

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

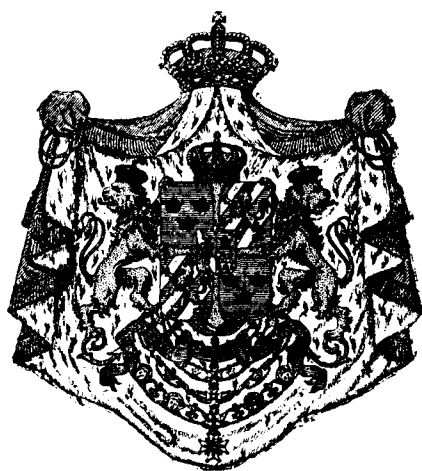
P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET. 7.**

BERÄTTELSE

OM

STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1880—81

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1887.

Bidrag till Sveriges officiella statistik. P. Undervisningsväsendet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1870-1910.**Täckningsår: 1868-1912.**

Innehåll: Folkundervisningen den 31 december 1868 ; Berättelse om statens elementarläroverk för gossar läsåren 1876-77 – 1909-1910 : Berättelse om statens allmänna läroverk läsåret 1910-1911 ; Berättelsen om folkskolorna för åren 1882-1910. Berättelserna är utarbetade av Ecklesiastikdepartementet.

I Berättelsen om folkskolorna för år 1882 ingår:

Kort öfversigt öfver det svenska folkskoleväsendets utveckling till år 1842, s. 2-8.

Primiäruppgifter och berättelser om folkskoleväsendet från och med år 1842, s. 8-10 och

Öfversigt af folkskoleväsendet under åren 1876-1881, s. 10-14.

Föregångare:

Kungl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ...- Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om undervisning.

Efterföljare:

Folkskolorna / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1914-1932. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1920/21, 1929/30.

Läroutbildningen / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1919-1940. (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1916/17 – 1921/22, 1927/28 ; läsåren 1928/29 t.o.m. 1938/39

Statens allmänna läroverk / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1915-1921. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1911/12 – 1919/20.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1887-204: Undervisning (Tab. 192-211).

Elever i icke-obligatoriska skolor 1864-1970 / [Statistiska centralbyrån ; utarb. av Margit Vinge]. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1977. - (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1977:11).

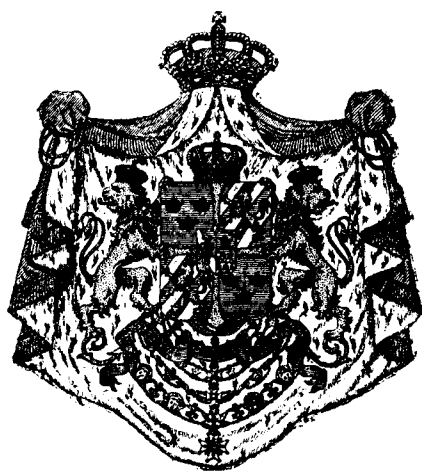
Elever i obligatoriska skolor 1847-1962. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1974. – (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1974:5).

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET. 7.**

BERÄTTELSE
OM
STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1880—81

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1887.

Innehållsförteckning.

Text (sid. 1—43).

A. Undervisningen i allmänhet.

Kap.	Sid.
1. Läroverk.	1
2. Terminernas början och slut samt läsårets längd.	2
3. Tider på dagen för undervisning och öfningar.	2
4. Normala antalet afdelningar; parallelaafdelningar. (Tab. 1).....	2
5. Antal undervisningstimmar i veckan för de särskilda läseämnena. ...	3
6. Lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; undervisningen i vårskrifning och öfningar. (Tab. 2).....	4

B. Lärare.

7. Lärarnes antal och fördelning; tjänstledigheter. (Tab. 3)	6
8. Lärarnes afgång, befordran och uppflyttning i högre lönegrad; öfversigt i sistnämnda hänseende för perioden 1876 Juli—1881 Juni. (Tab. 4 o. 5)	7
9. Ordinarie lärarebefattningar.	10
10. Lärarekandidater; öfversigt för läsåren 1878—1879.	11

C. Lärjungar.

11. Lärjungarnes antal och fördelning efter läroverk, klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jemförelse för åren 1876— 1880 mellan lärjungarnes antal och rikets befolkning. (Tab. 6 o. 7)	15
12. Lärjungarnes hemorter i förhållande till läroverkens lärjungeområden.	19
13. Lärjungarnes kroppskonstitution och hellsotillstånd. (Tab. 8).....	22
14. Lärjungarnes omsättning. (Tab. 9 o. 10)	23
15. Afgångs- och kompletterings-examina; öfversigt för åren 1876—1880. (Tab. 11—15)	26
16. De utan aflagd afgångsexamen afgångne lärjungarnes tillämnade lef- nadsbanor närmast efter afgången. (Tab. 16)	36
17. Lärjungarnes terminsavgifter.	36

D. Ekonomiska förhållanden.

18. Läroverkens särskilda kassor m. m.	40
19. Omkostnaderna för läroverken.	41

Tabell-bilagor (sid. 1*—40*).

Tab.		
1.	Antal afdelningar öfver det normala höstterminen 1880.	1*
2.	Lärokurser i historia och geografi vid Stockholms Nya elementar- skola, antagna den 27 September 1880.	2*
3.	Lärarnes antal höstterminen 1880.	3*
4.	Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med d. 1 Juli 1880 till och med d. 30 Juni 1881.	7*
5.	Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1876 till och med d. 30 Juni 1881 ...	8*

Table des matières.

Texte (p. 1—43).

A. Enseignement.

Chap.	Page.
1. Etablissements scolaires.	1
2. Commencement et clôture des semestres, et durée de l'année scolaire.	2
3. Heures de la journée affectées à l'enseignement théorique et aux exercices pratiques (arts).	2
4. Nombre normal des divisions; divisions parallèles. (Tabl. 1).....	2
5. Nombre d'heures affecté par semaine à chaque matière.	3
6. Cours théoriques des différentes classes; enseignement de la calli- graphie et des arts. (Tabl. 2)	4

B. Corps enseignant.

7. Nombre et répartition des professeurs; congés temporaires. (Tabl. 3)	6
8. Congé définitif, avancement, transfert dans une classe supérieure de traitement; récapitulation à ce dernier égard pour la période de juillet 1876—juin 1881. (Tabl. 4 et 5).....	7
9. Emplois ordinaires de professeurs.	10
10. Professeurs aspirants; récapitulation pour les années scolaires 1878— 1879.	11

C. Elèves.

11. Nombre et répartition des élèves d'après les établissements, les classes et les lignes; nombre des élèves de la ligne classique exclusive (grec et latin), qui ont pris part à l'enseignement facultatif de l'anglais et de l'hébreu; comparaison, pour les années 1876—1880, entre le nombre des élèves et la population du royaume. (Tabl. 6 et 7)	15
12. Domicile des élèves par rapport à chaque district scolaire.	19
13. Constitution physique et état sanitaire des élèves. (Tabl. 8)	22
14. Mouvement des élèves. (Tabl. 9 et 10).....	23
15. Examens de maturité et examens complémentaires; récapitulation pour les années 1876—1880. (Tabl. 11—15).....	26
16. Profession projetée des élèves sortis sans avoir subi l'examen de ma- turity, immédiatement après leur départ de l'école. (Tabl. 16) ...	36
17. Ecolages semestriels.	36

D. Economie.

18. Caisses privées des établissements scolaires, etc.	40
19. Frais de l'Etat pour les établissements mentionnés.	41

Tableaux annexés (p. 1*—40*).

Tabl.		
1.	Nombre de divisions excédant le nombre normal, semestre d'au- tomne 1880.	1*
2.	Cours d'études dans l'histoire et la géographie à la «Nouvelle école secondaire de Stockholm», arrêtés le 27 ^{me} sept. 1880.	2*
3.	Nombre des professeurs pendant le semestre d'automne 1880.	3*
4.	Répartition, d'après l'âge, des professeurs portés à une classe supé- rieure de traitement, du 1 ^{er} juillet 1880 au 30 juin 1881.	7*
5.	Répartition, d'après l'âge, des professeurs portés à une classe supé- rieure de traitement, du 1 ^{er} juillet 1876 au 30 juin 1881.	8*

Tab.	Sid.
6. Lärjungarnes antal höstterminen 1880.	9*
7. Antal lärjungar höstterminen 1880 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.	15*
8. Antal lärjungar höstterminen 1880, som på grund af sjukdomsor-saker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.	16*
9. Öfversigt för vårterminen 1880 öfver de antal lärjungar, som vid de särskilda läroverken inskrifvits, flyttats och afgått m. m., med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier.	20*
10. Öfversigt för höstterminen 1880 öfver de antal lärjungar, som vid de särskilda läroverken inskrifvits, flyttats och afgått m. m., med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier.	22*
11. Afgångs- och kompletterings-examina vårterminen 1880.	24*
12. Afgångs- och kompletterings-examina höstterminen 1880.	29*
13. Ämnen för arbetena vid den skriftliga afgångsexamen vårterminen 1880.	32*
14. Ämnen för arbetena vid den skriftliga afgångsexamen höstterminen 1880.	35*
15. Afgångsexamina 1876—1880.	38*
16. De under kalenderåret 1880 utan aflagd afgångsexamen afgångne lärjungarne, fördelade efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången samt efter läroverksgrupper, klasser och linier.	39*

Tabl.	Page.
6. Nombre des élèves pendant le semestre d'automne 1880.	9*
7. Nombre, au semestre d'automne 1880, des élèves de 7 ^{me} latine (classe supérieure) ayant pris part aux leçons de grec et en outre aux leçons facultatives d'anglais et d'hébreu.	15*
8. Nombre, pendant le semestre d'automne 1880, des élèves qui n'ont pas assisté aux exercices de gymnastique par raison de maladie ou pour d'autres causes.	16*
9. Relevé, pour le semestre du printemps 1880, du nombre des élèves inscrits, passés à une classe supérieure, sortis, etc., dans les divers établissemens secondaires, avec répartition par groupe d'établisse-ments, par classe et par ligne.	20*
10. Relevé, pour le semestre d'automne 1880, du nombre des élèves inscrits, passés à une classe supérieure, sortis, etc., dans les divers établissemens secondaires, avec répartition par groupe d'établisse-ments, par classe et par ligne.	22*
11. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre du printemps 1880.	24*
12. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre d'au-tomme 1880.	29*
13. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre du printemps 1880.	32*
14. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre d'automne 1880.	35*
15. Examens de maturité 1876—1880.	38*
16. Elèves sortis sans avoir subi l'examen de maturité pendant l'année astronomique 1880, répartis d'après la carrière à laquelle ils de-vaient se vouer immédiatement après leur sortie de l'école, ainsi que par groupe d'établissements, par classe et par ligne.	39*

TILL KONUNGEN.

Härmed öfverlemnas en inom E. K. M:ts Ecklesiastik-departement utarbetad berättelse om statens allmänna läroverk för gossar läseåret 1880—81.

Stockholm den 25 Juni 1887.

Underdånigst
C. G. HAMMARSKJÖLD.

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Ecklesiastik-departementet.

Den berättelse om statens allmänna läroverk för gossar, som härmed öfverlemnas, är utarbetad efter samma grunder, som de föregående. Dock hafva här — på de skäl, som längre fram finnas anförda och af Herr Statsrådet

godkänts — ej intagits några förteckningar öfver läroböcker m. m., som användts vid undervisningen, hvaremot på några ställen, dels i texten, dels bland tabellbilagorna, intagits öfversigter öfver nu afslutade femårs-period.

A. Undervisningen i allmänhet.

Kap. 1. Läroverk.

De förändringar med afseende på läroverkens antal och art, som inträdt under den tid, denna berättelse omfattar, äro följande.

Den genom Kungl. bref den 12 Mars 1875 fastställda nya planen för ordnande af hufvudstadens elementarläroverk blef med läseåret 1880—81 fullständigt genomförd. Sedan nemligen Maria femklassiga läroverk förenats med en del af Gymnasium till det högre latinläroverket å Södermalm, hvilket redan med ingången af läseåret 1879—80 trädde i verksamhet, blef jemlikt Kungl. bref den 16 Juli 1880 Klara femklassiga läroverk förenadt med den återstående delen af Gymnasium till det högre latinläroverket å Norrmalm, hvilket började sin verksamhet med ingången af läseåret 1880—81, hvarjemte det högre Realläroverket, som föregående läseår slutade med nedre 7:e klassen, nu blef fullständigt.

Sedan Kungl. Maj:t aflåtit proposition till 1879 års riksdag angående ordnandet af allmänna läroverken i Göteborg och riksdagen till denna framställning lemnat sitt bifall, föreskrefs genom Kungl. bref den 5 Mars 1880 bland annat, *dels* att det treklassiga läroverket, hvilket, sedan medel dertill anvisats, komme att utvidgas till fullständigt realläroverk med undervisning endast i de till reallinien hörande läroämnen, skulle tills vidare utvidgas med en fjerde och en femte realklass, hvaraf den fjerde med nästkommande läseårs början skulle träda i verksamhet, hvar-

emot det finge bero på Efori pröfning, huruvida jemväl den femte på samma gång skulle vid läroverket anordnas eller dermed lämpligen borde uppskjutas till början af höstterminen 1881, *dels* att undervisningen å reallinien i det högre läroverkets fjerde och femte klasser skulle i mån af treklassiga läroverkets utvidgning med motsvarande klasser upphöra. Genom skrifvelse den 31 Maj 1880 bestämde Eforus, att först med höstterminen 1881 realläroverket skulle utvidgas med en femte realklass, hvadan det under läseåret 1880—81 haft endast fyra klasser. Läroverket är, på grund af ofvan anförda Kungl. bref, här upptaget bland de femklassiga läroverken.

Sundsvalls läroverk, som från och med början af år 1878 blifvit uppfördt å ordinarie stat såsom ett å reallinien fullständigt läroverk, utvidgades med början af höstterminen 1880 med öfre sjunde klassen.

Antalet hithörande läroverk utgjorde således för läseåret 1880—81 enligt stat:

Högre allmänna läroverk	34
Femklassiga »	24
Treklassiga »	19
Tvåklassiga pedagogier	9
Enklassiga »	9

Summa 95.

Detta antal understiger det förutvarande med 1.

Under läsåret 1880—81 hade Falköpings, Trelleborgs, Engelholms, Åmåls och Filipstads läroverk ett större antal lärare och mera utsträckt undervisning än de treklassiga läroverken i allmänhet. Sedan stadsfullmäktige i Falköping anslagit erforderliga medel till aflönande för läsåret 1880—81 af två extra lärare, gafs genom Kungl. bref den 20 Augusti 1880 tillstånd till medlens användande för undervisningens utsträckning till det omfång, som vid rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för fjerde och femte klasserna å latinlinien; under det föregående läsåret hade, sedan stadsfullmäktige anslagit medel till aflönande af en extra lärare, undervisningen omfattat 4:e latinklassen. — I Trelleborg och Engelholm hade stadsfullmäktige anslagit erforderliga medel till en extra lärare aflönning, på det förra stället för 2 läseår och på det sednare för 3, hvar-

efter genom Kungl. bref den 20 Augusti 1880 för Trelleborg och den 28 Maj 1880 för Engelholm tillstånd gafs till medlens användande för undervisningens utsträckning till det omfång, som är föreskrifvet för 4:e klassen vid de allmänna läroverken. — Enahanda tillstånd hade, på sätt föregående berättelser omnämna, Åmåls och Filipstads läroverk tills vidare erhållit.

Vid tvåklassiga pedagogien i Södertelje samt vid de enklassiga pedagogierna i Lindesberg och Simrishamn hafva under läsåret extra lärare varit anställda, hvarigenom undervisningen kunnat utsträckas längre än för sådana läroverk i allmänhet. Samtliga dessa extra lärare hafva aflönats af respektive kommuner och enskilde, med det undantag att för extra läraren i Lindesberg aflönningen under höstterminen utgick af statsmedel.

Kap. 2. Terminernas början och slut samt läsårets längd.

Läsåret börjades och afslöts inom de i läroverksstadgan föreskrifna tider, Augusti—Juni, med undantag endast deraf, att vid en enklassig pedagogi vårterminen afslöts den 31 Maj.

Höstterminens början vxlade mellan den 20 och

31 Augusti; dess slut mellan den 11 och 22 December.

Vårterminen tog sin början mellan den 14 och 27 Januari och afslöts mellan den 1 och 14 Juni (ofvan nämnda undantag oräknadt).

Kap. 3. Tider på dagen för undervisning och öfningar.

Med afseende på den dagliga undervisningstidens fördelning gällde under höstterminen 1880 föreskrifterna i 18 § af 1878 års läroverksstadga. På gjorda ansökningar medgaf dock Kungl. Maj:t under vissa villkor afvikelser härutinnan för Uppsala, Norrköpings, Göteborgs högre samt Hernösands läroverk. Genom Kungl. kungörelse den 23 December 1880 ändrades omförmälda § bland annat deri, att i stället för stadgandet att »endast i klasserna öfver den femte må tre läsetimmar följa på hvarandra», nu föreskrefs, att »der undervisningens ändamålsenliga anordning anses fordra, att tre undervisningstimmar följa på hvar-

andra, skall beträffande läroverkets fem lägsta klasser vid läseordningens uppgörande tillses, att en af de tre sammanhängande timmarne användes till sådan öfning eller annan undervisning, som jemförelsevis mindre anstränger lärjungarnes krafter.

Vid Stockholms Nya elementarskola bibehölls äfven detta läseår, af samma skäl som i berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 4) omnämnes, för de två första veckorna af September månad den då antagna särskilda tidsindelningen, hvarigenom samling skedde kl. 9 f. m. och lektionerna slutade kl. 2 e. m.

Kap. 4. Normala antalet afdelningar; parallelafdelningar.

Tab. 1.

Såsom i föregående berättelser anmärkts, uppgår vid ett å båda linierna fullständigt läroverk normala antalet årsafdelningar till 15 och vid ett femklassigt till 7.

Vid Stockholms högre latinläroverk å Norr- och Södermalm, der R. 4 och R. 5 finnas, utgör det normala antalet afdelningar 11, vid Stockholms Realläroverk 9 samt vid Nya elementarskolan, som har en i flere afseenden från statens öfriga läroverk afvikande organisation, 10. Vid Vesterviks och Sundsvalls på reallinien fullständiga läroverk, der dock L. 4 och L. 5 finnas, utgjorde normala an-

talet 11. Vid Göteborgs högre latinläroverk, der undervisningen å reallinien i mån af dervarande treklassiga läroverks utvidgning till ett å reallinien fullständigt läroverk skall upphöra (jfr sid. 1) och på grund deraf R. 4 saknades, utgjorde normala antalet således 14.

På grund af Kungl. breffen af den 1 Juni 1877 om indragning af vissa klasser vid åtskilliga läroverk, saknades R. 6:1, R. 6:2, R. 7:1 och R. 7:2 vid Vexjö, Halmstads och Hernösands läroverk samt R. 7:1 och R. 7:2 vid Hudiksvalls, Strengnäs, Nyköpings, Vesterås, Kristianstads, Östersunds

och Luleå läroverk. Med detta läseårs början var således den genom sagda Kungl. bref föreskrifna indragning (jfr berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 2) till fullo genomförd.

Samtliga femklassiga läroverk omfattade båda linierna med undantag af Oskarshamns, som är ett realläroverk med 5 afdelningar, och Göteborgs under utveckling varande realläroverk, som under detta läseår omfattade 4.

Genom fullständig brist på lärjungar saknades under höstterminen 1880 följande afdelningar vid de högre allmänna läroverken: R. 5, R. 6:1 och R. 6:2 vid Hudiksvalls läroverk, R. 6:2 vid Strengnäs och Kristianstads samt R. 6:1 och R. 6:2 vid Luleå. Af samma anledning saknades vid Haparanda femklassiga läroverk R. 5. Under vårterminen 1881 voro förhållandena i detta hänseende oförändrade, dock med det tillägg att vid Piteå femklassiga läroverk saknades R. 5.

Till följd af för stort lärjungeantal hafva s. k. parallellafdelningar förekommit vid 26 högre allmänna läroverk samt vid 4 femklassiga, såsom närmare ses af Tab. 1. Enligt nämnda tabell uppgick *öfverskjutande* antalet parallellafdelningar vid de högre läroverken till 110 (motsvarande

således 7:3 sådana läroverk med 15 afdelningar) och vid de femklassiga till 15 (motsvarande 2:1 sådana läroverk med 7 afdelningar).

Jemför man hela slutsumman med motsvarande för föregående år, så visar sig, att öfverskjutande antalet parallellafdelningar ökats med 5. Vill man äfven jemföra de motsvarande talen för de särskilda läroverksgrupperna, bör man fästa afseende vid de omflyttningar af läroverk, som under tiden (se Kap. 1) försiggått mellan grupperna.

I likhet med föregående läseår fanns största antalet parallellafdelningar inom de 3 lägsta klasserna, der antalet uppgick till 68, under det att i klasserna 4—7 funnos 57. På reallinien hafva parallellafdelningar funnits vid 4 högre och 3 femklassiga läroverk inom klasserna 4, 5, 6:1, 6:2 och 7:1, der öfverskjutande antalet parallellafdelningar utgjort resp. 6, $\frac{1}{4}$, 2, 1 och 1. På latinlinien hafva dylika afdelningar förekommit vid 15 högre, men icke vid något femklassigt läroverk, och utgjort 10 i L. 4, $10\frac{1}{4}$ i L. 5, 9 i L. 6:1, $9\frac{1}{4}$ i L. 6:2, 4 i L. 7:1 och 4 i L. 7:2.

Sammanräknar man *hela* antalet afdelningar, så erhålles följande öfversigt.

Antal afdelningar under höstterminen 1880.

	K l a s s e r o c h l i n i e r.														S u m m a				
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.				
Högre allmänna läroverk	44	57	57	36	42	33½	43½	28	39	26	40½	22	34	22	35	158	167½	233¾	559
Femklassiga » »	26	29	29	27	22	22	22	—	—	—	—	—	—	—	—	84	49	44	177
Treklassiga » »	19	19	19	4	5	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	57	5	8	70
Summa	89	105	105	67	69	56½	68½	28	39	26	40½	22	34	22	35	299	221½	285½	806
	299			260½				246½											
Procent	37			32				31							37	27	36	100	

Anm. Af de enligt stat treklassiga läroverken hafva 6 undervisat på 4 eller 5 klasser, nemligen Falköpings och Ronneby med L. 4 och L. 5, Trelleborgs och Åmåls med R. 4 och L. 4, Engelholms med R. 4, L. 4, R. 5 och L. 5 samt Filipstads med R. 4.

Till ofvanstående summa af 806 afdelningar kan ock antalet afdelningar vid pedagogierna läggas. Vid de tvåklassiga pedagogierna hafva under året funnits två klasser utom vid Södertelje, der undervisning meddelats äfven i en tredje klass. Antalet klasser vid de tvåklassiga pedagogierna utgjorde således 19. Vid de enklassiga pedagogierna i Lindesberg och Simrishamn böra räknas 2 afdelningar. Vid hvar och en af dessa pedagogier har nemligen 1 extra lärare varit anställd; på det förra stället under höstterminen aflönad af statsmedel, under vårterminen af staden och landsförsamlingen, på det sednare af enskilde. Undervisningen har således vid dessa läroverk bestridits af två lärare, och man kan därför anse, att 2 klasser, närmast

motsvarande de allmänna läroverkens tvenne lägsta, funnits vid dessa 2 pedagogier, hvadan antalet afdelningar vid de enklassiga pedagogierna enligt denna beräkning uppgår till 11. Hela antalet afdelningar vid båda slagen af pedagogier uppgår sålunda till 30. — Tager man åter hänsyn till samtliga afdelningar eller lexlag, som vid pedagogierna jemlikt Tab. 6 förekommit, så utgör antalet vid de tvåklassiga 27 och vid de enklassiga 17 eller tillsammans 44.

Lägger man dessa tal till de ofvan för de allmänna läroverken anförda, hafva alltså samtliga klasser och afdelningar vid de allmänna läroverken och pedagogierna utgjort 836 eller 850.

Kap. 5. Antal undervisningstimmar i veckan för de särskilda läseämnena.

Med afseende på hithörande förhållanden är för detta läseår endast följande att anmärka.

Den anordning af lärotimmarnes fördelning i 4:e och

5:e realklasserna vid Stockholms läroverk, för hvilken redogöres i berättelsen för läseåret 1878—79 (sid. 4 o. följ.), har äfven under detta läseår varit gällande.

Vid Halmstads läroverk, som de föregående läsåren haft en i vissa afseenden afvikande fördelning af lärotimmarne i 4:e och 5:e realklasserna, har under detta läsår den allmänna undervisningsplanen följts.

Marstrands treklassiga läroverk hade genom Kungl. bref den 2 Maj 1879, såsom i föregående berättelse (sid. 6) omnämnts, tills vidare erhållit rättighet att inom tredje klassen egna åt engelska språket två af de timmar, som eljest äro anslagna åt det tyska.

Strömstads treklassiga läroverk, hvarest under de 3 föregående läsåren undervisning i engelska språket meddelades inom 3:e klassen (jfr berättelsen för läsåret 1877—

78, sid. 7), erhöll genom Kungl. bref den 27 Augusti 1880 rättighet att för en tid af tre år ordna undervisningen på det sätt, att två af de sju timmar i veckan, hvilka äro anslagna till undervisningen i tyska språket, och en af de sex timmar, som äro anslagna åt modersmålet inom läroverkets tredje klass, användas till undervisning i engelska språket.

Vid Stockholms Nya elementarskola afvek timfördelningen från den under förra läsåret gällande endast i det hänseendet, att åt naturalhistoria var under läsåret 1880—81 i 7:e realklassen anslagen 1 $\frac{1}{2}$ timme (ingen förra läsåret).

Kap. 6. Lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; undervisningen i välskrifning och öfningar.

Tab. 2.

Med afseende på de för läroverken i allmänhet gällande lärokurserna i läseämnena har under läsåret ingen förändring inträdd.

Vid Stockholms Nya elementarskola antogs genom dess direktions beslut den 27 September 1880 delvis förändrade lärokurser i historia och geografi¹⁾, för hvilka redogöres å Tab. 2.

Angående undervisningen i välskrifning och öfningar har under detta läsår ingen förändring inträdd, hvarken med afseende på de för undervisningen anslagna antalen timmar eller med afseende på andra allmänna föreskrifter om undervisningens anordning. För öfrigt är endast följande att här omnämna.

Såsom redan i berättelsen för läsåret 1878—79 (sid. 9) omförmlades, föreskref Kungl. Maj:t i de under den 1 Nov. 1878 utfärdade stadgarne för Tekniska skolan i Stockholm, att bland denna skolas hufvudafdelningar äfven skulle ingå en »högre konstindustriell skola, med underafdelning för bildande af teckningslärare». Förutom denna (i § 1 intagna) allmänna föreskrift innehålla stadgarne för öfrigt rörande denna underafdelning endast följande bestämmelse (§ 11, mom. 2): »I en särskild afdelning af denna skola [den högre konstindustriella skolan] meddelas undervisning åt personer, som vilja utbilda sig till lärare i teckning eller modellering vid rikets allmänna och tekniska elementära läroverk samt i folkskolelärare-seminarierna.» Undervisningstidens längd för denna särskilda afdelning beräknas vara densamma som för den högre konstindustriella skolan. Härom finnes i stadgarne (§ 13) följande föreskrift: »Undervisningen i den högre konstindustriella skolan bör så ordnas, att lärjunge, som med flit och goda anlag egnar största delen af sin tid åt undervisningen, må hinna att på tre års tid genomgå en fullständig kurs.» Under läroåret 1879—80 begagnade 3 kvinn-

liga lärjungar undervisningen för att utbilda sig till lärare i teckning vid rikets allmänna och tekniska elementarläroverk. — Sedan Slottsintendenten Ernst Jacobsson i en till Ecklesiastik-departementet ingifven skrift på anmodan afgifvit förslag i ärendet samt Styrelsen för Tekniska skolan och Kommerskollegium deröfver afgifvit utlåtanden, medgafs genom Kungl. bref d. 30 Juli 1880, att af vissa Tekniska skolans besparingar finge i mån af behof användas ett belopp af högst 1,650 kr. för anordnande under läroåret 1880—81, inom den högre konstindustriella skolan och enligt de närmare bestämmelser Kommerskollegium egde meddela, dels af särskild undervisning i frihandsteckning (elementarkurser) för utbildning af teckningslärare, dels ock af en eller två för lärarekandidaters praktiska undervisningsöfningar afsedda ritklasser med kostnadsfri undervisning för barn af 10 till 14 års ålder; efter läroårets slut skulle Kommerskollegium till Kungl. Maj:t inkomna med redogörelse för dessa anordningars utförande samt med utlåtande rörande nyttan och behofvet af deras fortsättande under påföljande läroår. — Under läroåret 1880—81 begagnades undervisningen af 6 kvinnliga teckningslärare-kandidater, bland hvilka 3, som fortsatte från förra läroåret, blefvo under höstterminen uppflyttade i 2:a årskursen. På grund af förenämnda Kungl. bref var en särskild ritklass anordnad för lärarekandidaternas praktiska undervisningsöfningar. Inom denna ritklass, äfvensom i geometrisk konstruktionsritning för kvinnliga lärjungar, öfvades tre af lärarekandidaterna i undervisning, hvarförutom de äfven genomgingo pedagogisk teckningselementarkurs med 8 timmars undervisning i veckan. Undervisningstiden i ritklassen utgjorde med en timme hvarje helgfri dag 87 timmar under höstterminen och 117 under vårterminen¹⁾.

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad under de föregående åren egt rum erhöll Slottsintendenten Jacobsson

¹⁾ Samtidigt bestämdes följande inträdesfordran:

De enklaste geografiska begreppen samt den allmänaste fördelningen af land och haf. Kort öfversigt af Sveriges fysiska och politiska geografi.

¹⁾ Uppgifterna om undervisningen under läroåren 1879—80 och 1880—81 äro hemtade ur Tekniska skolans till Kungl. Maj:t ingifna årsredogörelser (äfven särskildt tryckta).

uppdrag af Kungl. Maj:t att under läseåret 1880—81 enligt den plan, som af Chefen för Kungl. Ecklesiastik-departementet bestämmes, besöka rikets allmänna läroverk, folkskolelärareseminarier, tekniska elementarskolor och tekniska afton- och söndags-skolor, i ändamål att taga kännedom om undervisningen i teckning derstädes samt rörande anskaffande af lämplig materiel och undervisningens ändamålsenliga anordning i berörda läroämne meddela råd och anvisningar. På grund häraf inspekterades 22 högre och 10 femklassiga allmänna läroverk jemte 1 tvåklassig pedagogi.

Såsom i föregående berättelser omnämnts (jfr särskildt berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 10), låter Direktionen öfver Gymnastiska Centralinstitutet inspektera gymnastikundervisningen vid de allmänna läroverken (m. fl.). Af tillfälliga anledningar kunde likväl under läseåret 1880—81 ingen sådan inspektion ega rum; men vissa närmare och förändrade bestämmelser angående denna inspektion blefvo af Direktionen fastställda. — Med afseende på den genom Landtförsvars-departementet utöfvade årliga inspektionen af militärofningarna (jfr berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 10) är endast att nämna, att samtliga högre allmänna läroverk (och folkskolelärare-seminarierna) inspekterades under höstterminen 1880.

I den först utgifna berättelsen (för läseåret 1876—77) finnes intagen en fullständig förteckning öfver de böcker,

som under läseåret varit använda vid undervisningen i läroverken (pedagogierna deri inbegripna). I denna förteckning äro för hvarje bok angifna de läroverk, vid hvilka den användts, samt derjemte under särskild tabellform antalet läroverk. I hvar och en af de följande berättelserna är intagen en fortsättning deraf, som upptager de böcker, hvilka ej finnas i den eller de föregående förteckningarna, samt nominativ uppgift på läroverken. Men då detta system medför ständigt växande svårigheter för utarbetandet af förteckningarna samt äfven gör deras begagnande allt obehägnare, kommer det att ersättas genom ett annat, hvilande på följande grunder. Det bibliografiska arbetet, som nu omfattar tiden t. o. m. läseåret 1879—80, upptages ånyo först i berättelsen för läseåret 1889—90, i hvilken lemnas dels en fullständig förteckning öfver då använda böcker, utarbetad i (hufvudsaklig) öfverensstämmelse med förteckningen från läseåret 1876—77, dels en särskild förteckning öfver de »för skolundervisningen särskildt afsedda eller dermed jemförliga» böcker, som användts under läseåren 1880—1888, men ej finnas upptagna hvarken i förteckningarna för läseåren 1876—1888 eller i förteckningen för läseåret 1889.

Hvad som nu blifvit sagdt närmast med hänsyn till förteckningarna öfver böcker, använda vid undervisningen i läseämnena, har sin tillämpning äfven med hänsyn till förteckningarna öfver arbeten, som användts för undervisningen i välskrifning och öfningar.

B. Lärare.

Kap. 7. Lärarnes antal och fördelning; tjänstledigheter.

Tab. 3.

Af Tab. 3 framgå antalen lärare af hvarje särskildt slag, hvilka under höstterminen 1880 tjenstgjort vid de särskilda läroverken. Derur erhålles följande öfversigt, uppställd efter samma grunder, som i berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 13) omnämnas. Således har skillnad

ej gjorts mellan ordinarier och vikarier eller tillförordnade, och bland öfningslärarne äro biträdande eller extra sådana endast då inräknade, när på grund af läroverkets storlek särskilda medel varit anslagna för deras aflöande.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L ä r o v e r k.	Rektorer och pedagoger.	Lektorer.	Adjunkter och kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.
					Teckning.	Musik.	Gymnastik och militäröfningar.		
Högre allmänna läroverk.....	34	194	341	93	36	34	34	4	770
Femklassiga „ „	24	—	124	17	24	24	24	3	240
Treklassiga „ „	19	—	38	6	19	19	19	—	120
Tvåklassiga pedagogier.....	9	—	9	1	2	9	9	—	39
Enklassiga „ „	9	—	—	2	—	2	1	—	14
Summa	95	194	512	119	81	88	87	7	1,183

Ofvanstående öfversigt, likasom Tab. 3, afser närmast höstterminen 1880; men olikheterna mellan nämnda termin och påföljande vårtermin äro så obetydliga, att någon närmare redogörelse därför är obehöflig. Hela antalet lärare och lärarinnor uppgår, enligt ofvanstående öfversigt, till 1,183, visande en tillökning mot förra året af 3. I nämnda summa förekomma 33 dubbelräkningar, emedan dels särskilda lärarebefattningar vid samma läroverk, dels lärarebefattningar vid skilda läroverk (detta dock blott i Stockholm och Göteborg) bestridts af samma person. Närmare upplysningar om dessa förhållanden, som alla afse lärarebefattningar i öfningsämnen (eller i välskrifning), lemnas af Tab. 3.

De lärarebefattningar, som under höstterminen 1880 bestridts af kvinnor, äro å Tab. 3 särskildt betecknade.

Med åtskiljande af ordinarier och vikarier erhålles följande öfversigt.

Läroverk.	Lärarinnor i					Summa.
	Läse- ämnen.	Teckning.		Musik.		
		Extra.	Ordinarie.	Vikarie.	Ordinarie.	
Högre allmänna läroverk	—	2	2	—	—	4
Femklassiga „ „	1	6	4	—	1	12
Treklassiga „ „	—	3	4	1	—	8
Tvåklassiga pedagogier	—	—	—	1	—	1
Summa	1	11	10	2	1	25

I slutsumman ingår en dubbelräkning, emedan vid ett treklassigt läroverk lärarebefattningarna i teckning och musik innehades af samma person (i båda fallen såsom ordinarie).

Öfver de under läsåret 1880—81 åtnjutna tjänstledigheter lemnar nedanstående tabell en summarisk öfversigt.

L ä r o v e r k.	Rektorer och pedagoger.	Lektorer.	Adjunkter och kolleger.	L ä r a r e i			S u m m a.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil- öfningar.	
Högre allmänna läroverk	5	34	69	4	7	10	129
Femklassiga „ „	3	—	24	—	6	8	41
Treklassiga „ „	3	—	2	1	1	4	11
Tvåklassiga pedagogier	4	—	—	—	1	3	8
Enklassiga „ „	2	—	—	—	—	—	2
Summa	17	34	95	5	15	25	191

Vid uppgörandet af ofvanstående tabell hafva samma grundsatser följts, som för motsvarande i föregående tre berättelser. Inräknats hafva således ej de fall, då en lärare haft tjänstledighet från ett läroverk för att tjänstgöra vid ett annat; af sådana fall förekomma detta år 18. — I totalsumman 191 ingå 2 dubbelräkningar, emedan det i detta antal fall inträffat, att samma person varit tjänstledig från två befattningar.

Af hela antalet tjänstledigheter hafva 9 varit partiella — d. v. s. från endast en del af tjänstgöringsskyldigheten — och 182 fullständiga. Partiella tjänstledigheter hafva åtnjutits af 3 lektorer och 6 adjunkter (3 vid högre och 3 vid femklassiga läroverk).

Af fullständiga tjänstledigheter, som omfattat hela läsåret, ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 2 rektorer, 15 lektorer, 37 adjunkter, 3 tecknings-, 6 musik- och 2 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 3 rektorer, 6 kolleger, 2 musik- och 1 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 2 rektorer och 1 musiklärare. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 1 rektor, 1 musik- och 1 gymnastik-lärare. Vid de enklassiga pedagogierna: 1 pedagog.

Af fullständiga tjänstledigheter, som omfattat en hel termin eller hela den ena terminen och en del af den andra, ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 3 rektorer, 8 lektorer, 8 adjunkter, 1 tecknings- och 2 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 6 kolleger, 1 musik- och 1 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 1 rektor, 1 kollega, 1 tecknings- och 3 gymnastik-lärare. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 1 rektor.

Af fullständiga tjänstledigheter, som omfattat kortare tider än en hel termin (ända ned till några få dagar) ingå

i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 8 lektorer, 21 adjunkter, 1 musik- och 6 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 9 kolleger, 3 musik- och 6 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 1 kollega och 1 gymnastiklärare. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 2 rektorer och 2 gymnastiklärare. Vid de enklassiga pedagogierna: 1 pedagog.

Såsom orsak till tjänstledigheten är i nära två tredjedelar af antalen fall sjukdom eller försvagad hellsa angifven, oberäknade de fall, då hög ålder uppgifvits såsom anledning. Om dessa fall fördelas efter läroverksgrupper och lärarekategorier samt man derjemte inom () angifver deras fördelning efter de tre ofvan använda tidsgrupperna (hela läsåret, en hel termin eller hela den ena terminen och en del af den andra, kortare än en hel termin), så erhåller man följande resultat. Vid de högre läroverken: rektorer 1 (1, 0, 0), lektorer 22 (15, 3, 4), adjunkter 53 (31, 5, 17), teckningslärare 4 (3, 1, 0), musiklärare 7 (6, 0, 1), gymnastiklärare 3 (1, 1, 1). Vid de femklassiga läroverken: rektorer 2 (2, 0, 0), kolleger 13 (5, 3, 5), musiklärare 4 (2, 1, 1), gymnastiklärare 2 (0, 0, 2). Vid de treklassiga läroverken: rektor 1, (0, 1, 0) och kolleger 2 (0, 1, 1). Vid de tvåklassiga pedagogierna: rektorer 3 (1, 1, 1), musiklärare 1 (1, 0, 0). Vid de enklassiga pedagogierna: pedagog 1 (0, 0, 1). Bland öfriga anledningar äro uppgifna: annan tjänstgöring i eller utom statens tjänst, ledamotskap i riksdag, landsting eller kommittéer, vetenskapliga arbeten, fortsatta studier, afläggande af prof för sökt befattning, enskilda angelägenheter m. m. I några fall äro anledningarna ej uppgifna. För gymnastiklärarna har för en stor del af fallen angifvits såsom orsak militär tjänstgöring.

Kap. 8. Lärares afgang, befordran och uppflyttning i högre lönegrad.

Tab. 4 och 5.

Antalet af de fall, då en ordinarie lärare afgått från sin befattning under tiden från och med den 1 Maj 1880 till och med den 30 April 1881 finnes an-

gifvet i följande tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande iakttagits de i föregående berättelser följda grundsatser.

Antal ordinarie lärare, som afgått från sina befattningar från och med den 1 Maj 1880 till och med den 30 April 1881.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Läroverk.	Rektorer.			Lektorer.			Adjunkter.			Lärare i teckning.			Lärare i musik.			Lärare i gymn. o. mil.-öfningar.			Summa.
	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	
Högre allmänna läroverk	2	—	—	3	4	3	6	6	5	—	—	1	—	2	—	1	—	3	36
Femklassiga „ „	—	—	1	—	—	—	2	6	1	—	—	—	1	—	1	1	—	1	14
Treklassiga „ „	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Tvåklassiga pedagogier.....	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Enklassiga „ „	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Summa	4	1	2	3	4	3	10	12	6	—	—	1	1	2	1	2	—	4	56

Af dem, som afgått »Till annan ordinarie befattning vid hithörande läroverk» hafva:

2 rektorer vid högre läroverk efter upphörda rektorsförordningen kvarstannat vid de respektive läroverken såsom lektorer (den ene dertill utnämnd vid rektorsförordnandets upphörande),

1 d:o vid ett treklassigt läroverk utnämns till enahanda befattning vid ett annat dylikt läroverk,

1 pedagog till rektor vid en tvåklassig pedagogi,

2 lektorer på grund af erhållna nådiga förordnanden tillträd rektorsbefattningarna vid sina resp. läroverk,

1 d:o på grund af erhållit nådigt förordnande tillträd rektorsbefattningen vid annat högre läroverk,

3 adjunkter¹⁾ blifvit utnämnda till lektorer vid andra läroverk,

1 d:o till rektor vid en tvåklassig pedagogi,

6 d:o till adjunkter vid andra läroverk,

1 musiklärare vid ett femklassigt läroverk utnämns till enahanda befattning vid det högre läroverk, i hvilket det femklassiga uppgått,

2 gymnastiklärare till enahanda befattning vid andra läroverk.

Summa 20.

Genom döden hafva 19 afgått, nemligen 1 rektor vid en tvåklassig pedagogi, 4 lektorer, 12 adjunkter och 2 musiklärare vid högre läroverk.

Bland dem, som äro innefattade i kolumnerna med rubrik »Öfrige», hafva:

8 afgått efter erhållet afsked med pension, nemligen 1 rektor vid femklassigt läroverk, 1 lektor, 3 adjunkter, 1 teckningslärare (vid högre läroverk) och 2 gymnastiklärare (vid d:o),

4 utnämns till kyrkoherdar, nemligen 1 lektor, 2 adjunkter och 1 pedagog,

1 lektor afgått till föreståndarebefattning vid enskildt läroverk,

1 adjunkt utnämns till komminister,

1 musiklärare till organist och klockare,

2 gymnastiklärare afgått utan pension och utan närmare uppgift.

Summa 17.

Antalet befordringar till ordinarie befattningar under tiden från och med den 1 Maj 1880 till och med den 30 April 1881 finnes angifvet i nedanstående tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande följts samma grundsatser som vid utarbetandet af ofvanstående afgångstabell.

Antal befordringar från och med den 1 Maj 1880 till och med den 30 April 1881.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Läroverk.	Till rektors- befattningar.		Till lektors- befattningar.		Till adjunks- befattningar.		Till lärarebefattningar i							S u m m a.
							Teckning.		Musik.		Gymn. o. mil.-öfnr.			
	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.		
Högre allmänna läroverk.....	3	—	4	11	4	8	—	—	1	3	2	4	40	
Femklassiga , ,	—	—	—	—	2	9	—	—	—	1	—	2	14	
Treklassiga , ,	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
Tvåklassiga pedagogier.....	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	
Summa	6	—	4	11	6	18	—	—	1	4	2	7	59	

¹⁾ I hela detta kapitel äro för vinnande af beqvämlighet och reda kolleger äfven räknade såsom adjunkter.

Af dem, som befordrats »Från annan ordinarie befattning vid hithörande läroverk», hafva:

- 1 rektor vid Stockholms realläroverk, förut utnämnd lektor (och vik. rektor) derstädes, förordnats för tiden från den 1 Juli 1880, tills vidare,
- 1 d:o vid högre läroverket i Norrköping, förut lektor derstädes, förordnats för tiden från den 1 Juli 1880 till den 1 Juli 1885,
- 1 d:o vid högre läroverket i Karlstad, förut lektor vid Örebro högre läroverk, förordnats för tiden från den 1 Juli 1880 till den 1 Juli 1885,
- 1 d:o vid treklassigt läroverk befordrats från enahanda befattning vid dylikt läroverk,
- 1 d:o vid tvåklassig pedagogi från adjunktsbefattning vid annat läroverk,
- 1 d:o vid tvåklassig pedagogi från pedagogbefattning vid en enklassig,
- 1 lektor dertill utnämns vid upphörandet af hans förut innehafda förordnande såsom rektor vid samma läroverk,
- 3 d:o befordrats från adjunktsbefattningar vid andra läroverk,
- 3 adjunkter befordrats från adjunktsbefattningar vid andra läroverk,
- 1 musiklärare från enahanda befattning vid ett femklassigt läroverk, då detta uppgick i ett högre,
- 2 gymnastiklärare från enahanda befattningar vid andra läroverk.

Summa 19.

Den skiljaktighet, som förefinnes mellan den sålunda erhållna summan och den motsvarande summan ur afgångstabellen, beror derpå, att bland de från sina befattningar afgångne lärarne finnes en, som ej ingår i tabellen öfver befordringarna, nemligen en rektor vid ett högre läroverk, hvilken efter upphördt rektorsförordnande qvarstannade vid läroverket såsom lektor.

Om man med hänsyn till de 40 lärare, som äro intagna i kolumnerna med öfverskrift »Öfrige», bearbetar uppgifterna om deras ålder och aflagda kunskapsprof, erhållas följande resultat.

Med hänsyn till åldern — beräknad efter födelseår och det år, då utnämningen vann laga kraft, men utan afseende på dag och månad — voro:

bland de 11 lektorerna i kol. 5 en 28 år, en 29, tre 31, en 32, två 34, en 35, en 36 och en 39: i medeltal 32.7 år;

bland de 18 adjunkterna i kol. 7 en 27 år, två 29, två 30, en 31, två 32, en 33, två 34, tre 35, en 36, två 39 och en 45: i medeltal 33.6 år;

bland de 4 musiklärarne i kol. 11 en 31, en 32, en 39 och en 41: i medeltal 35.8;

bland de 7 gymnastiklärarne i kol. 13 en 28 år, en 31, en 34, en 38, två 40 och en 41: i medeltal 36 år.

De 11 lektorerna voro alla filosofie doktorer: 7 (5 vid Uppsala universitet och 2 vid Lunds) efter 1853 års examensstadga och 4 (2 vid Uppsala universitet och 2 vid Lunds)

efter 1870 års stadga. En hade derjemte aflagt prestexamen och var adjunkt vid ett folkskolelärare-seminarium. Fyra voro docenter (2 vid Uppsala universitet och 2 vid Lunds) och en hade förut varit docent (i Lund). — Åtta hade fullständigt genomgått profär; deraf 4 enligt 1865 års förordning (1 vid Stockholms Gymnasium och Ladugårdslands läroverk, 2 i Uppsala och 1 i Falun) samt 4 enligt 1875 års förordning (1 i Uppsala, 1 dels i Uppsala och dels vid Stockholms Gymnasium samt 2 i Lund). De öfriga 3 hade icke genomgått profär.

De 18 adjunkterna äro med afseende på akademiska kunskapsprof sålunda fördelade. Filosofie doktorer voro 6, hvaraf 3 efter 1853 års stadga (2 vid Uppsala universitet och 1 vid Lunds) och 3 efter 1870 års stadga (1 vid Uppsala universitet och 2 vid Lunds). Filosofie kandidater voro 11, hvaraf 4 (3 i Uppsala och 1 i Lund) efter 1853 års stadga och 7 (4 i Uppsala och 3 i Lund) efter 1870 års stadga. En kandidat hade dessutom aflagt dimissionsexamen. En hade ej aflagt hithörande examen. — Profär hade 13 fullständigt genomgått, hvaraf 4 (1 vid Stockholms Gymnasium och Ladugårdslands läroverk, 1 i Uppsala, 1 i Örebro och 1 i Vexjö) enligt den äldre förordningen och 9 (2 vid Stockholms Gymnasium och Maria läroverk, 1 vid d:o och Ladugårdslands, 2 i Uppsala och 4 i Lund) enligt den nyare förordningen. De öfriga 5 hade icke genomgått profär.

Bland de 4 musiklärarne hade 2 (anställda vid högre läroverk) aflagt musikdirektörs-examen vid Kungl. Musikaliska Akademiens Konservatorium, 1 (äfvén anställd vid ett högre läroverk) aflagt organistexamen utan närmare uppgift och 1 (anställd vid ett femklassigt läroverk) aflagt organist- och cantor-scholæ-examen vid Musikaliska Akademiens Konservatorium.

Af de 7 gymnastiklärarne voro 6 militärer (5 löjtnanter och 1 underlöjtnant). De 4, som blefvo anställda vid högre läroverk (3 militärer och 1 icke-militär), hade alla genomgått Gymnastiska Centralinstitutet, ehuru endast om 3 finnes uppgifvet, att de derstädes aflagt examen (1 äfvén i medicinsk gymnastik). Af de 2 vid femklassiga läroverk anställda hade en genomgått Gymnastiska Centralinstitutet; om den andra äro inga biografiska uppgifter lemnade. Den vid treklassigt läroverk anställd hade genomgått sagde institut.

Förnyade rektorsförordnanden hafva under perioden från och med den 1 Juli 1880 till och med den 30 Juni 1881 vidtagit för rektorer vid nedanstående 5 högre läroverk.

Venersborg :	från slutet af 1880 års vårtermin tills vidare,
Örebro :	» den 1 Juli 1880 tills vidare,
Falun :	d:o d:o,
Jönköping :	d:o d:o,
Kristianstad :	» den 1 Januari 1881 tills vidare.

Af Tab. 4 synes, huru många lärare, fördelade efter ålder, inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1880 till och med den 30 Juni 1881. För samtliga å

tabellen upptagne lärare har detta år inträdet egt rum från och med den 1 Januari 1881. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och år 1881. Bland de i högre lönegrad uppflyttade lektorerna äro äfven inräknade 4 rektorer vid högre läroverk, hvilka i egenskap af lektorer uppflyttats i högre lönegrad, nemligen en i 2:a, en i 4:e och 2 i 5:e lönegraden.

Af nedanstående tabell finner man de uppflyttades antal och deras medelålder (resp. ålder) vid inträdet i den högre lönegraden.

Uppflyttade lärare.	Antal.	Medelålder (eller ålder).
Rektorer vid högre allmänna läroverk:		År.
i 2:a lönegraden	1	(48)
Rektorer vid tvåklassiga pedagogier:		
i 3:e lönegraden	1	(50)
Lektorer:		
i 2:a lönegraden	9	39·1
» 3:e »	8	41·0
» 4:e »	9	48·6
» 5:e »	11	55·8
Adjunkter och kolleger:		
i 2:a lönegraden	24	38·6
» 3:e »	11	40·3
» 4:e »	17	47·5
» 5:e »	16	50·1
Teckningslärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	1	(33)
» 3:e »	1	(48)
Gymnastiklärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	1	(38)
» 3:e »	1	(44)

Redan i berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 17) omnämndes, att en sammanarbetning af materialet angående

lärarnes medelålder vid uppflyttning i högre lönegrad borde ega rum, när rikligare material, än då fanns att tillgå, erhöles. Som nu uppgifter för en tid af 5 år — således samma tidslängd som för de flesta lärareplatser är föreskrifven för nämnda uppflyttning — föreligga, har det ansetts lämpligt bearbeta desamma på sätt som skett i Tab. 5, hvilken således utvisar åldern på de lärare, hvilka inträdt i högre lönegrad från och med d. 1 Juli 1876 till och med d. 30 Juni 1881. I nedanstående öfversigtstabell äro resultaten af nämnda tabell intagna.

Uppflyttade lärare.	Antal.	Medelålder.
Rektorer vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	8	51·1
Rektorer vid femklassiga allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	7	51·9
Rektorer vid tvåklassiga pedagogier:		
i 3:e lönegraden	5	56·2
Lektorer:		
i 2:a lönegraden	38	37·8
» 3:e »	32	42·5
» 4:e »	43	49·7
» 5:e »	41	56·2
Adjunkter:		
i 2:a lönegraden	112	36·5
» 3:e »	110	42·2
» 4:e »	72	47·0
» 5:e »	68	52·3
Teckningslärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	4	36·3
» 3:e »	9	45·0
Musiklärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	4	40·5
» 3:e »	3	47·0
Gymnastiklärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	5	34·6
» 3:e »	4	44·5

Kap. 9. Ordinarie lärarebefattningar.

Antalen ordinarie lärarebefattningar vårterminen 1881 enligt den för läroverken gällande stat skilde sig i följande hänseenden från dem, som i berättelsen för läsåret 1879—80 angifvits. Till Norra latinläroverkets stat öfverflyttades (jfr Kap. 1) 1 rektors- och 7 lektors-befattningar från Stockholms Gymnasium samt 7 kollegabefattningar under namn af adjunktsbefattningar från Klara femklassiga läroverk, äfvensom de för Gymnasium och Klara läroverk förut gemensamma tecknings- och musik-lärarebefattningarna, hvar-

emot rektorsbefattningen vid Klara läroverk utgick. — Stockholms Realläroverks stat var ökad med 4 lektorer och 2 adjunkter. — För utvidgning af det treklassiga läroverket i Göteborg till ett å reallinien fullständigt öfverflyttades det förstnämnda läroverkets 2 kollegabefattningar under namn af adjunktsbefattningar samt uppfördes å det nya läroverkets stat 3 nya adjunktsbefattningar, men samtidigt bestämdes, att 3 adjunktsbefattningar skulle ur staten för det högre läroverket i nämnde stad afföras.

Kap. 10. Lärarekandidater.

Med afseende på de allmänna bestämmelserna rörande profäret (se berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 60) skedde under läseåret så till vida en förändring, att genom Kungl. kungörelse af den 30 Dec. 1880 den punkt (mom. 2) i Kungl. kungörelsen af den 16 Juni 1875, hvilken afser rättigheten att genomgå profär, erhöill följande lydelse: »Rättighet att genomgå profär tillkommer dem, som aflagt de för vinnande af behörighet till sådan lärarebeställning [lärarebefattning vid statens allmänna läroverk] föreskrifna examina. Filosofie kandidat är berättigad genomgå profär, äfven om den af honom undergångna examen endast i för- ening med ännu icke aflagda ytterligare kunskapsprof med- för behörighet till läraretjänst vid allmänt läroverk.»

Genom Kungl. bref af den 16 Juli 1880 förordnades, att profärskurs skulle från och med läseåret 1880—81 tills vidare anordnas vid de högre allmänna läroverken i Uppsala och Lund samt i Stockholm vid de å latinlinien fullstän- diga allmänna läroverken å Norrmalm och Södermalm, äfvensom att handledning af lärarekandidater för genom- gående, vare sig fullständigt eller i vissa ämnen och klas- ser, af stadgad profärskurs skulle ega rum jemväl vid Stockholms högre realläroverk, då Chefen för Kungl. Ekle- siastik-departementet funne sådant erforderligt. Till följd häraf anordnades profärskurs vid sist nämnda läroverk vår- terminen 1881.

Vid läroverken i Stockholm förestods den praktiska profärskursen af läroverkens rektorer; den teoretiska kursen förestods af samme lektor (nu vid Norra latinläroverket), som under de föregående läseåren. Vid Uppsala läroverk förestods den praktiska kursen af läroverkets rektor och den teoretiska af samma akademiska lärare, som under de föregående åren. Vid Lunds läroverk, der under de före- gående åren såväl den praktiska som den teoretiska prof- ärskursen föreståts af en akademisk lärare, hvilken vid sista läseårets slut afflyttade från orten, förestods den prak- tiska profärskursen af vikarierande rektorn och den teore- tiska af en akademisk lärare.

Af nedanstående tabell synes huru många lärarekandi- dater tjänstgjort vid de särskilda läroverken under läseåret 1880—81.

L ä r o v e r k .	Höst-t:n 1880.		Vår-t:n 1881.	
	Fortsätt- ning	Påbör- jande	Fortsätt- ning	Påbör- jande
	af profäret.		af profäret.	
Stockholm:				
Norra latinläroverket.....	5	3	3	3
Södra „	3	6	5	1
Realläroverket.....	—	—	1	3
Uppsala	3	7	7	3
Lund	3	6	6	4
Summa	14	22	22	14

Af de 5 lärarekandidater, som höstterminen 1880 fort- satte vid Norra latinläroverket, hade 4 föregående termin börjat vid Ladugårdslands läroverk och 1 vid Stockholms Gymnasium. Den, som vårterminen 1881 fortsatte vid Stockholms realläroverk, hade föregående termin börjat vid Södra latinläroverket. Alla de, som någondera terminen fortsatte vid Södra latinläroverket, i Uppsala och i Lund, hade föregående termin börjat vid samma läroverk.

Af de 22, som började höstterminen 1880, voro 1 filo- sofie doktor, 6 filosofie licentiat, 14 filosofie kandidater och 1 teologie kandidat. Af de 14, som började vårter- minen 1881, voro 2 filosofie licentiat och 12 filosofie kan- didater.

Af de 16 lärarekandidater, som börjat profäret vårter- minen 1880 och således egde att fortsätta höstterminen samma år, uteblefvo 2 (1 på grund af befrielse från fort- sättning af profäret och 1 på grund af sjukdom). Af dem, som erhållit tillstånd att börja profäret höstterminen 1880 uteblefvo efter anmältdt förfall 3, hvaraf 2 hänvisats till Stockholm och 1 till Lund, och utan anmälan 6, alla hän- visade till Stockholm. Af de 22, som började höstterminen 1880 och således egde fortsätta vårterminen 1881, uteblef ingen. Af dem, som erhållit tillstånd att börja vårtermi- nen 1881, uteblefvo utan anmälan 3, alla hänvisade till Stockholm.

Profäret afslutades höstterminen 1880 af 14 lärare- kandidater och vårterminen 1881 af 22.

I hvilka ämnen de lärarekandidater, som under de båda terminerna afslutat profäret, genomgått den praktiska kursen, utvisas af följande speciela förteckning.

Höstterminen 1880.

Stockholm:

Norra latinläroverket:

- 1: grekiska, latin, modersmålet;
- 1: historia och geografi, modersmålet, tyska;
- 1: matematik, kristendom, historia och geografi;
- 1: franska, tyska, engelska;
- 1: tyska, modersmålet, engelska.

Södra latinläroverket:

- 1: kristendom, grekiska, modersmålet;
- 1: matematik, fysik, allmän naturlära;
- 1: kristendom, modersmålet, tyska.

Uppsala:

- 2: modersmålet, latin, grekiska, (tyska);
- 1: latin, grekiska, filosofisk propedeutik, (modersmålet, tyska).

Lund:

- 1: historia och geografi, tyska, engelska, modersmålet;
- 1: kristendom, tyska, modersmålet;
- 1: historia och geografi, tyska, franska, modersmålet.

Vårterminen 1881.**Stockholm:****Norra latinläroverket:**

- 1: matematik, fysik, tyska;
- 1: matematik, fysik, modersmålet;
- 1: matematik, fysik, latin.

Södra latinläroverket:

- 1: modersmålet, latin, grekiska, (tyska);
- 1: allmän naturlära, matematik, fysik;
- 1: latin, engelska, historia och geografi, (tyska, modersmålet);
- 1: allmän naturlära, botanik och zoologi, matematik, tyska;
- 1: modersmålet, engelska, tyska.

Realläroverket:

- 1: matematik, fysik, kemi, (allmän naturlära).

Uppsala:

- 1: modersmålet, latin, historia och geografi, (tyska);
- 1: modersmålet, tyska, franska;
- 1: tyska, franska, historia och geografi;
- 1: modersmålet, latin, historia och geografi, (tyska);
- 1: tyska, latin, grekiska;
- 1: kristendom, historia och geografi, hebreiska, filosofisk propedeutik;
- 1: matematik, fysik, kemi.

Lund:

- 1: historia och geografi, tyska, modersmålet;
- 1: latin, grekiska, matematik, modersmålet;
- 1: kristendom, latin, grekiska, modersmålet;
- 1: tyska, franska, engelska, modersmålet;
- 1: matematik, fysik, kemi, botanik och zoologi;
- 1: historia och geografi, filosofisk propedeutik, modersmålet.

Samma grundsatser, som följts i de förra berättelserna vid upprättandet af motsvarande förteckningar, hafva äfven nu iakttagits. Inom () hafva därför de ämnen blifvit satta, i hvilka endast auskultering, således hvarken öfnings- eller prof-undervisning egt rum. Beräknar man enligt föregående speciela förteckning, huru många gånger hvar och ett af skolans läroämnen vid de särskilda läroverken förekommit bland de ämnen, i hvilka den praktiska kursen genom-

gått, så erhåller man — då de inom () satta ämnena ej medräknas — för de 36 lärarekandidater, som under läsåret 1880—81 afslutat sin profärstjenstgöring, följande öfversigt.

Antal gånger, som de särskilda läroämnena förekommit bland de ämnen, hvari profäret genomgåts.

Läroämnena.	Stockholm			Uppsala.	Lund.	Summa.
	Norra latinläroverket.	Södra latinläroverket.	Realläroverket.			
Kristendom	1	2	—	1	2	6
Modersmålet	4	4	—	5	8	21
Tyska	4	3	—	3	5	15
Engelska	2	2	—	—	2	6
Franska	1	—	—	2	2	5
Latin	2	2	—	6	2	12
Grekiska	1	2	—	4	2	9
Hebreiska	—	—	—	1	—	1
Matematik	4	3	1	1	2	11
Allmän naturlära	—	3	—	—	—	3
Botanik och zoologi	—	1	—	—	1	2
Fysik	3	2	1	1	1	8
Kemi	—	—	1	1	1	3
Mineralogi och geologi	—	—	—	—	—	—
Historia och geografi	2	1	—	4	4	11
Filosofisk propedeutik	—	—	—	2	1	3
Summa	24	25	3	31	33	116
Antal lärarekandidater	8	8	1	10	9	36
» ämnen på hvarje i medeltal	3.0	3.1	3.0	3.1	3.7	3.2

Beträffande de lärarekandidater, som höstterminen 1880 och vårterminen 1881 afslutade profäret, äro uppgifterna om de antal timmar, hvartill deras auskultering samt öfnings- och prof-undervisning uppgått, bearbetade och sammanställda i följande tabellariska öfversigter.

Antal timmar, hvartill den praktiska profärskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som afslutade med höstterminen 1880.

L ä r o v e r k.	Vårterminen 1880.				Höstterminen 1880.				S:a för båda terminerna.			
	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm:												
Gymnasium och Ladugårdslands läroverk för V.-T. samt Norra latinläroverket för H.-T. (medeltal för 5)	63	29	26	118	79	13	5	97	142	42	31	215
Södra latinläroverket (medeltal för 3)	80		14?	94?	58		22	80	138		36?	174?
Uppsala (medeltal för 3)	122	30	9	161	104	26	11	141	226	56	20	302
Lund (, , 3)	67	69	8	144	52	39	8	99	119	108	16	243

Antal timmar, hvartill den praktiska profärskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som afslutade med vårterminen 1881.

L ä r o v e r k.	Höstterminen 1880.				Vårterminen 1881.				S:a för båda terminerna.			
	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm:												
Norra latinläroverket (medeltal för 3) ...	74	22	—	96	77	11	12	100	151	33	12	196
Södra " (H.-T. medeltal för 6; V.-T. för 5)	70	19	—	89	95	32	—	127	165	51	—	216
Realläroverket (endast 1)	—	—	—	—	100	16	4	120	—	—	—	—
Uppsala (medeltal för 7)	117	36	11	164	103	34	10	147	220	70	21	311
Lund (" " 6)	58	37	7	102	52	48	8	108	110	85	15	210

Likasom under de förra åren torde primäruppgifterna ej vara fullt motsvariga (hvarom se i slutet af detta kapitel). — För en närmare kännedom om anordningen af såväl den praktiska som den teoretiska kursen hänvisas till de af profärsföreståndarne till Ecklesiastik-departementet insända berättelserna, anmälda för Kungl. Maj:t den 14 Januari och den 9 Juli 1881.

I denna berättelse och de fyra föregående har redogjorts för profärsinstitutionen under de sex läseår, som förflutit, sedan densamma erhållit sin nya form, således under läseåren 187 $\frac{1}{2}$ —188 $\frac{1}{2}$; i den första berättelsen redogöres nemligen i detta hänseende för de två första åren. Antalen af de lärarekandidater, som under dessa år nöjaktigt afslutat profäret, äro sammanställda i följande tabell, i hvilken Stockholms-läroverken äro betraktade som ett.

L ä r o v e r k.	Lärarekandidater, som nöjaktigt afslutat profäret.												
	1875	1876		1877		1878		1879		1880	Summa för läseåren 187½—188½.	1880	1881
	H.-T.	V.-T.	H.-T.	V.-T.	H.-T.	V.-T.	H.-T.	V.-T.	H.-T.	V.-T.		H.-T.	V.-T.
Stockholm	2	8	—	6	—	7	3	4	2	7	39	8	9
Uppsala	3	5	2	5	3	4	4	6	4	6	42	3	7
Lund	1	9	1	7	1	7	3	7	3	7	46	3	6
Kalmar	—	3	—	1	1	1	1	4	—	—	11	—	—
Summa	6	25	3	19	5	19	11	21	9	20	138	14	22

Beräknar man för de 5 första läseåren, huru många gånger hvart och ett af skolans läroämnen vid de särskilda läroverken förekommit bland de ämnen, i hvilka den praktiska kursen genomgåts, så erhåller man —

Läroämnen.	Stockholm.	Uppsala.	Lund.	Kalmar.	Summa.
Kristendom	5	6	10	4	25
Modersmålet	21	14	35	7	77
Tyska	18	20	29	6	73
Engelska	7	8	12	1	28
Franska	8	10	8	1	27
Latin	15	18	10	2	45
Grekiska	7	15	9	2	33
Hebreiska	—	3	3	—	6
Matematik	11	9	12	3	35
Allmän naturlära	5	2	3	1	11
Botanik och zoologi	9	7	7	—	23

då de ämnen, i hvilka endast auskultering egt rum, ej medräknas — för de 138 lärarekandidater, som under denna femårs-period afslutat sin profärstjenstgöring, följande öfversigt.

Läroämnen.	Stockholm.	Uppsala.	Lund.	Kalmar.	Summa.
Fysik	5	6	7	2	20
Kemi	2	3	6	—	11
Mineralogi och geologi	—	—	—	—	—
Historia och geografi	15	11	24	5	55
Filosofisk propedeutik	3	—	9	—	12
Summa	131	132	184	34	481
Antal lärarekandidater	39	42	46	11	138
" ämnen på hvarje i medeltal	3·4	3·1	4	3·1	3·5

I de föregående berättelserna äro uppgifterna om de antal timmar, hvartill för de lärarekandidater, som afslutat profåret, deras auskultering samt öfnings- och prof-undervisning uppgått, bearbetade och sammanställda i tabellriskra öfversigter, angifvande medeltalen vid hvarje särskildt läroverk. I dessa öfversigter har likväl afseende ej kunnat fästas vid alla de lärarekandidater, som afslutat; ty af hvarjehanda anledningar, som på vederbörande ställen finnas angifna, hafva några måst uteslutas vid beräkningen af medeltalen. Här nedan är ett sammandrag lemnadt af nämnda öfversigter, men vid dess utarbetande hafva ytterligare några uteslutits, emedan uppgifterna om dem dels äro allt för osäkra, dels ej skilja på öfnings- och prof-undervisning. För öfrigt har naturligtvis sammandraget erhållits på sådant sätt, att de särskilda medeltalen i de till grund liggande öfversigterna multiplicerats med motsvarande antal lärarekandidater, hvarefter de respektive produkternas summor dividerats med motsvarande summor af antalen lärarekandidater. Sålunda har för femårs-perioden 187 $\frac{1}{2}$ —188 $\frac{1}{2}$ erhållits följande sammandrag, i hvilket antalen timmar för hela profåret äro beräknade vid Stockholm för 29 lärarekandidater af 39, vid Uppsala för 34 af 42 och vid Lund för 44 af 46.

L ä r o v e r k.	Auskul- tering.	Öfnings-	Prof-	Summa.
		undervisning.		
Stockholm (medeltal för 29)	174	40	19	233
Uppsala (" " 34)	269	68	21	358
Lund (" " 44)	161	84	13	258

Kalmar är ej upptaget i detta sammandrag; men om man äfven för detta läroverk bearbetar uppgifterna i förenämnda öfversigter, så erhåller man, för 4 lärarekandidater af 11, följande, dock osäkra, medeltal: för auskultering 177 timmar, för öfnings- och prof-undervisning 79, således tillsammans 256. Slutligen må anmärkas, att primäruppgifterna från de särskilda läroverken ej torde vara i alla hänseenden fullt motsvariga; så synas de timantal, som upptagits af genomgående af uppsatser (särskildt det för alla föreskrifna i modersmålet) vara fullständigare inräknade i Uppsala, än på de andra ställena. Den härigenom vållade tillökningen för Uppsala uppgår likväl antagligen endast till några få timmar.

C. Lärjungar.

Kap. 11. Lärjungarnes antal och fördelning efter läroverk, klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jemförelse för åren 1876—1880 mellan lärjungarnes antal och rikets befolkning.

Tab. 6 och 7.

Lärjungarnes antal vid de särskilda läroverken under höstterminen 1880 finnas angifna i Tab. 6. Den motsvarande tabellen för vårterminen 1881 företer så obetydliga afvikelser, att det synes vara obehöfligt offentliggöra densamma i dess helhet. Sammanställer man ur de båda tabellerna summorna för de särskilda slagen af läroverk, så erhålles följande öfversigt, som närmast afser förhållandena den 15 September och den 1 Februari. Dock är det — på de i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 68) angifna grunder — sannolikt att de särskilda talen utan synnerlig afvikelse sammanfallit med antalen lärjungar, som under större delen af terminen verkligen deltagit i undervisningen.

Läroverkens		Antal lärjungar.			
		Höst-term:n 1880.		Vår-term:n 1881.	
Art.	Antal.	Närvarande.	Frånvarande.	Närvarande.	Frånvarande.
Högre allmänna läroverk	34	11,426	181	11,323	113
Femklassiga „	24	2,888	7	2,849	20
Treklassiga „	19	757	10	750	16
Summa	77	15,071	198	14,922	149
Tvåklassiga pedagogier	9	235	3	233	2
Enklassiga „	9	172	—	170	—
Summa	18	407	3	403	2
Summornas summa	95	15,478	201	15,325	151

Om man enligt Tab. 6 och motsvarande tabell för vårterminen jemför de närvarande lärjungarnes antal under de båda terminerna samt betecknar tillökningen vårterminen med +, minskning med — och oförändradt antal med 0, så erhållas följande öfversigter.

1:o. Efter läroverk.

A. Högre allmänna läroverk.

Stockholm:			
Norra latinläroverket	+ 1	Vexjö	— 2
Södra „	— 5	Jönköping	+ 3
Realläroverket	— 6	Lund	— 8
Nya elementarskolan	— 8	Malmö	— 5
Uppsala	— 14	Karlskrona	0
Gefle	0	Kristianstad	— 7
Hudiksvall	— 14	Helsingborg	— 6
Linköping	+ 1	Göteborg	— 3
Norrköping	— 5	Halmstad	+ 7
Vestervik	+ 2	Kalmar	0
Skara	+ 1	Karlstad	— 6
Venersborg	0	Hernösand	— 4
Strengnäs	+ 3	Östersund	— 4
Örebro	— 4	Umeå	0
Nyköping	+ 1	Luleå	0
Vesterås	— 5	Sundsvall	— 4
Falun	— 1	Visby	— 11

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:			
Jakob	+ 2	Eskilstuna	+ 3
Katarina	— 12	Arboga	— 1
Ladugårdslandet	+ 3	Ystad	— 1
Norrtelje	— 1	Karlshamn	— 3
Enköping	— 1	Landskrona	— 3
Söderhamn	— 3	Uddevalla	— 4
Eksjö	— 3	Göteborg:	
Vadstena	— 3	På båda linierna	0
Mariestad	— 4	Realläroverket	— 9
Borås	— 1	Oskarshamn	— 3
Lidköping	— 1	Kristinehamn	+ 1
Sköfde	— 1	Piteå	— 1
		Haparanda	+ 7

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Söderköping	— 1	Engelholm	+ 1
Vimmerby	0	Varberg	— 2
Alingsås	0	Marstrand	+ 1
Falköping	— 4	Strömstad	— 1
Askersund	— 1	Åmål	— 1
Sala	+ 2	Filipstad	+ 1
Vernamo	+ 4	Arvika	— 3
Sölvesborg	— 2	Skellefteå	— 1
Ronneby	— 2	Örnsköldsvik	+ 1
Trelleborg	+ 1		

D. Tvåklassiga pedagogier.

Hjo	— 1	Grenna	— 1
Södertelje	+ 1	Kungelf	+ 1
Köping	— 4	Kungsbacka	+ 5
Nora	— 2	Borgholm	+ 1
Hedemora	— 2		

E. Enklassiga pedagogier.

Öregrund	+ 4	Simrisbamn	0
Ulricehamn	— 3	Falkenberg	0
Mariefred	— 2	Laholm	+ 1
Lindesberg	0	Mönsterås	— 1
Säter	— 1		

2:o. Efter klasser och linier.

Läroverk.	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Summa.			
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	Gem. linie.	Real. linie.	Latin. linie.	S:a.
Högre allmänna läroverk	+ 33	— 15	— 8	— 24	+ 8	— 11	— 21	— 24	— 15	— 9	— 6	— 5	— 11	+ 4	+ 1	+ 10	— 69	— 44	— 103
Femklassiga	+ 19	— 18	— 12	— 22	+ 2	— 6	— 2	—	—	—	—	—	—	—	—	— 11	— 28	0	— 39
Treklassiga	+ 13	— 7	— 6	— 4	— 1	0	— 2	—	—	—	—	—	—	—	—	0	— 4	— 3	— 7
Tvåklassiga pedagogier	+ 8	— 8	— 2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 2	—	—	— 2
Enklassiga	— 3	+ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 2	—	—	— 2
Summa	+ 70	— 47	— 28	— 50	+ 9	— 17	— 25	— 24	— 15	— 9	— 6	— 5	— 11	+ 4	+ 1	— 5	— 101	— 47	— 153

Vill man med hvarandra jemföra årsklasserna höstterminen 1880 för att finna bland annat, huru många procent af hela antalet närvarande lärjungar tillhöra hvar och en af dem, kan man efter samma grundsatser, som i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 71 o. följ.) öfvervinna de svårigheter, som möta med hänsyn till Stockholms Nya elementarskola, hvars klassfördelning icke motsvarar de andra läroverkens. Man erhåller sålunda följande öfersigt.

Årsklass.	Antal lärjungar.	Procent i förhållande till		
		hela summan.	antalet i föreg. klass.	antalet i 1:a klassen.
1	2,365	15·3	—	100
2	2,750	17·7	116·3	116·3
3	2,564	16·6	93·2	108·4
4	2,195	14·2	85·6	92·8
5	1,804	11·7	82·2	76·3
6:1	1,296	8·4	71·8	54·8
6:2	1,009	6·5	77·8	42·7
7:1	858	5·5	85·0	36·3
7:2	637	4·1	74·1	26·9
Summa	15,478	100	—	654·3

Om man för att äfven med hvarandra jemföra dels de båda linier, hvori årsklasserna äro fördelade från och med den 4:e, dels latinliniens båda beståndsdelar (icke-greker och greker) inom klasserna 6 och 7, efter samma grundsatser, som i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 72 och följ.), undanrödjer de svårigheter, som möta med hänsyn till Stockholms Nya elementarskola, så erhåller man följande tabeller öfver antalet närvarande lärjungar höstterminen 1880 inom samtliga allmänna läroverken.

Årsklass.	Antal lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela årsklassen.		föreg. afdelning å samma linie.	
	R.	L.	S:a.	R.	L.	R.	L.
4	892	1,303	2,195	40·6	59·4	—	—
5	588	1,216	1,804	32·6	67·4	65·9	93·3
6:1	341	955	1,296	26·3	73·7	58·0	78·6
6:2	250	759	1,009	24·8	75·2	73·3	79·6
7:1	211	647	858	24·6	75·4	84·4	85·2
7:2	127	510	637	19·9	80·1	60·2	78·8
Summa	2,409	5,390	7,799	—	—	—	—
Procent	30·9	69·1	100	—	—	—	—

Latinafdelning.	Antal lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela latinafdelningen.		föreg. motsvarande afdng.	
	I-G.	G.	S.a.	I-G.	G.	I-G.	G.
L. 6:1	525	430	955	55.0	45.0	—	—
L. 6:2	399	360	759	52.6	47.4	76.0	83.7
L. 7:1	319	328	647	49.3	50.7	79.7	91.1
L. 7:2	239	271	510	46.9	53.1	74.9	82.6
Summa	1,482	1,389	2,871	—	—	—	—
Procent	51.6	48.4	100	—	—	—	—

Af föregående tre tabeller kunna åtskilliga slutsatser dragas af samma beskaffenhet som i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 72 och 73), hvarför dit hänvisas. Här må blott anmärkas, att latinarnes öfvervigt öfver realisterna i klasserna 4—7 är något större än de föregående åren, under det att grekernas antal i jämförelse med icke-grekernas i kl. 6—7 visar ett fortfarande sjunkande. Latinarne utgjorde höstterminen 1876 67.2 % af hela antalet i klas-

serna 4—7, 1877 65.5 %, 1878 66 %, 1879 67.7 % och 1880 69.1 %. Grekerna utgjorde under samma fem terminer respektive 59.1, 54.4, 51.8, 49.4 och 48.4 % af hela antalet i latinklasserna 6 och 7.

Såsom en fortsättning till den öfversigt öfver den verkliga förändringen i skolgenerationernas storlek, som lemnats i föregående berättelser, meddelas nedanstående 3 tabeller, hvilka alla afse höstterminerna.

Årsklass.	Lärjungarnes antal.				
	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1880.
1.....	2,236	2,317	2,293	2,455	2,365
2.....	2,535	2,542	2,726	2,777	2,750
3.....	2,227	2,377	2,380	2,424	2,564
4.....	1,878	1,930	2,133	2,194	2,195
5.....	1,580	1,552	1,575	1,769	1,804
6:1	964	1,100	1,174	1,212	1,296
6:2	717	805	902	993	1,009
7:1	549	601	689	749	853
7:2	470	471	506	601	637
Summa	13,156	13,695	14,378	15,174	15,478

Årsklass.	Realister.					Latinare.				
	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1880.	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1880.
4.....	895	927	943	897	892	983	1,003	1,190	1,297	1,303
5.....	648	616	623	655	588	932	936	952	1,114	1,216
6:1	207	347	356	349	341	757	753	818	863	955
6:2	135	154	233	272	250	582	651	669	721	759
7:1	84	108	114	150	211	465	493	575	599	647
7:2	50	74	104	105	127	420	397	402	496	510
Summa	2,019	2,226	2,373	2,428	2,409	4,139	4,233	4,606	5,090	5,390

Årsklass.	Icke-greker.					Grekер.				
	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1880.	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1880.
L. 6:1	388	386	429	472	525	369	367	389	391	430
L. 6:2	244	314	332	358	399	338	337	337	363	360
L. 7:1	172	203	263	288	319	293	290	312	311	328
L. 7:2	105	144	164	237	239	315	253	238	259	271
Summa	909	1,047	1,188	1,355	1,482	1,315	1,247	1,276	1,324	1,389

Tab. 7 utvisar hurudant förhållandet varit under höstterminen 1880 med hänseende till de s. k. grekernas under-

visning i de enligt läroverksstadgans § 10 valfria ämnena engelska och hebreiska¹⁾.

¹⁾ För ett och annat läroverk hafva årsredogörelsernas otydliga eller ofullständiga uppgifter kompletterats genom terminskatalogerna.

Ur nämnda tabell erhålles — med iakttagande af samma grundsatser som i föregående berättelser — följande öfversigt.

Grekisk afdelning.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.	
G. 7:1	81	150	51	282	328
G. 7:2	40	115	34	189	271
Summa	121	265	85	471	599
Procent af hela antalet	20·2	44·2	14·2	78·6	100

Man finner af denna tabell, att antalet af de greker, som hvarken undervisats i engelska eller hebreiska, utgjorde inom 7:1 46 af 328 (14 %) samt inom 7:2 82 af 271 (30·3 %). Motsvarande procenttal under höstterminerna 1876, 1877, 1878 och 1879 voro i nedre 7:e klassen 9·9, 6·9, 10·6 och 12·5 samt i öfre 7:e 22·9, 21·7, 25·2 och 37·8. Jemför man 7:1 höstterminen 1879 med 7:2 höstterminen 1880, så finner man, att då inom denna lärjungegrupp antalet af dem, som hvarken undervisats i engelska eller hebreiska, under den förra terminen utgjorde 12·5 %, så utgjorde det under den sednare terminen 30·3 % — ett förhållande, som väl sannolikast beror derpå, att lärjungarne i öfversta klassen hafva mindre tid att deltaga i den frivilliga undervisningen. — Beräknar man med ledning af föregående tabell i absoluta tal och derjemte i procent af hela antalet greker, huru många af dem undervisats i engelska och huru många i hebreiska, så erhålles följande öfversigt.

Grekisk afdelning.	Hela antalet greker.	Lärjungar, som undervisats i			
		engelska.		hebreiska.	
		Antal.	Procent.	Antal.	Procent.
G. 7:1	328	231	70·4	132	40·2
G. 7:2	271	155	57·2	74	27·3
Båda afdelningarna	599	386	64·4	206	34·4

Till närmare belysning af hvad som nyss yttrades rö-

rande olikheten i antalen deltagare i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska inom den lärjungegrupp, som höstterminen 1879 befann sig i 7:1 och höstterminen 1880 i 7:2, meddelas följande öfversigt.

Grekisk afdelning.	Lärjungar, som undervisats i					Hela antalet greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.		
a) Antal.						
G. 7:1 höstterminen 1879	104	137	31	272	311	
G. 7:2 " 1880	40	115	34	189	271	
b) Procent.						
G. 7:1 " 1879	33·4	44·1	10·0	87·5	100	
G. 7:2 " 1880	14·8	42·4	12·5	69·7	100	

Man finner här af, att minskningen, äfven efter procent räknad, är mycket betydlig bland dem, som läst båda språken, under det att procenttalen för dem, som läst endast ettdera, äro föga förändrade. Det må anmärkas, att minskningen inom den förstnämnda gruppen är här större, än i någon af de tre föregående berättelserna.

Om för hvart och ett af åren 1876—1880 lärjungarnes antal i allmänna läroverken och pedagogierna jemföres med rikets befolkning, så erhållas de resultat, som äro intagna i nedanstående tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande iakttagits samma grundsatser som vid motsvarande tabell i berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 26). — Den minskning i rikets folkmängd, som tabellen utvisar för år 1880, är mera skenbar än verklig och beror utan tvifvel hufvudsakligen eller uteslutande derpå, att till följd af den detta år verkställda folkräkning blifvit ur längderna affördt ett större antal s. k. kvarstående obefintlige (jfr Statistiska Centralbyråns »Befolkningsstatistik» för 1880, 1:a afdelningen, sid. IV). Dock må med afseende på den äfven 1880 fortgående minskningen i den manliga folkmängden i ålder af 10—18 år tilläggas, att den åldersklass, som 1880 blef 10-årig, ursprungligen tillhörde ett år med svag nativitet — svagare än för den åldersklass, hvilken år 1880 såsom 19-årig utgick ur ifrågavarande åldersgrupp.

Jemförelse mellan lärjungarnes antal och rikets befolkning.

Å r.	Rikets folkmängd vid årets slut.			Lärjungarnes antal höstterminen.			
	Hela befolkningen.	Manliga.		Hela antalet.	På 10,000 af befolkningen.		
		Hela.	I ålder af 10—18 år.		Hela.	Manliga.	
						Hela.	I ålder af 10—18 år.
1876.....	4,429,713	2,151,326	421,460	13,156	30	61	312
1877.....	4,484,542	2,180,060	420,752	13,695	31	63	325
1878.....	4,531,863	2,205,292	412,656	14,378	32	65	348
1879.....	4,578,901	2,228,855	408,623	15,174	33	68	371
1880.....	4,565,668	2,215,243	407,956	15,478	34	70	379

Kap. 12. Lärjungarnes hemorter i förhållande till läroverkens lärjungeområden.

I berättelserna för läsåren 1876—77 (Kap. 20) och 1879—80 (Kap. 14) hafva meddelats vissa på årsredogörelserna grundade uppgifter om lärjungarnes hemorter. Några motsvarande primäruppgifter finnas ej för detta läseår i årsredogörelserna; men af en tillfällig anledning finnas för vårterminen 1881 att tillgå uppgifter af annat slag angående lärjungarnes hemorter. Förhållandet härmed är följande.

För att få utrönt, till hvilken omfattning hvarje särskildt allmänt läroverks lärjungar med afseende på hemvist tillhörde läroverkets eget område eller annat allmänt läroverks, blefvo rektorerna vid de allmänna läroverken, genom embetsskrifvelse af den 14 Mars 1881 från Chefen för Ecklesiastik-departementet till Eforalstyrelserna, förständigade att å dem tillställda tabellformulär (upptagande fördelning efter klasser och linier) upprätta och till departementet insända öfversigter öfver lärjungarnes hemvist vårterminen 1881. För en rätt uppfattning af dessa uppgifters betydelse införas här de å formulären meddelade anvisningarna.

»Vid tabellens upprättande bör följande iakttagas:

1. Tabellen omfattar endast närvarande lärjungar, enligt förhållandet den 1 Februari 1881.
2. På pedagogierna fästes ej afseende i denna tabell.
3. Endast sådant läroverk, som enligt skolstadgan och särskilda föreskrifter skall meddela undervisning i den klass och å den linie, till hvilken lärjunge hör, upptages såsom närmast beläget till hans hem. Här af följer:
 - a) att treklassigt läroverk ej upptages såsom närmast beläget för lärjunge i 4:e och 5:e klasserna;
 - b) att icke något lägre läroverk upptages såsom närmast beläget för lärjunge i 6:e och 7:e klasserna;
 - c) att Oscarshamns läroverk ej upptages såsom närmast beläget för lärjunge i 4:e och 5:e latinklasserna;
 - d) att Vexjö, Halmstads och Hernösands läroverk ej upptagas såsom närmast belägna för lärjungar i 6:e och 7:e realklasserna;
 - e) att Hudiksvalls, Strengnäs, Nyköpings, Vesterås, Kristianstads, Östersunds och Luleå läroverk ej upptagas såsom närmast belägna för lärjungar i 7:e realklassen;
 - f) att Vesterviks och Sundsvalls läroverk ej upptagas såsom närmast belägna för lärjungar i 6:e och 7:e latinklasserna.
4. Har lärjunge sitt hem i stad eller köping, der allmänt läroverk finnes, som skall meddela undervisning i den klass och å den linie, till hvilken ifrågavarande lärjunge hör, är tydligen detta läroverk det för honom närmast belägna.»

Då de till följd här af ingångna primäruppgifterna äro af icke obetydligt intresse, intagas följande derpå grundade öfversigter¹⁾. Beträffande den i dessa öfversigter använda termen *lärjungeområde* är det tydligt, att ett visst läroverks lärjungeområde utgör sammanfattningen af de orter, till hvilka detta läroverk enligt de här ofvan meddelade anvisningarna räknas såsom närmast beläget. Redan på grund af punkterna a och b i mom. 3 följer således att ett och samma högre läroverk kan hafva 3 olika stora lärjungeområden, nemligen ett mera omfattande för klasserna 6 och 7, ett mindre omfattande för klasserna 4 och 5 och ett ännu mindre omfattande för klasserna 1—3, samt att ett och samma femklassiga läroverk kan på dylikt sätt hafva 2 olika stora lärjungeområden. Det bör anmärkas, att ett treklassigt läroverk jemlikt mom. 3 ej har något lärjungeområde för klasserna 4 och 5, men att vid bearbetningen undantag måst göras för de treklassiga läroverk, som under läsåret läst på flera än 3 klasser (jfr Kap. 4 och Tab. 6). Vid dessa har lärjungeområdet ansetts gälla för respektive 4 eller 5 klasser.

1:o. Efter läroverk.

1	2	3	4
Läroverk.	Lärjungar vid läro- verket från		Lärjungar vid annat läroverk från läroverkets lärjunge- område.
	läroverkets eget	annat läroverks	
	lärjungeområde.		

A. Högre allmänna läroverk.			
Stockholm:			
Norra latinläroverket.....	426	40	} 76
Södra „	371	14	
Realläroverket	288	17	
Nya elementarskolan	273	16	
Uppsala	376	190	32
Gefle	264	36	22
Hudiksvall	113	13	24
Linköping	415	83	59
Norrköping	280	40	35
Vestervik.....	178	4	16
Skara	271	132	88
Venersborg	209	52	79

¹⁾ I berättelsen för läsåret 1881—82 skall redogöras för ett på dessa förarbeten grundadt Kungl. cirkulär den 10 Juni 1881 till Eforalstyrelserna med bestämmelser i fråga om lärjungeantalet i vissa klasser vid åtskilliga allmänna läroverk m. m.

1	2	3	4
Läroverk.	Lärjungar vid läroverket från		Lärjungar vid annat läroverk från läroverkets lärjungeområde.
	läroverkets eget	annat läroverks	
	lärjungeområde.		
A. Högre allmänna läroverk (forts.).			
Strengnäs	83	18	17
Örebro	373	150	39
Nyköping	169	19	26
Vesterås	200	35	55
Falun	218	9	62
Vexjö	316	73	39
Jönköping	412	141	74
Lund	432	171	35
Malmö	422	34	48
Karlskrona	303	13	23
Kristianstad	267	22	32
Helsingborg	287	40	34
Göteborg	448	161	40
Halmstad	197	22	45
Kalmar	418	28	31
Karlstad	435	55	40
Hernösand	215	21	31
Östersund	201	2	11
Umeå	201	51	4
Luleå	79	9	19
Sundsvall	179	4	35
Visby	287	2	3
Summa	9,606	1,717	1,174

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:			
Jakob	162	10	Se under A.
Katarina	226	7	
Ladugårdslandet	354	16	
Norrteije	61	10	5
Enköping	50	11	7
Söderhamn	59	—	19
Eksjö	100	6	52
Vadstena	80	11	26
Mariestad	67	4	25
Borås	77	—	42

1	2	3	4
Läroverk.	Lärjungar vid läroverket från		Lärjungar vid annat läroverk från läroverkets lärjungeområde.
	läroverkets eget	annat läroverks	
	lärjungeområde.		
B. Femklassiga allmänna läroverk (forts.).			
Lidköping	97	5	53
Sköfde	101	12	48
Eskilstuna	99	3	10
Arboga.....	81	1	24
Ystad	97	3	45
Karlshamn	122	3	11
Landskrona	103	5	15
Uddevalla	105	5	51
Göteborg:			
På båda linierna.....	173	3	} Se und. A.
Realläroverket.....	215	19	
Oskarshamn	81	3	20
Kristinehamn	78	8	29
Piteå	52	—	6
Haparanda	61	—	8
Summa	2,704	145	497

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Söderköping	23	—	6
Vimmerby	26	1	8
Alingsås	50	—	12
Falköping	58	2	27
Askersund	36	6	12
Sala	31	—	15
Vernamo	42	—	7
Sölvesborg	14	—	5
Ronneby	27	1	6
Trelleborg	40	—	10
Engelholm	59	3	24
Varberg	44	—	14
Marstrand	18	2	3
Strömstad	26	—	10
Åmål	57	—	23
Filipstad	62	2	15
Arvika	52	—	6
Skellefteå	23	—	4
Örnsköldsvik	45	—	1
Summa	733	17	208

2:o. Efter klasser och linier.

a betecknar lärjungar vid ett till ifrågakvarande grupp hörande läroverk från läroverkets eget lärjungeområde och motsvarar således kol. 2 här ofvan.

b betecknar lärjungar vid ett till ifrågakvarande grupp hörande läroverk från annat (vare sig högre, femklassigt eller treklassigt) läroverks lärjungeområde och motsvarar således kol. 3 här ofvan.

c betecknar lärjungar vid annat (vare sig högre, femklassigt eller treklassigt) läroverk från ett till ifrågakvarande grupp hörande läroverks lärjungeområde och motsvarar således kol. 4 här ofvan.

*c** betecknar de lärjungar från Stockholms och Göteborgs läroverks lärjungeområden, hvilka äro inräknade i ofvanstående *c*-rad.

Läroverk och Lärjungeområden.	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		S u m m a.			
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	Gem. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.
Högre allmänna läroverk:																			
<i>a</i>	1,182	1,426	1,421	483	874	344	795	265	761	211	640	169	510	103	422	4,029	1,575	4,002	9,606
<i>b</i>	119	229	239	57	170	70	208	40	162	46	131	28	113	22	83	587	263	867	1,717
<i>c</i>	58	94	100	38	99	52	108	40	162	46	131	28	113	22	83	252	226	696	1,174
<i>c</i> *	12	8	7	8	16	11	7	3	12	4	9	3	7	5	4	27	34	55	116
Femklassiga allmänna läroverk:																			
<i>a</i>	612	656	611	308	198	149	170	—	—	—	—	—	—	—	—	1,879	457	368	2,704
<i>b</i>	17	29	39	12	20	11	17	—	—	—	—	—	—	—	—	85	23	37	145
<i>c</i>	41	90	101	31	88	29	117	—	—	—	—	—	—	—	—	232	60	205	497
Treklassiga allmänna läroverk:																			
<i>a</i>	225	238	212	24	21	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	675	27	31	733
<i>b</i>	7	4	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	1	17
<i>c</i>	44	78	82	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	204	—	4	208
Samtliga allmänna läroverk:																			
<i>a</i>	2,019	2,320	2,244	815	1,093	496	975	265	761	211	640	169	510	103	422	6,583	2,059	4,401	13,043
<i>b = c</i>	143	262	283	69	191	81	225	40	162	46	131	28	113	22	83	688	286	905	1,879
<i>b i % af a + b</i>	6	10	11	8	15	14	19	13	18	18	17	14	18	18	16	9	12	17	13

De i den 1:a af dessa öfversigter (»Efter läroverk») befintliga summorna i kol. 2 för de tre läroverksgrupperna, således respektive 9,606, 2,704 och 733, eller tillsammans 13,043, återfinnas i den 2:a öfversigten (»Efter klasser och linier») å *a*-raderna. De motsvarande summorna i kol. 3, respektive 1,717, 145 och 17, eller tillsammans 1,879, återfinnas å *b*-raderna. Hvad kol. 4 beträffar, är det i förväg tydligt, att totalsumman måste vara lika med totalsumman för kol. 3, således 1,879, hvaremot partialsummor i kol. 4 för de tre läroverksgrupperna ingalunda behöfva öfverensstämma med partialsummor i kol. 3. I sjelfva verket utgöra dessa partialsummor i kol. 4 respektive 1,174, 497 och 208; men det bör anmärkas, att den första är något för hög och den andra något för låg, emedan vid beräkningen af kol. 4 samtliga läroverk i Stockholm (både högre och femklassiga) måst betraktas som *ett* och likaså samtliga läroverk i Göteborg. Då likväl hela det antal, som sålunda ej kunnat i kol. 4 fördelas mellan de högre läroverken och de femklassiga, endast utgör 116 (= 76 + 40), och då af detta antal 47 lärjungar tillhöra klasserna 6 och 7 samt således måste föras på de högre läroverkens lärjungeområden, så gäller obestämdheten egentligen endast 69 lärjungar.

Skulle dessa fördelas i förhållande till läroverkens lärjungeantal i klasserna 1—5, så skulle på de femklassiga läroverken endast komma 32. Man finner således, att den påpekade bristfälligheten föga har att betyda. Om man derför bortser derifrån och med ledning af primäruppgifterna fördelar de tre partialsummor i kol. 4 efter de klasser, som lärjungarne tillhöra, så erhåller man *c*-raderna i den 2:a öfversigten.

Af den 1:a öfversigten finner man, hvilken förändring ett läroverks lärjungeantal skulle undergå, om alla dervarande lärjungar från andra läroverks lärjungeområden tänktes vara från läroverket bortflyttade, men deremot alla vid andra läroverk befintliga lärjungar från dess lärjungeområde tänktes vara dit förflyttade. För Uppsala högre läroverk t. ex. skulle lärjungeantalet under sådan förutsättning sjunka från 566 till 408. För samtliga högre läroverk skulle lärjungeantalet sjunka från 11,323 till 10,780 (eller omkring 32 derunder — se här ofvan), hvaremot det skulle för samtliga femklassiga läroverk växa från 2,849 till 3,201 (eller omkring 32 deröfver) samt för samtliga treklassiga läroverk från 750 till 941. — Af den 2:a öfversigten finner man åter, hvilken förändring lärjungeantalet

i en läroverksgrupp skulle inom en viss klass under dylik förutsättning undergå. Så t. ex. skulle antalet inom L. 5 vid de högre läroverken sjunka med 100 och vid de femklassiga växa lika mycket.

Om man slutligen fördelar de tre summorna i kol. 3 efter arten af de läroverk, hvilkas lärjungeområden lärjungarne tillhörde, eller om man, hvilket i sjelfva verket för till samma resultat, fördelar de tre summorna i kol. 4 efter arten af de läroverk, som lärjungarne bevistade, så erhålles följande tabell, rörande hvilken må nämnas att i de tre talen 1,068, 96 och 10 ingå resp. 100, 14 och 2 från Stockholms och Göteborgs läroverks lärjungeområden.

Lärjungar, som ej tillhörde det af dem bevistade läroverkets lärjungeområde.

Lärjungar	Lärjungar från			Summa.
	högre	femkl.	trekl.	
	läroverks lärjungeområden.			
vid högre läroverk.....	1,068	468	181	1,717
» femkl. »	96	25	24	145
» trekl. »	10	4	3	17
Summa	1,174	497	208	1,879

Kap. 13. Lärjungarnes kroppskonstitution och hellsotillstånd.

Tab. 8.

De i läroverkens årsredogörelser för läsåret 1880—81 meddelade allmänna uppgifter om lärjungarnes kroppskonstitution och hellsotillstånd (»god» och »godt», »tillfredsställande» o. s. v.) hafva ej heller detta år gjorts till föremål för bearbetning. Men antagligt är att resultatet af en sådan skulle i hufvudsak öfverensstämma med de resultat, som meddelades i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 111 och 113).

Den absoluta och relativa sjukligheten, så till vida som den bestämmes genom af sjukdom vållad frånvaro från skolan, har detta år ej vid något läroverk varit föremål för uppgifter efter det system, för hvilket redogjorts i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 115 o. följ.), såvida man ej dit vill räkna, att Hudiksvalls läroverk för höstterminen dels summariskt för alla klasserna tillsammans tagna fördelat lärjungarne i grupper efter längden af den tid, som hvar och en af dem varit för sjukdom allt som alls frånvarande, dels lemnat en ungefärlig uppgift på antalet sjuktimmar, divideradt med hela lärjungeantalet.

I berättelsen för läsåret 1879—80 (sid. 28) har redogjorts för Medicinalstyrelsens cirkulär af den 31 Oktober 1879 till läkarne vid rikets allmänna läroverk samt omnämnts att årsredogörelserna för samma läseår från några få läroverk meddelat uppgifter efter de formulär, som åtfölja sagde cirkulär. I årsredogörelserna för läsåret 1880—81 finnas deremot sådana uppgifter från ett ganska stort antal läroverk. Det må likväl erinras derom, att man ej kan vänta att finna sådana uppgifter ens från alla högre läroverk, ty de måste vara grundade på undersökningar af läkare, och läroverksstadgan (§ 124) föreskrifver, att — för sjukvård samt diverse undersökningar och redogörelser — bör läkare anställas vid läroverk, »der erforderliga medel för sådant ändamål finnas». Vidare är det på grund af anförde § i läroverksstadgan antagligt, att de ifrågavarande uppgifterna något fullständigare blifvit insända till Medicinalstyrelsen, än i årsredogörelserna intagna. Med hänsyn till de terminer, som de i årsredogörelserna för läsåret 1880—81 intagna hithörande uppgifterna afse, finner man

ett visst vacklande, i det att några läroverk lemnat för läseår, men andra och jemförelsevis vida flera lemnat för kalenderår, hvilket sednare väl äfven synes vara närmast betingadt af föreskrifterna i ämnet, till följd hvaraf uppgifterna för en värtermin ej gerna kunna aflemnas till införande i den då utkommande årsredogörelsen. Om man sammanräknar alla de läroverk, som i årsredogörelserna för läsåret 1880—81 hafva för en eller två terminer mer eller mindre fullständigt meddelat uppgifter enligt Medicinalstyrelsens båda tabellformulär eller ettdera, får man 24 högre, 13 femklassiga och 5 treklassiga allmänna läroverk samt 1 tvåklassig pedagogi. Någon bearbetning af detta ganska omfångsrika, ehuru i anseende till uppgifternas fullständighet ojemna, material synes likväl ej böra komma i fråga, då värdet af resultatet svårligen skulle motsvara det erforderliga arbetet¹⁾. Rikhaltigast är det material, som enligt formuläret A för höstterminen 1880 lemnar fördelning af lärjungarne efter kroppsbyggnad (god, medelmåttig, svag) och allmänt hellsotillstånd (godt, mindre godt); men så länge sådana fördelningar ej äro utförda efter fastställda objektiva grunder, kunna — såsom redan visats i berättelserna för läsåret 1876—77 (sid. 112) och läsåret 1877—78 (sid. 27) — de resultat, som erhållas för olika läroverk eller t. o. m. för samma läroverk under olika tidpunkter, ej väl lämpa sig för jemförelser sinsemellan.

Af årsredogörelsernas tabellariska uppgifter om antalet lärjungar, som under hvardera terminen af kalenderåret 1880 på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna, hafva här (likasom i förra berättelsen) endast de, som afse höstterminen, gjorts till föremål för bearbetning. Resultatet är meddeladt å Tab. 8, hvilken utarbetats efter samma grundsatser, som motsvarande tabell i berättelsen för läsåret 1877—78 (jfr sid. 29 o. följ.). Af sagde tabell erhålles följande öfversigt.

¹⁾ Ej heller Medicinalstyrelsen har verkställt någon bearbetning af de dit insända, här ifrågavarande uppgifterna. Åtminstone finner man intet sådant i dess afgifna »Berättelser» (Bidrag till Sveriges officiella statistik. K).

Åldersgrupp.	Närvarande lärjungar.	Befriade för sjukdomsorsaker.	
		Antal.	Procent.
Under 15 år	9,455	571	6.0
15 år eller deröfver	5,851	626	10.7
Båda åldersgrupperna	15,306	1,197	7.8

De erhållna procenttalen öfverensstämma mycket nära med motsvarande tal för höstterminerna 1876—1879 (se föregående berättelser).

I hvilken proportion de olika sjukdomsorsakerna medverkat, utvisas af följande tabell, i hvilken för lättare jämförelse de särskilda raderna erhållit samma nummer, som motsvarande kolumner i Tab. 8.

Sjukdomsorsaker.	Under 15 år.		15 år eller deröfver.		Båda grupperna.	
	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.
Sjukdomar i:						
2. syn- och hörsel-organerna	6	1.0	6	0.9	12	1.0
3. nervsystemet	11	1.9	14	2.2	25	2.1
4. cirkulationsorganerna	71	12.4	152	24.3	223	18.6
5. andedräftsorganerna	53	9.3	90	14.4	143	11.9
6. matsmältningsorganerna	5	0.9	14	2.2	19	1.6
7. urin- och köns-organerna	9	1.6	15	2.4	24	2.0
8. rörelseorganerna och bensystemet	105	18.4	108	17.3	213	17.8
9. Missbildning	45	7.9	49	7.8	94	7.9
10. Tarmbräck	152	26.6	95	15.2	247	20.6
11. Allmän svaghet	77	13.5	58	9.3	135	11.3
12. Andra sjukdomar	37	6.5	25	4.0	62	5.2
13. Summa	571	100	626	100	1,197	100

Med afseende på de anmärkningar och slutsatser, hvartill ofvanstående tabell kan gifva anledning, är det tillräckligt att hänvisa till berättelsen för läsåret 1877—78, sid. 30).

Om man vid Tab. 8 tager i betraktande tabellens första hufvudafdelning, d. v. s. »Efter läroverk», finner man der högst betydande skiljaktigheter. Så t. ex. äro såsom för sjukdomsorsaker befriade, i kol. 13 uppförde vid Visby högre läroverk endast 4 af 300 (1.3 %), men vid Stockholms Realläroverk 76 af 311 (23.8 %); vid Lidköpings, Söderhamns och Haparanda femklassiga läroverk ingen af resp. 103, 62 och 54 lärjungar, men vid Katarina läroverk 29 af 245 (11.8 %). Sannolikt bero dessa och andra skiljaktigheter till en dryg del derpå, att olika grundsatser (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 126) blifvit följda dels vid meddelandet af befrielse, dels vid utarbetandet af hithörande primärtabeller, hvarvid olika läroverk kunna hafva helt

olika förfarit med dem, som blifvit endast partielt (d. v. s. från vissa arter af rörelser eller öfvingar) befriade.

Å Tab. 8 äro, såsom af »andra orsaker» befriade, i kol. 14 upptagna 550 lärjungar. Af dessa falla 526 på de högre läroverkens öfre 7:e klass, i hvilken klass lärjungarne icke äro skyldige att deltaga i de egentliga gymnastiköfningarna. Dock bör med afseende på det sistnämnda antalet anmärkas, att för nästan alla högre läroverk hafva hithörande specialtal måst finnas genom en approximativ beräkning, rörande hvilken det för öfrigt är tillräckligt att hänvisa till berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 30 och 31). Af de öfriga 24 falla på Stockholms Realläroverk 4 (lång skolväg), på Visby 7 (ej uppgifven orsak) och på Katarina läroverk 13 (af hvilka, såsom af dithörande anmärkning å Tab. 8 framgår, flera borde hafva varit i årsredogörelsen fördelade på kol. 2—12).

Kap. 14. Lärjungarnes omsättning.

Tab. 9 och 10.

Redogörelsen för detta ämne afser här, likasom i föregående berättelser, kalenderår. Tab. 9 visar, med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier, förändringarna under vårterminen 1880 och den följande mellanterminen. Tab. 10 behandlar på samma sätt höstterminen och den följande mellanterminen. Beträffande dessa tabeller är — under hänvisande för öfrigt till motsvarande ställen i be-

rättelsen för läsåret 1877—78 (Kap. 14, sid. 31—35) — hufvudsakligen följande att anföra¹⁾.

Om man å ena sidan bildar en enda summa af kol. 2—8 i båda tabellerna samt å andra sidan bildar en enda

¹⁾ Med afseende på Tab. 10 må äfven nämnas, att man, då denna tabell jämföres med Tab. 6, finner några smärre stridigheter, beroende på primäruppgifternas beskaffenhet. Särskildt gäller detta om lärjungarnes fördelning på klasser vid några af de treklassiga läroverken.

summa af kol. 10 och 11 i båda samt dervid frånräknar Stockholms Nya elementarskola (hvilken för öfrigt ej ingår i kol. 2—7), så ger den förra summan 10,143 flyttade lärjungar och den sednare 9,932. Skillnadens litenhet (211) visar tydligen, att i kol. 2—8 inräknats endast en ringa del af de lärjungar, som efter att vid öfvergången till det nya läsåret hafva erhållit flyttning afgingo före den 15 September, eller m. a. o. att i kol. 2—8 ej inräknats alla de lärjungar, som der kunnat och bort inräknas.

Af lätt insedda skäl bör — så vida icke ett eller annat sällsynt undantagsförhållande inträffat — ett strängt samband ega rum mellan de å summationsraden befintliga talen i kol. 13, 15 och 16 i tabellen för en termin och de å summationsraden befintliga talen i kol. 9, 10, 11 och 14 i tabellen för den följande terminen. Om de ifrågavarande talen i den föregående terminens kolumner betecknas med A_{13} o. s. v. och i den efterföljande terminens kolumner med B_9 o. s. v., så kan detta samband kortligen uttryckas sålunda:

$$A_{13} - (A_{15} + A_{16}) = B_9 + B_{10} + B_{11} + B_{14}.$$

Tillämpas denna kontrolleqvation på Tab. 16 i förra berättelsen (höstterminen 1879) och Tab. 9 i denna (vårterminen 1880), så får venstra membrum värdet 15,024 och högra membrum värdet 14,980. Skillnaden kan till någon del bero

derpå, att möjligen en eller annan lärjunge blifvit under höstterminen inskrifven efter den 15 September, men har för öfrigt sin förklaring deri, att vid åtskilliga läroverk uppgifterna varit stridiga, utan att felen kunnat vid bearbetningen fullständigt afhjelpas. — Tillämpas åter kontrolleqvationen på Tab. 9 och 10, så får venstra membrum värdet 12,454 och högra membrum värdet 12,434.

Emedan Tab. 9 och 10 tillkommit genom hopläggning af uppgifterna från de särskilda läroverken, är det tydligt, att med hänsyn till läroverket såsom ett enda helt äro talen i kol. 2—8, 10 och 11 sannolikt mycket för låga, talen i kol. 9 sannolikt något för låga samt talen i kol. 12 och 14—16 sannolikt till en stor del ej obetydligt för höga.

Vill man närmare undersöka, huru lång tid lärjungarne använt för flyttning till en högre klass, är det bäst att af kol. 2—7 i »Sammandragen» å Tab. 9 och 10 bilda en enda tabell, som då i sjelfva verket med hänsyn till flertalet lärjungar anger flyttningsresultatet af läsåret 1879—80, emedan den omfattar dels hela den stora flyttningen vid öfvergången från läsåret 1879—80 till läsåret 1880—81, dels de smärre flyttningar, som förut försiggått under läsåret 1879—80. Sålunda erhåller man följande öfversigt.

Klass.	Lärjungar flyttade till klassen efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						Summa flyttade lärjungar.	Terminer öfver eller under normaltiden.	
	0.	1.	2. (Normala tiden)	3.	4.	5 (eller flere).		Summa.	Medeltal.
2	—	156	1,405	36	211	4	1,812	314	0·17
3	37	84	1,659	6	261	5	2,052	385	0·19
R. 4	9	12	604	1	87	—	713	145	0·20
L. »	25	38	886	3	41	—	993	— 3	— 0·003
R. 5	2	13	408	1	59	1	484	105	0·22
L. »	7	19	882	2	81	—	991	131	0·13
R. 6:1	1	9	189	—	26	—	225	41	0·18
L. »	2	8	585	2	55	—	652	100	0·15
R. 6:2	—	5	180	1	24	—	210	44	0·21
L. »	1	4	564	1	73	2	645	147	0·23
R. 7:1	—	2	156	1	14	1	174	30	0·17
L. »	—	3	478	8	63	—	552	131	0·24
R. 7:2	1	4	88	4	7	—	104	12	0·12
L. »	1	4	404	5	57	—	471	113	0·24
Klasserna 2—4	71	290	4,554	46	600	9	5,570	841	0·15
Realklasserna 5—7	4	33	1,021	7	130	2	1,197	232	0·19
Latin »	11	38	2,913	18	329	2	3,311	622	0·19
Samtliga klasser	86	361	8,488	71	1,059	13	10,078	1,695	0·17

Ann. Antal terminer under normaltiden betecknas i de två sista kolumnerna med —.

Om man för hvardera linien med inräknande af de gemensamma klasserna sammanlägger de 8 årsklassernas medel-

tal, så blir summan för reallinien 1·46 termin och för latinlinien 1·35 termin. De motsvarande talen i förra berättelsen

voro 1·72 och 1·07. — Om man förvandlar de i sista summeringsraden förekommande antalen flyttade lärjungar till procenttal, så finner man, att de, som tillhört närmast lägre klass 0 termin, d. v. s. öfverhoppade densamma, utgjorde 0·9 %

1 »	»	3·6 »
2 terminer	»	84·2 »
3 »	»	0·7 »
4 »	»	10·5 »
5 »	»	0·1 »
Summa 100 %.		

Mellan de nu erhållna procenttalen och motsvarande tal för föregående år råder ganska stor öfverensstämmelse.

Såsom förut blifvit nämnt, ingå inga tal från Stockholms Nya elementarskola i kol. 2—7 af Tab. 9 och 10 samt således icke heller i föregående tabell. Om hithörande uppgifter i läroverkets årsredogörelse — likasom i föregående berättelser — bearbetas i nära öfverensstämmelse med uppgifterna från de andra läroverken, erhåller man följande tabell.

Normaltid i föregående klass.	K l a s s.	Lärjungar flyttade till klassen efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie										Summa flyttade lärjungar.	Terminer öfver eller under normaltiden.		
		3	2	1½	1	½	normaltiden.	½	1	1½	2		2½	Summa.	Medeltal.
		terminer under normaltiden.						terminer öfver normaltiden.							
Terminer.															
2	2	—	—	—	5	—	21	—	1	—	1	—	28	— 2	— 0·07
2	3	—	—	—	—	—	30	—	—	—	5	—	35	10	0·29
2	4	—	—	—	1	—	24	1	5	—	2	—	33	8½	0·26
3	R. 5	—	—	—	—	—	6	—	7	—	3	—	16	13	0·81
3	L. »	—	1	—	1	2	11	1	4	—	2	—	22	4½	0·20
3	R. 6	—	—	—	1	—	3	2	2	1	—	—	9	3½	0·39
3	L. »	—	—	—	—	1	10	2	5	1	—	—	19	7	0·37
4	R. 7	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	1½	0·75
4	L. »	—	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	4	2½	0·63
Samtliga klasser		—	1	—	8	3	107	7	26	3	13	—	168	48½	0·22

Om man med begagnande af medeltalen i föregående två tabeller anställer en jämförelse mellan läroverken i allmänhet (A) och Nya elementarskolan (B), så gå resultaten så till vida i samma riktning, som i föregående berättelser, att de äro till förmån för A. Endast för genomgåendet af 1:a klassen är medeltalet fördelaktigare vid B än vid A. För genomgåendet af 2:a klassen uppgår öfverskottet öfver den normala tiden i medeltal till 0·19 vid A och till 0·29 vid B. För genomgåendet af 3:e klassen uppgår nämnda öfverskott till 0·08 vid A (efter sammanräkning af till 4:e klassen flyttade realister och latinare) och till 0·26 vid B. Om man vidare vid A adderar tiderna för genomgåendet af klasserna 4, 5 och 6:1 samt vid B tiderna för genomgåendet af klasserna 4 och 5, hvarigenom man på båda hållen får en normaltid af 6 terminer, så uppgår öfverskottet öfver normaltiden i medeltal på reallinien till 0·61 vid A och till 1·20 vid B samt på latinlinien till 0·51 vid A och 0·57 vid B. Om man slutligen vid A adderar tiderna för genomgåendet af klasserna 6:2 och 7:1, hvarigenom man får samma normaltid af 4 terminer, som för genomgåendet af 6:e klassen vid B, så uppgår öfverskottet öfver normaltiden i medeltal på reallinien till 0·29 vid A och till 0·75 vid B samt på latinlinien till 0·48 vid A och till 0·63 vid B. — Slutligen är angående Nya elementarskolan ej annat att här tillägga, än att man af sista raden i föregående

tabell finner, att antalet af dem, som tillhört närmast lägre klass

mindre än den normala tiden, utgjorde	7·1 %
den normala tiden,	» 63·7 »
mera än den normala tiden,	» 29·2 »
Summa 100 %.	

Af kol. 8 i Tab. 9 och 10 finner man, att antalet af dem, som under året öfvergått från den ena linien till den andra, utgjorde endast 68, d. v. s. 0·7 % af hela antalet flyttade, då detta beräknas till 10,314 (= 10,078 + 168 + 68). Af dessa 68 öfvergingo 41 från latinlinien till reallinien och 27 tvärtom. Inom 4:e klassen öfvergingo 28, hvaraf 16 till real- och 12 till latin-linien; inom 5:e 17, hvaraf 12 till real- och 5 till latin-linien; inom nedre 6:e 13, hvaraf 8 till real- och 5 till latin-linien; inom öfre 6:e 7, hvaraf 4 till real- och 3 till latin-linien; inom nedre 7:e 2 till latin-linien och inom öfre 7:e 1 till real-linien. Antagligen skulle dessa tal vinna någon tillökning, om äfven de lärjungar inräknades, hvilkas öfvergång till annan linie skett i sammanhang med öfvergång från ett läroverk till ett annat.

Kol. 9—11 i Tab. 10 kunna läggas till grund för en approximativ beräkning rörande antalet af dem, som vid öfvergången till det nya läsåret ej hade nöjaktigt genomgått sina klasser. Om man dervid frånräknar Stockholms

Nya elementarskola och pedagogierna, så uppgår antalet af dem, som vid öfvergången till det nya läsåret flyttades till klasserna 2—7:2 och den 15 September voro kvar vid sina respektive läroverk, till 9,735 samt antalet af dem, som ej erhållit flyttning och den 15 September sutto kvar i klasserna 1—7:1, till 1,850. Det sednare talet utgör således 16 % af de båda talens summa. Härvid bör likväl — under hänvisning för öfrigt till den utförligare behandlingen af detta ämne i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 132 o. 133) — erinras derom, att afseende ej fästas vid dem, som vid öfvergången till det nya läsåret *afgått* med eller utan erhållen flyttning.

Af kol. 10 och 11 i Tab. 9 och 10 finner man, att af de lärjungar, som den 1 Februari och den 15 September tillhörde läroverken, hade

15	flyttats enligt beslut vid slutet af höst-t:n 1879
147	» » » » början » vår-t:n 1880
7,705	» » » » slutet » » »
2,208	» » » » början » höst-t:n »

Af hela summan, 10,075, hade således 76 % flyttats enligt beslut vid vårterminens slut och 22 % enligt beslut vid höstterminens början. De 15 lärjungar, som flyttats enligt beslut vid slutet af höstterminen 1879, tillhörde alla Nya elementarskolan. Af de 147 lärjungar, som flyttats enligt beslut vid början af vårterminen, tillhörde 14 Nya elementarskolan. Om dessa frånräknas, så finner man, att vid de andra läroverken hade endast 133 lärjungar ($1\frac{1}{2}$ % af de derstädes flyttade) lyckats begagna sig af den i läroverksstadgan medgifna rättigheten till flyttning vid början af en vårtermin. I de ofvannämnda antalen äro ej de lärjungar inräknade, hvilkas öfvergång till annan klass skett i sammanhang med öfvergång till annat läroverk, samt naturligtvis ej heller de, hvilka eljest afgått med betyg på nöjaktigt genomgående af den lemnade klassen.

Antalet inskrifne uppgick enligt kol. 12 i Tab. 9 och 10 till 3,822 under hela kalenderåret 1880, hvaraf 328 (8.6 %) inskrefvos under vårterminen och 3,494 (91.4 %) under höstterminen. Om de under kalenderåret inskrifne fördelas efter klasser, så finner man, att i 1:a klassen inskrefvos 2,094, i 2:a 618, i 3:e 290, i 4:e 294, i 5:e 161, i nedre 6:e 273, i öfre 6:e 49, i nedre 7:e 25 och i öfre 7:e 18. I dessa antal innefattas naturligtvis dels lärjungar, som före inskrifningen icke tillhört något af här ifråga-

varande läroverk, dels lärjungar, som endast öfvergått från ett läroverk till ett annat.

Beträffande slutligen de afgångne lärjungarne, så får man af kol. 14—16 i Tab. 9 och 10 följande fördelning: från början af vår-t:n 1880 t. o. m. d. 31 Jan. 45 fr. o. m. d. 1 Febr. till vår-t:ns slut 856 under näst följande mellantermin 1,953 från början af höst-t:n t. o. m. d. 14 Sept. 240 fr. o. m. d. 15 Sept. till höst-t:ns slut 174 under näst följande mellantermin 287

Summa 3,555.

Sannolikt är (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 132), att bland de fr. o. m. den 1 Februari till vårterminens slut afgångne de aldra fleste afgått *vid* terminens slut. Om man antager, att dit höra $\frac{3}{4}$ af 856, således 642, och sammanlägger detta tal med antalet af dem, som afgingo under den följande mellanterminen samt från början af höstterminen t. o. m. den 14 September, så får man till summa 2,835. Man kan således säga, att 80 % afgingo vid öfvergången till det nya läsåret. Om de afgångne fördelas efter klasser, så finner man, att ur 1:a klassen afgingo 303, ur 2:a 416, ur 3:e 522, ur 4:e 532 (373 realister och 159 latinare), ur 5:e 716 (379 r. och 337 l.), ur nedre 6:e 242 (107 r. o. 135 l.), ur öfre 6:e 171 (77 r. o. 94 l.), ur nedre 7:e 90 (25 r. o. 65 l.) samt ur öfre 7:e 563 (97 r. o. 466 l.). Naturligtvis voro bland dessa många, som endast öfvergingo till ett annat läroverk. Särskildt bero de höga talen för kl. 3 och 5 delvis derpå, medan de delvis bero derpå, att lärokurserna (jfr Tab. 13 i berättelsen för läsåret 1876—77) äro så afpassade, att en lämplig afslutning uppstår för de lärjungar, som lemna läroverket efter genomgåendet af 3:e eller 5:e klassen. Af den första tabellen å 2:a spalten af sid. 17 framgår vid jemförelse mellan lärjungeantalen i kl. 3 och 5 höstterminen 1879 samt i kl. 4 och 6:1 höst-t:n 1880, att den verkliga minskningen för »hela läroverket» utgjorde 229 vid öfvergången från 3:e klassen till 4:e och 473 vid öfvergången från 5:e till 6:e.

Här ofvan visades, att antalet inskrifne under kalenderåret 1880 uppgick till 3,822 samt antalet afgångne från början af vårterminen 1880 till samma tid 1881 till 3,555. Det förra antalet öfverskjuter således det sednare med 267.

Kap. 15. Afgångs- och kompletterings-examina; öfversigt för åren 1876—1880.

Tab. 11—15.

Med afseende på dessa examina gällde under år 1880 samma föreskrifter och allmänna anordningar, som under år 1879 (se förra berättelsen, Kap. 17). De vid primäruppgifternas bearbetande följda grundsatzerna äro äfven oförändrade, till följd hvaraf det är tillräckligt att här

erinra derom, att termen »underkände» blifvit för korthetens skull både i tabeller och text använd i st. för uttrycken »icke berättigade till muntlig examen» och »förklarade icke mogne». Härigenom hafva visserligen bland de underkände inräknats några lärjungar, på hvilka den använda termen

ej egentligen passar, men om alla dessa fall lemnas detaljerade uppgifter i anmärkningarna till Tab. 11 och 12. — De ämnen, som under båda terminerna kalenderåret 1880 voro bestämda för den skriftliga examen, äro intagna å Tab. 13 och 14.

Vårterminen 1880 anställdes afgangsexamen vid 32 offentliga högre läroverk samt vid alla de 5 enskilda läroverk, som egde dimissionsrätt. Den skriftliga examen förrättades den 16, 17, 19 och 20 April. Den muntliga examen, som förrättades på dagarne fr. o. m. den 18 Maj t. o. m. den 14 Juni, upptog 1 dag vid 6 offentliga och 4 enskilda läroverk, 2 dagar vid 19 offentliga och 1 enskildt läroverk samt 3 dagar vid 7 offentliga. Tillsammans åtgingo således 71 examensdagar. Med frånräknande af de alldeles uteblifne examinerades under dessa 71 dagar 681 i afgang- och 13 i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde tillsammans 14. Med hänsyn till särskilda läroverk uppgick deras antal till 2 vid 14 offentliga och 3 enskilda läroverk, till 3 vid 12 offentliga och 1 enskildt, till 4 vid 5 offentliga och 1 enskildt samt till 7 vid 1 offentligt. Man finner således, att hvarje läroverk besöktes i medeltal af 2·8 censorer och att hvarje censor i medeltal besökte 7·4 läroverk.

Af de å Tab. 11 meddelade absoluta tal erhåller man följande procenttabell.

I afgangsexamen vårterminen 1880 underkände och godkände i procent af hela antalet anmälde.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.
	skriftliga examen.	muntliga examen.	
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.			
Realister	18	5	77
Latinare	4	3	93
Båda linierna	7	3	90
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.			
Realister	15	—	85
Latinare	3	3	94
Båda linierna	6	2	92

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.
	skriftliga examen.	muntliga examen.	
C. Privatister.			
Realister	68	13	19
Latinare	33	30	37
Båda linierna	45	24	31

Bland de till Tab. 11 fogade anmärkningarna kunna följande förtjena att särskildt framhållas. I den skriftliga examen blefvo 3 beträdde med underslef. De läroverk, vid hvilka dessa underslef upptäcktes, voro Stockholms Nya elementarskola och Strengnäs. Af dem, som gjorde sig skyldiga till denna handling, voro 1 lärjunge vid offentliga läroverk och 2 privatister. — Den censorerna gifna rättigheten att i strid med examinerarnas uttalade mening förklara en examinerad vara icke mogen tillämpades i 13 fall, nemligen med afseende på 9 lärjungar vid offentliga läroverk och 4 privatister. Dessutom förekom i 6 fall, nemligen med afseende på 4 lärjungar vid offentliga läroverk och 2 privatister, att en examinerad, som af examinerarna förklarats mogen, underkändes af en bland censorerna, men godkändes af den eller de andre och således vitsordades såsom mogen. — Bland de i muntliga examen godkände voro 6 flickor (1 realist och 5 latinare). — Såvidt utrönas kunnat, tillhörde alla i muntliga examen godkände statskyrkan utom 2 (vid offentliga läroverk), hvilka tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

Enligt Tab. 9 funnos den 1 Februari 1880 vid de offentliga läroverken 112 realister och 498 latinare i öfre 7:e klassen, således tillsammans 610. Till afgangsexamen anmälde sig 599 lärjungar från dessa läroverk, hvaraf 109 realister och 490 latinare. Bland dessa blefvo 540 förklarade mogne, hvaraf 84 realister och 456 latinare; bland dessa sednare tillhörde 211 latinlinien utan grekiska och 245 latinlinien med grekiska. Efter procent räknadt tillhörde således bland de offentliga läroverkens såsom mogne förklarade lärjungar 16 % reallinien, 39 latinlinien utan och 45 latinlinien med grekiska.

De i mogenhetsexamen vårterminen 1880 godkändes ålder utvisas af följande tabell.

Linier.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30 år.	31 år.	33 år.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.																		
Realister	—	3	10	28	26	12	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	84
Latinare	1	15	82	139	88	64	29	17	9	5	4	—	1	2	—	—	—	456
Summa	1	18	92	167	114	76	31	18	11	5	4	—	1	2	—	—	—	540
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.																		
Realister	—	—	4	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Latinare	—	1	5	8	5	6	2	—	1	1	—	1	—	1	1	1	—	33
Summa	—	1	9	10	10	6	2	—	1	1	—	1	—	1	1	1	—	44

Linier.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30 år.	31 år.	32 år.	33 år.	Summa.
C. Privatister.																			
Realister	—	—	2	1	2	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Latinare	1	—	2	6	5	8	3	3	1	2	1	—	1	1	—	—	—	1	35
Summa	1	—	4	7	7	10	6	3	1	2	1	—	1	1	—	—	—	1	45

Emedan 18 år utgör normalåldern i öfre 7:e klassen vid läseårets början (jfr berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 79), utgör 19 år normalåldern i samma klass vid läseårets slut eller med andra ord vid afläggandet af afgangsexamen. Bland de godkände lärjungarne vid de offentliga läroverken voro således 111 under, 167 i och 262 öfver normalåldern. Motsvarande tal för lärjungarne vid de enskilda läroverken äro 10, 10 och 24 samt för privatisterna 5, 7 och 33.

Af föregående tabell erhåller man följande öfversigt öfver de godkände lärjungarnes medelålder.

Lärjungar.	Realister.	Latinare.	Samtliga.
Vid offentliga läroverk	19'64	19'85	19'82
» enskilda »	19'09	21'06	20'57
Privatister	20'30	21'69	21'38

För de särskilda offentliga läroverken utvisas de godkände lärjungarnes medelålder af följande öfversigt.

Stockholm:		Vexjö.....	20'05
Gymnasiet	19'63	Jönköping	20'25
Södra latinläroverket	18'86	Lund	19'10
Nya elementarskolan	18'80	Malmö	19'67
Uppsala	19'35	Karlskrona	19'72
Gefle	19'64	Kristianstad	18'98
Hudiksvall	19'40	Helsingborg	19'25
Linköping	20'50	Göteborg	20'61
Norrköping	19'60	Halmstad	21'14
Vestervik	20	Kalmar	20'59
Skara	19'84	Karlstad	19'97
Venersborg	19'75	Hernösand	20'82
Strengnäs	19'58	Östersund	19'29
Örebro	19'76	Umeå	20'22
Nyköping	20	Luleå	19'25
Vesterås	19'78	Visby	19'78
Falun	19'45		

I följande fyra tabeller äro de erhållna betygen be-tecknade på sedvanligt sätt, d. v. s. *A* = *Berömlig*, *AB* = *Med beröm godkänd*, *B* = *Godkänd* och *C* = *Icke godkänd*.

De mogenhetsbetyg, som utdelades åt de vid vårter-minens examen godkände, voro följande.

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	5	27	52	84
Latinare	21	148	287	456
Summa	26	175	339	540
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	—	6	5	11
Latinare	1	13	19	33
Summa	1	19	24	44
C. Privatister.				
Realister	—	—	10	10
Latinare	—	3	32	35
Summa	—	3	42	45

För uppsatsen på modersmålet utdelades följande betyg.

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Realister	—	18	84	4	106
Latinare	6	119	358	6	489
Summa	6	137	442	10	595
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Realister	—	1	11	—	12
Latinare	—	11	24	—	35
Summa	—	12	35	—	47
C. Privatister.					
Realister	—	2	31	15	48
Latinare	—	13	67	9	89
Summa	—	15	98	24	137

Vid jämförelse med Tab. 11, afdelningen c, finner man, att hela antalet afgifna betyg är något lägre än hela antalet anmälde. Skiljaktigheten beror — likasom i följande be-tygstabeller — derpå, att åtskilliga af de anmälde af en eller annan anledning ej erhöles betyg. Slutligen må an-märkas, att antalet af dem, som erhöles högre betyg än

»Godkända», utgjorde bland de offentliga läroverkens realister 17 % och bland samma läroverks latinare 26 %.

För de skriftliga arbeten, hvilka *latinarna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Latinsk	2	86	385	16	489
Tysk	1	4	2	—	7
Fransk	9	140	299	36	484
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Latinsk	—	8	26	1	35
Tysk	—	2	—	1	3
Fransk	—	8	22	2	32
C. Privatister.					
Latinsk	—	6	65	18	89
Tysk	2	1	9	4	16
Fransk	—	7	48	18	73

Öfversättningar till både tyska och franska verkställdes af 2 lärjungar vid offentliga läroverk.

För de skriftliga arbeten, hvilka *realisterna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Tysk	1	—	1	—	2
Fransk	—	19	57	30	106
Engelsk	1	28	67	8	104
Matematisk	3	22	66	11	102
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Tysk	—	—	1	1	2
Fransk	1	2	6	1	10
Engelsk	—	3	7	2	12
Matematisk	—	6	5	1	12
C. Privatister.					
Tysk	—	—	2	5	7
Fransk	1	—	11	31	43
Engelsk	—	6	26	14	46
Matematisk	—	5	14	27	46

Öfversättningar till både tyska, franska och engelska verkställdes af 1 lärjunge vid offentligt läroverk och 1 privatist.

Med afseende på den muntliga examen är här endast att nämna följande. I hebreiska språket examinerades 47 lärjungar vid offentliga läroverk, 1 vid enskildt och 2 privatister. I engelska språket examinerades 90 bland de offentliga läroverkens greker; bland samma läroverks icke-greker

blefvo naturligtvis alla, som i den muntliga examen deltog, häri examinerade, då för dessa lärjungar läsningen af engelska språket varit obligatorisk.

Höstterminen 1880 anställdes både skriftlig och muntlig afgångsexamen vid 10 offentliga och 1 enskildt läroverk samt endast skriftlig vid 1 enskildt. Den skriftliga examen förrättades den 19, 20, 22 och 23 November. Den muntliga examen, som förrättades på dagarna fr. o. m. den 9 t. o. m. den 18 December, upptog 1 dag vid hvar och ett af läroverken. Tillsammans åtgingo således för den muntliga examen 11 examensdagar. Med frånräknande af de uteblifne examinerades under dessa 11 dagar 47 i afgångs- och 6 i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde tillsammans 8. Med hänsyn till särskilda läroverk uppgick deras antal till 2 vid hvar och ett. Om man frånräknar Luleå läroverk, vid hvilket två i orten bosatte personer förordnades till censorer, så finner man, att hvarje censor i medeltal besökte 3:3 läroverk.

Af de å Tab. 12 meddelade absoluta tal erhåller man följande procenttabell.

I afgångsexamen höstterminen 1880 underkände och godkände i procent af hela antalet anmälde.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.
	skriftliga examen.	muntliga examen.	
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.			
Realister	57	29	14
Latinare	20	13	67
Båda linierna	32	18	50
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.			
Realister	75	25	—
Latinare	67	33	—
Båda linierna	71	29	—
C. Privatister.			
Realister	77	10	13
Latinare	46	25	29
Båda linierna	58	19	23

Vid denna tabell må dock anmärkas, att de absoluta talen för A och B äro så små, att procentalen blifva af mindre vikt; för C deremot är totala antalet temligen stort (79 anmälde under höstterminen mot 147 under vårterminen). — Af de offentliga läroverkens 22 under höstterminen 1880 anmälde lärjungar hade samtliga med undantag af 1, som var lärjunge vid Nya elementarskolan, anmält sig redan till vårterminens examen.

Bland de till Tab. 12 fogade anmärkningarna kunna följande förtjena att särskildt framhållas. I den muntliga examen underkändes 1 (lärjunge vid offentligt läroverk) af censorerna; dessutom blefvo två (privatister) underkände af den ene censorn, men godkände af den andre och således

förklarade mogne. — Såvidt utrönas kunnat, tillhörde alla de i muntliga examen godkände statskyrkan utom 1 (vid offentligt läroverk), som tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

Bland de offentliga läroverkens såsom mogne förklarade lärjungar tillhörde 1 (9 %) reallinien, 4 (36 %) latinlinien utan grekiska och 6 (55 %) latinlinien med grekiska.

De i mogenhetsexamen höstterminen 1880 godkändes ålder utvisas af följande tabell.

Linier.	17 år.	18 år.	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	39 år.	Sa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.											
Realister	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Latinare	1	2	2	—	2	2	—	1	—	—	10
Summa	1	2	3	—	2	2	—	1	—	—	11
B. Lärjungar vid enskilda läroverk. (Ingen.)											
C. Privatister.											
Realister	—	1	1	1	—	—	1	—	—	—	4
Latinare	—	2	2	3	1	1	1	2	1	1	14
Summa	—	3	3	4	1	1	2	2	1	1	18

Bland de godkände lärjungarne vid de offentliga läroverken voro således 3 under, 3 i och 5 öfver normalåldern. Mot- svarande tal för privatisterna äro 3, 3 och 12.

Af föregående tabell erhåller man följande öfversigt öfver de godkände lärjungarnes medelålder (eller ålder).

Lärjungar.	Realister.	Latinare.	Samtlige.
Vid offentliga läroverk	19	20 ¹⁰	20
Privatister	20	22 ²⁹	21 ⁷⁸

För de särskilda offentliga läroverken utvisas de godkände lärjungarnes medelålder (eller ålder) af följande öfversigt.

Stockholm:		Malmö	19
Södra latinläroverket	21	Helsingborg	20 ⁵⁰
Nya elementarskolan	18	Göteborg	20
Strengnäs	19 ⁵⁰	Luleå	22

De mogenhetsbetyg, som utdelades åt de vid höstterminens examen godkände, utvisas af följande öfversigt.

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	—	—	1	1
Latinare	1	1	8	10
Summa	1	1	9	11
B. Lärjungar vid enskilda läroverk. (Ingen.)				
C. Privatister.				
Realister	—	—	4	4
Latinare	—	—	14	14
Summa	—	—	18	18

För uppsatsen på modersmålet utdelades följande betyg.

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Realister	—	—	5	—	5
Latinare	1	2	11	—	14
Summa	1	2	16	—	19
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Realister	—	—	1	3	4
Latinare	—	—	2	—	2
Summa	—	—	3	3	6
C. Privatister.					
Realister	—	—	19	5	24
Latinare	1	3	30	11	45
Summa	1	3	49	16	69

För de skriftliga arbeten, hvilka *latinarna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Latinsk	—	1	12	1	14
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	—	3	5	6	14
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Latinsk	—	—	1	1	2
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	—	—	1	1	2
C. Privatister.					
Latinsk	—	1	33	11	45
Tysk	1	1	3	1	6
Fransk	—	1	20	18	39

För de skriftliga arbeten, hvilka *realisterna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	—	—	2	3	5
Engelsk	—	1	4	—	5
Matematisk	—	—	3	1	4
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	—	—	—	4	4
Engelsk	—	1	2	1	4
Matematisk	—	—	1	3	4
C. Privatister.					
Tysk	—	—	1	1	2
Fransk	—	1	4	18	23
Engelsk	—	2	8	13	23
Matematisk	—	1	6	17	24

Med afseende på den muntliga examen är här endast att nämna följande. I hebreiska språket examinerades 2 lärjungar vid offentliga läroverk. Från de offentliga läroverken deltog i examen 7 greker; 3 af desse examinerades i engelska.

Uppgifter om de under år 1880 efter aflagd godkänd mogenhetsexamen afgångne lärjungarnes lefnadsbanor närmast efter afgången äro lemnade endast från följande 3 läroverk. Hudiksvalls läroverk meddelar, att af dess 10 lärjungar — 5 greker och 5 icke-greker — 2 greker och 3 icke-greker öfvergått till universitet, 1 grek till bokhandel, 1 d:o till sågverk, 1 d:o till veterinäryrket, 1 icke-grek till militäryrket samt 1 d:o till »praktisk verksamhet». Vesterviks läroverk meddelar, att af dess 3 lärjungar — realister — 2 öfvergått till militäryrket och 1 till landtbruk. Vesterås läroverk meddelar, att dess 9 lärjungar — 5 greker och 4 icke-greker — ämnade öfvergå till universitet. — Alla dessa 22 lärjungar aflade examen vårterminen.

För de kompletteringsexamina, som anställdes i sammanhang med afgångsexamina vår- och höst-terminen 1880, finnes redogjort å Tab. 11 och 12. Ur der meddelade uppgifter erhålles följande sammandrag för hela kalenderåret.

Ä m n e n.	Anmälde.	Godkände.
Latin	10	4
Grekiska	1	—
Franska	1	1
Matematik och fysik å klassiska linien	9	5
Historia och geografi.....	2	2
Summa	23	12

Skillnaden mellan antalet anmälde och antalet godkände utgöres af 3 uteblifne (2 från den skriftliga och 1 från den muntliga examen) samt af 8 underkände (1 i den skriftliga och 7 i den muntliga examen).

Här ofvan har redogjorts för afgångs- och kompletterings-examina under år 1880 samt i de förut offentliggjorda berättelserna för samma examina under de fyra föregående åren. Det har därför ansetts lämpligt att här lemna en öfversigt för den afslutade femårs-perioden 1876—1880.

Med afseende på de för dessa examina gällande föreskrifter och allmänna anordningar (se berättelsen för läseåret 1876—77, Kap. 28) skedde under perioden dels en mindre förändring, i det att från och med 1877 realisternas arbete med öfversättningar till 2 främmande språk delades på två tidsafdelningar (se berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 35), dels två större förändringar, bestående deri att hvad som varit stadgadt om ett matematiskt arbete i den skriftliga afgångsexamen för latinliniens lärjungar upphörde att gälla från och med 1879 samt att realisternas muntliga examen skulle från samma tid (under iakttagande af vissa

öfvergångsstadganden) omfatta äfven naturalhistoria (se berättelsen för läseåret 1879—80, sid. 32). I sammanhang härmed må erinras derom, att under perioden en ny instruktion för censorerna utfärdades (se sistnämnda berättelse, sid. 33).

Antalet offentliga läroverk, vid hvilka afgångsexamen anställdes, blef mot periodens slut ökad från 31 till 32, i det att Stockholms Södra latinläroverk, som dock i detta afseende kan betraktas såsom fortsättning af Gymnasii södra afdelning, hade sin första afgångsexamen vårterminen 1880. De enskilda läroverken med dimissionsrätt voro 5 både vid periodens början och vid dess slut; men under läseåret 1877—78 var antalet 6, i det att till de förutvarande då tillkom Beskowska skolan i Stockholm, hvaremot Uppsala privata elementarläroverk efter detta läseår utgick ur antalet.

Å Tab. 15 finner man dels en öfversigt öfver antalen af dem, som under hvart och ett af åren 1876—1880 aflagt godkänd afgångsexamen vid hvart och ett af de offentliga läroverken, dels ett summariskt sammandrag för hela femårsperioden öfver antalen anmälde och examinerade. Af de i denna sednare afdelning meddelade absoluta tal erhåller man följande procenttabell.

I afgångsexamina åren 1876—1880 underkände och godkände i procent af hela antalet anmälde.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.
	skriftliga examen.	muntliga examen.	
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.			
Realister	18	4	78
Latinare	6	2	92
Båda linierna	8	3	89
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.			
Realister	18	4	78
Latinare	15	5	80
Båda linierna	16	5	79
C. Privatister.			
Realister	62	12	26
Latinare	40	24	36
Båda linierna	47	20	33

Bland de till Tab. 15 fogade anmärkningarna kunna följande förtjena att särskildt framhållas. I den skriftliga examen blefvo 20 beträdde med underslef (14 lärjungar vid offentliga läroverk och 6 privatister). — Den censorerna gifna rättigheten att i strid med examinerarnas uttalade mening förklara en examinerad vara icke mogen tillämpades i 35 fall, nemligen med afseende på 22 lärjungar vid offentliga läroverk, 1 vid enskildt och 12 privatister. Dessutom förekom i 37 fall, nemligen med afseende på 15 lärjungar vid offentliga läroverk, 3 vid enskilda och 19 pri-

vatister, att en examinerad, som af examinerarna förklarats mogen, underkändes af en eller två bland censorerna, men godkändes af den eller de andre och således vitsordades såsom mogen. — Bland de i muntliga examen godkände voro 21 flickor (7 realister och 14 latinare). — Såvidt utrönas kunnat, tillhörde alla de i muntliga examen godkände statskyrkan utom 19 (11 vid offentliga läroverk, 7 vid enskilda och 1 privatist), hvilka tillhörde den mossiska trosbekännelsen.

Till afgangsexamen anmälde sig 2,606 lärjungar från

de offentliga läroverken, hvaraf 428 realister och 2,178 latinare. Bland dessa blefvo 2,327 förklarade mogne, hvaraf 334 realister och 1,993 latinare; bland dessa sistnämnde tillhörde 685 latinlinien utan grekiska och 1,308 latinlinien med grekiska. Efter procent räknadt tillhörde således bland de offentliga läroverkens såsom mogne förklarade lärjungar 14 % reallinien, 30 latinlinien utan och 56 latinlinien med grekiska.

De i mogenhetsexamen åren 1876—1880 godkändes ålder utvisas af följande tabell.

Linier.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30 år.	31 år.	32 år.	33 år.	35 år.	39 år.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.																					
Realister	1	8	31	98	115	56	13	8	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	334
Latinare.....	6	53	324	581	389	282	167	85	45	22	19	7	3	2	—	1	1	1	—	—	1,993
Summa	7	66	355	679	504	338	180	93	48	22	19	7	4	2	—	1	1	1	—	—	2,327
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.																					
Realister	—	5	15	19	17	6	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66
Latinare.....	1	8	24	23	28	23	7	5	4	3	—	4	—	2	2	1	1	1	—	—	142
Summa	1	13	39	47	45	29	10	5	5	3	—	4	—	2	2	1	1	1	—	—	208
C. Privatister.																					
Realister	—	1	12	13	18	13	11	3	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78
Latinare.....	2	8	33	45	41	43	23	18	13	7	7	6	3	2	—	—	1	2	1	1	256
Summa	2	9	45	58	59	56	34	21	18	8	8	6	3	2	—	—	1	2	1	1	334

Emedan 19 år utgör normalåldern i öfre 7:e klassen vid läseårets slut, finner man alltså af ofvanstående tabell, att bland de godkände lärjungarne vid de offentliga läroverken voro 428 under, 679 i och 1,220 öfver normalåldern. Motsvarande tal för lärjungarne vid de enskilda läroverken äro 53, 47 och 108 samt för privatisterna, 56, 58 och 220.

Af föregående tabell erhåller man följande öfversigt öfver de godkände lärjungarnes medelålder.

Lärjungar.	Realister.	Latinare.	Samtlige.
Vid offentliga läroverk	19 ⁵¹	19 ⁹⁹	19 ⁹⁶
" enskilda "	19 ²⁷	20 ⁵⁷	20 ¹⁶
Privatister	20 ⁴⁶	21 ¹¹	20 ⁹⁶

De mogenhetsbetyg, som utdelades åt de i examen godkände, voro följande.

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	11	110	213	334
Latinare	105	693	1,195	1,993
Summa	116	803	1,408	2,327
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	2	28	36	66
Latinare	7	43	92	142
Summa	9	71	128	208

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
C. Privatister.				
Realister	—	9	69	78
Latinare	2	24	230	256
Summa	2	33	299	334

För uppsatsen på modersmålet utdelades följande betyg.

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Realister	1	52	346	18	417
Latinare.....	41	466	1,624	34	2,165
Summa	42	518	1,970	52	2,582
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Realister	—	8	71	4	83
Latinare.....	3	40	122	12	177
Summa	3	48	193	16	260
C. Privatister.					
Realister	—	7	186	72	265
Latinare	2	36	505	103	646
Summa	2	43	691	175	911

Vid jämförelse med Tab. 15, afdelningen *b*, finner man, att hela antalet afgifna betyg är något lägre än hela antalet anmälde. Skiljaktigheten beror — likasom i följande betygstabeller — derpå, att åtskilliga af de anmälde af en eller annan anledning (nemligen att de fullständigt eller partielt uteblefvo från den skriftliga examen, ej aflemnade alla de föreskrifna arbetena, begärde att få återtaga de aflemnade arbetena eller begingo underslef) ej erhöilo betyg. Slutligen må anmärkas, att antalet af dem, som erhöilo högre betyg än »Godkänd», utgjorde bland de offentliga läroverkens realister 13 % och bland samma läroverks latinare 23 %.

För de skriftliga arbeten, hvilka *latinarna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell, vid hvilken må erinras derom, att den matematiska skrifningen å latinlinien endast omfattade åren 1876—1878 (se ofvan sid. 31).

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Latinsk	14	355	1,713	83	2,165
Tysk	4	13	16	1	34
Fransk	29	612	1,319	178	2,138
Matematisk	77	309	640	214	1,240
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Latinsk	2	17	137	19	175
Tysk	1	5	3	4	13
Fransk	8	29	108	17	162
Matematisk	2	12	48	45	107
C. Privatister.					
Latinsk	—	23	455	168	646
Tysk	4	14	60	41	119
Fransk	2	39	303	184	528
Matematisk	2	22	153	189	366

Öfversättningar till både tyska och franska verkställdes af 8 lärjungar vid offentliga läroverk och 6 privatister. — Det ytterst ringa antalet af de lärjungar vid offentliga läroverk, som valde öfversättning till tyska språket, kan möjligen till någon del bero på andra omständigheter, som här ej behöfva göras till föremål för undersökning, men beror dock utan tvifvel förnämligast derpå, att undervisningen i detta språk upphör med 6:e klassen. I sammanhang härmed kan erinras derom, att äfven lärjungar vid dimissionsberättigade enskilda läroverk och privatister kunna med bibehållen betygsrätt för den muntliga mogenhetsexamen under vissa villkor afsluta studiet af tyska språket vid en ståndpunkt, som motsvarar öfvergången till 7:e klassen vid de offentliga läroverken.

För de skriftliga arbeten, hvilka *realisterna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Allm. läroverken 1880—81.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Tysk	2	1	7	2	12
Fransk	3	72	240	100	415
Engelsk	3	109	260	35	407
Matematisk	13	103	245	49	410
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Tysk	—	3	2	5	10
Fransk	1	16	37	20	74
Engelsk	4	28	42	8	82
Matematisk	5	23	42	11	81
C. Privatister.					
Tysk	—	3	13	23	39
Fransk	1	5	68	156	230
Engelsk	1	24	151	79	255
Matematisk	1	19	113	127	260

Öfversättningar till både tyska, franska och engelska verkställdes af 1 lärjunge vid offentligt läroverk och 1 privatist. — Angående det ytterst ringa antal, som valde öfversättning till tyska språket, må hänvisas till hvad som yttrades om samma sak i anledning af skrifningen på latinlinien.

Med afseende på den muntliga examen är här endast att nämna följande. I hebreiska språket examinerades 364 lärjungar vid offentliga läroverk (deribland 1 icke-grek, tillhörande den mosaiska trosbekännelsen), 11 vid enskilda och 20 privatister. I engelska språket examinerades 596 bland de offentliga läroverkens greker; bland samma läroverks icke-greker blefvo naturligtvis alla, som i den muntliga examen deltog, häri examinerade, då för dessa lärjungar läsningen af engelska språket varit obligatorisk.

Uppgifter om de efter aflagd godkänd mogenhetsexamen afgångne lärjungarnes lefnadsbanor närmast efter afgången äro lemnade endast från ytterst få läroverk, nemligen för år 1876 från Hudiksvall, Vesterås och Östersund samt för hvart och ett af de fyra följande åren från Hudiksvall, Vestervik och Vesterås. Med afseende härpå må för öfrigt hänvisas till de fem årens berättelser.

Såsom redan i berättelsen för läsåret 1876—77 omnämnts, inrättades den s. k. kompletteringsexamen genom Kungl. cirkuläret af den 12 Mars 1875, hvari föreskrifves bland annat, »att den som aflagt — — — afgångsexamen med vitsordet godkänd eller derutöfver i allmänt mogenhetsbetyg, men i ett eller annat af de i denna examen förekommande läroämnena icke undfått vitsord om godkända insigter, må ega rätt att i detta eller dessa ämnen enligt stadgad ordning anmäla sig till ny examen, hvilken skall omfatta så väl skriftlig som muntlig pröfning, der båda äro för ämnet föreskrifna». För de kompletteringsexamina, som i enlighet med denna föreskrift anställdes i sammanhang med afgångsexamina vår- och höst-terminerna 1876—1880, finnes redogjort i berättelserna för de särskilda åren.

Men redan före år 1876 hade i enlighet med nämnda cirkulär en kompletteringsexamen anstälts, nemligen under höstterminen 1875, hvarjemte dylika pröfningar varit med ötskilliga, som för ändamålet sökt och erhållit Nädigt tillstånd, anställda dels under år 1874, dels under 1875 års vårtermin, då anmälan med stöd af cirkuläret ännu ej kunde ske »enligt stadgad ordning» (d. v. s. före den 15 Mars jemlikt § 2 af stadgan angående afgangsexamen af den 11 April 1862). Då någon redogörelse härför ej inflöt i berättelsen för läsåret 1876—77, men nu skall lemnas en öfersigt öfver kompletteringsexamina under de fem åren 1876—1880, synes det vara lämpligt att till ämnets fullständiga behandling äfven redogöra för den korta föregående tiden.

Vårterminen 1874 medgaf Kungl. Maj:t under den 1 April, att 2 studerande, som styrkt sig hafva inför filosofiska fakulteten vid universitetet i Lund aflagt godkänt latinskt översättningsprof för mediko-filosofisk examen, finge under vissa villkor vid högre elementarläroverket i Lund då innevarande termin undergå muntlig afgangsexamen i latin. Vid den med dem i sammanhang med läroverkets muntliga afgangsexamen anställd pröfning blefvo de båda sökandena godkände. — Höstterminen 1874 medgaf Kungl. Maj:t under den 9 Oktober, att 2 studerande vid universitetet i Lund, hvilka i aflagd afgangsexamen icke erhållit betyg om godkända insigter i matematik och derigenom voro förhindrade att aflägga mediko-filosofisk examen, finge under vissa villkor vid högre elementarläroverket i Lund då innevarande termin undergå mogenhetspröfning i matematik. De båda sökandena, som på grund här af vid läroverkets skriftliga afgangsexamen aflade skriftligt matematiskt prof å klassiska linien, underkändes och förklarades icke berättigade till muntlig examen. En tredje studerande vid Lunds universitet erhöi af samma anledning under den 30 i samma månad Kungl. Maj:ts tillstånd att aflägga den skriftliga examen i matematik vid elementarläroverket i Lund och den muntliga vid elementarläroverket i Vexjö, men begagnade sig ej af detta tillstånd. — Vårterminen 1875 erhöi de 3 förenämnde och en fjerde studerande vid Lunds universitet af bemälda anledning under den 5 Mars Kungl. Maj:ts tillstånd att då innevarande termin vid elementarläroverket i Lund undergå mogenhetspröfning i matematik. Bland dessa blefvo de 3 förstnämnde vid anställda prof i matematik och fysik å klassiska linien godkände både vid den skriftliga och den muntliga afgangsexamen, hvaremot den fjerde blef vid dylikt prof underkänd vid den skriftliga examen och förklarad icke berättigad till muntlig examen. Samma termin erhöi en studerande, som höstterminen 1873 aflagt godkänd afgangsexamen vid Stockholms Gymnasium, under den 30 April tillstånd att då innevarande termin i öfverensstämmelse med de i cirkuläret af den 12 i föregående månad meddelade bestämmelser aflägga kompletteringsexamen i hebreiska vid bemälda läroverk samt blef vid den muntliga examen godkänd.

Om man sammanfattar hvad som nu meddelats om

de båda terminerna 1874 och vårterminen 1875 samt der vid dubbelräknar de 3, som förekomma två gånger, så ser man, att på grund af särskilda ansökningar rättighet att aflägga hithörande prof beviljats åt:

2 i latin (endast muntlig examen), båda godkände,

1 i hebreiska, godkänd,

7 i matematik och fysik å klassiska linien, hvaraf 3 godkändes i både skriftlig och muntlig examen, 3 underkändes i den skriftliga examen och förklarades icke berättigade till muntlig examen samt 1 uteblef redan från den skriftliga examen.

Med afseende på kompletteringsexamen höstterminen 1875 synes det vara bäst att redogöra derför under den form, som i dessa berättelser är å tabellbilagorna använd för de särskilda terminerna, och intages således här följande tabellariska öfersigt.

Kompletteringsexamen höstterminen 1875.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Grekiska	2	—	—	—	2
Hebreiska	27	—	—	8	19
	(1)	—	—	—	1
Franska å reallinien	1	—	1	1	—
Matematik och fysik å klass. linien	5	1	4	2	2
Historia och geografi	1	—	—	—	1
	(1)	—	—	1	—
Summa	36	1	5	12	25

Kol. 2: Vid Stockholms Gymn. 2 (1 i grekiska, 1 i franska å reallinien). Nya elem.-skolan 1 (i hebreiska), Uppsala offentliga 18 (15 i hebr., 3 i mat. o. fys. å kl. l:n), Skara 1 (i hebr.), Strängnäs 7 (1 i grek. samt i hebr., 5 i hebr., 1 i mat. o. fys. å kl. l:n), Vexjö 4 (1 i hebr. samt i hist. o. geogr., 3 i hebr.), Lunds offentliga 2 (1 i hebr., 1 i hist. o. geogr.) och Umeå 1 (i mat. o. fys. å kl. l:n). Dessa hänvisades alla till de läroverk, vid hvilka de anmält sig, utom 1, som hänvisades från Skara till Göteborgs off., och 1, som för den muntliga examen hänvisades från Umeå till Luleå. — De i tabellen inom () ställda talen afse kompletteranter, som redan äro medräknade vid något ofvanför stående ämne; dessa tal äro ej inräknade vid summeringen.

Kol. 3: Hit är räknad 1 (Uppsala), som utan uppgifven orsak uteblifvit.

Kol. 5: Här äro räknade för det första 4 utan uppgifven orsak uteblifne, nemligen 3 i hebr. (2 i Uppsala och 1 i Lund) och 1 i hebr. samt i hist. o. geogr. (Vexjö), och för det andra 1 för sjukdom uteblifven, nemligen i hebr. (Nya el.-skolan).

Af ofvanstående tabell samt de i dessa berättelser text meddelade sammandragen för kalenderåren 1876—1880 erhåller man följande öfersigt.

Kompletteringsexamina höstterminen 1875 och åren 1876—1880.

Ä m n e n.	A n m ä l d e.						G o d k ä n d e.						S u m m a.	
	1875. H.-T.	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	1875 H.-T.	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	Anmälde.	Godkände.
Kristendom	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Latin	—	2	6	9	13	10	—	1	3	—	6	4	40	14
Grekiska	2	9	5	8	7	1	2	4	2	2	3	—	32	13
Hebreiska	28	93	49	44	27	—	20	69	33	33	24	—	241	179
Tyska	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Franska	1	2	1	—	1	1	—	2	—	—	1	1	6	4
Engelska	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1
Matematik och fysik å klassiska linien ..	5	14	13	10	12	9	2	7	2	8	6	5	63	30
Matematik å reallinien	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Fysik och kemi å reallinien	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Historia och geografi	2	5	6	2	3	2	1	3	3	1	3	2	20	13
Filosofisk propedeutik	—	1	1	2	2	—	—	—	1	2	1	—	6	4
Summa	38	127	83	79	65	23	25	87	44	50	44	12	415	262

Skilnad mellan hela antalet anmälde och hela antalet godkände utgöres af 81 uteblifne (7 från den skriftliga och 74 från den muntliga examen) samt af 72 underkände (17 i den skriftliga och 55 i den muntliga examen). — I dessa tal samt i föregående tabell kunna dubbelräkningar förekomma af två anledningar, nemligen dels emedan samme person anmält sig i flera ämnen, dels emedan samme person anmält sig flera terminer. Det förra har egt rum i 31 fall. — Utom de straxt här ofvan omnämnda 17 i den skriftliga examen underkände blefvo 17 andre (under åren 1876—1878) äfven underkände i den skriftliga examen, men likväl admitterade till den muntliga. Det skriftliga provet för dessa 17 var nemligen det matematiska å klassiska linien (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 143). — Det långt öfvervägande flertalet kompletthanter finner man vid det hebreiska språket för åren 1875—1879, hvarefter detta ämne icke vidare förekommer vid kompletterings-examen. Närmare bestämdt upphörde det stora tilloppet af sådana kompletthanter redan med vårterminen 1879, ty under samma års hösttermin sjönk det till 1. Det stora antalet kompletthanter i hebreiska språket beror tydligen derpå, att den förberedande teologiko-filosofiska examen, som genom Kungl. skrivelsen af den 3 Mars 1865 inrättades vid rikets universiteter för dem, som vilja egna sig åt presterliga eller teologiska studier och icke aflagt filosofiekandidat-examen, under denna tid ännu ej var obligatorisk, emedan då fortfarande gällde bestämmelsen i nyss anförda skrivelse, »att — — — tills vidare — — — jemväl de, som uti behörigen aflagd afgangsexamen vid högre elementarläroverk erhållit betyget *godkänd* i latin, grekiska, hebreiska, historia och filosofisk propedeutik, äfvensom de studerande, hvilka aflagt studentexamen enligt de före 1864 års ingång gällande föreskrifter och dervid blifvit i samma

ämnen godkände, skola vara berättigade till inskrifning i teologisk fakultet». Redan genom Kungl. skrivelsen af den 26 Januari 1877 förordnades, »att efter den 15 September 1879 icke någon må i teologisk fakultet inskrifvas, som ej aflagt teologiko-filosofisk examen eller filosofie kandidat-examen.»

I sammanhang med nu afhandlade ämne må erinras derom, att under denna period bereddes ännu ett sätt att förbättra en aflagd afgangsexamen. I de under den 2 Mars 1877 utfärdade stadgarne för Tekniska högskolan hade i § 16 föreskrifvits bland annat: »Den, som på reala linien aflagt afgangsexamen från allmänt elementarläroverk, eller ock vid sådant läroverk aflagt afgangsexamen på latinlinien och tillika efter en vid elementarläroverket anställd pröfning erhållit vitsord om godkända kunskaper i matematik, fysik och kemi motsvarande dem, som fordras vid afgangsexamen på den reala linien, eger rättighet att i högskolan vinna inträde utan att undergå särskild examen.» I anledning af gjord underdånig framställning rörande sättet för anställande vid elementarläroverken af omförmälda särskilda pröfning i matematik, fysik och kemi föreskrefs genom Kungl. cirkulär af den 3 September 1878, »att denna pröfning skall efter anmälan hos rektor anställas af de lärare, som i ofvan nämnda läroämnen undervisa i öfre afdelningen af läroverkets sjunde realklass, å den tid och i den ordning, som rektor efter samråd med bemälda lärare bestämmer». Då således denna pröfning ej behöfver anställas i sammanhang med afgangsexamen, och då ej heller meddelanden derom behöfva inflyta i läroverkens årsredogörelser, kan antalet af dem, som undergått denna pröfning, ej här uppgifvas.

Kap. 16. De utan aflagd afgangsexamen afgangne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor närmast efter afgangen.

Tab. 16.

Tabellbilagan till detta kapitel är utarbetad efter samma grundsatser, som den motsvarande i förra berättelsen. Emedan tidsgränserna för Tab. 16 äro alldeles desamma, som för afgangskolumnerna i Tab. 9 och 10, då dessa två tabeller betraktas såsom ett sammanhängande helt, borde man egentligen klass för klass erhålla en fullständig öfverensstämmelse mellan antalen afgangne enligt Tab. 9 och 10 å den ena sidan samt Tab. 15 å den andra, då man nemligen för öfre sjunde klassen äfven medräknar dem, som enligt Tab. 11 och 12 afgått efter aflagd godkänd mogenhetsexamen. Men på grund af stridigheter i primäruppgifterna har detta likväl ej låtit sig göra. Hela antalet afgangne uppgår enligt Tab. 9 och 10 till 3,555 (= 2,854 + 701) samt enligt Tab. 11, 12 och 16 till 3,548 (= 540 + 11 + 2,997).

Hela antalet af de utan aflagd afgangsexamen afgangne lärjungarne uppgår enligt Tab. 16 till 2,997. Bland desse afgingo 57 genom döden. På grund af primäruppgifternas ofullständighet eller obestämdhet hafva 1,195 (40 %) ej kunnat fördelas.

Beträffande de särskilda kolumnerna är följande att här nämna. Bland de 773 lärjungar, som äro uppförda i kol. 2, hafva 758 öfvergått från ett till ett annat af de till denna berättelse hörande läroverk samt således icke afgått från *läroverket*. Endast i 15 af de till denna kolumn hörande fallen har öfvergång skett till läroverk af andra slag (10

till folkskolelärare-seminarium, 1 till folkhögskola, 1 till borgarskola och 3 till folkskola). Hela antalet af de jemlikt kol. 3—13 afgangne utgör 208 i 1:a klassen, 331 i 2:a, 360 i 3:e, 372 i 4:e, 446 i 5:e, 205 i nedre 6:e, 142 i öfre 6:e, 78 i nedre 7:e och 25 i öfre 7:e, eller tillsammans 2,167. Dock bör erinras derom, att bland de 1,195 lärjungarne i kol. 13 äfven kunna finnas ganska många, som i verkligheten äro likställda med dem i kol. 2, eller m. a. o. icke afgingo från *läroverket*.

Ehuru det ej egentligen hör till här ifrågavarande ämne, kan dock med afseende på dem, som afgått från de femklassiga läroverkens 5:e klass samt från de treklassiga läroverkens 3:e och 4:e klasser, nämnas, att vid 10 femklassiga och 4 treklassiga läroverk tydligt af uppgifterna framgår, att ett visst antal af dessa lärjungar afgått med betyg att hafva nöjaktigt genomgått sina respektive klasser. Detta är förhållandet med 124 lärjungar från de förra läroverkens 5:e klass samt med 15 lärjungar från de sednare läroverkens 3:e och 4:e klasser. — Om 24 lärjungar finnes angifvet, att de blifvit förvisade; om 41 att på dem tillämpats läroverksstadgans 34 § (skilsmessa från läroverket på grund af för lång tid i klassen).

Beträffande de upplysningar, som utöfver det här ofvan meddelade kunna erhållas af Tab. 16, torde det vara tillräckligt att hänvisa till sjelfva tabellen.

Kap. 17. Lärjungarnes terminsafgifter.

Detta ämne, som i berättelsen för läsåret 1876—77 (Kap. 31) varit föremål för en utförligare framställning, upptages nu åter till behandling. Emedan beträffande terminsafgifterna icke samma föreskrifter gälla för allmänna läroverken och för pedagogierna, afhandlas hvardera gruppen särskildt. Derjemte må den erinran förutskickas, att hithörande föreskrifter för allmänna läroverken icke gälla för Stockholms Nya elementarskola.

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad förut varit gällande finnas i 1878 års läroverksstadga (§ 136 o. 137) tre terminsafgifter upptagna, nemligen till:

- 1) *Ljus- och ved-kassan*: »en terminlig afgift, som i mån af behof hvarje lärjunge ålägges»;
- 2) *Biblioteks- och materiel-kassan*: »en afgift af 4 kronor 50 öre för terminen af hvarje lärjunge»; samt
- 3) *Byggnads-fonden*: »en terminlig afgift, som af hvarje lärjunge erlägges med 5 kronor».

Beträffande de två sednare afgifterna är i samma stadga (§ 139) ytterligare föreskrifvet:

»1. Befrielse från båda de — — — [under 2 och 3 här ofvan] nämnda afgifter må enligt rektors och kollegiets

beslut, hvilket underställes efori pröfning, medgifvas åt medellöse lärjungar, så vida de icke genom bristande flit eller mindre godt uppförande gjort sig oförtjente af en sådan förmån.

2. Befrielse från endera af dessa afgifter kan i samma ordning och med iakttagande af samma villkor i afseende på flit och uppförande medgifvas åt mindre bemedlade lärjungar.»

Det må erinras derom, att det sålunda uppställda villkoret med afseende på flit och uppförande ej finnes i de förut gällande föreskrifterna (se berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 149).

Af tillfällig anledning har för Ecklesiastik-departementets räkning utarbetats en i full öfverensstämmelse med Tab. 52 i berättelsen för läsåret 1876—77 upprättad tabell öfver terminsafgifterna vid de särskilda allmänna läroverken höstterminen 1880. Dock äro i denna tabell uppgifterna om afgiften till ljus- och ved-kassan ej fullständiga, emedan vid ganska många läroverk årsredogörelserna derom ingenting innehålla. Den återstående delen af tabellen är å följande sida intagen.

Befrielser från afgifterna till Biblioteks- och materielkassan och till Byggnadsfonden höstterminen 1880.

1	2	3	4	5	6
Läroverk.	Närvarande lärjungar.	Befriade från afgift			Summa befriade.
		både till Biblisk- o. mat.-kn. Byggnadsfonden.	endast till Biblisk- o. mat.-kn.	endast till Byggnadsfonden.	

A. Högre allmänna läroverk.

Stockholm:					
Norra latinlärov.	465	62	—	—	62
Södra „	390	45	9	10	64
Realläroverket	311	36	—	—	36
Uppsala	580	115	—	46	161
Gefle	300	75	77	—	152
Hudiksvall	140	32	—	35	67
Linköping	497	202	69	—	271
Norrköping	325	85	—	76	161
Vestervik	180	48	15	32	95
Skara	402	107	13	53	173
Venersborg	261	40	—	37	77
Strengnäs	98	33	6	9	48
Örebro	527	80	81	—	161
Nyköping	187	46	17	29	92
Vesterås	240	18	—	19	37
Falun	228	50	—	82	132
Vexjö	391	93	64	4	161
Jönköping	550	210	—	81	291
Lund	611	146	—	4	150
Malmö	461	134	—	5	139
Karlskrona	316	48	—	65	113
Kristianstad	296	105	18	—	123
Helsingborg	333	57	30	—	87
Göteborg	612	149	10	77	236
Halmstad	212	53	—	24	77
Kalmar	446	131	—	91	222
Karlstad	496	135	126	—	261
Hernösand	240	51	21	12	84
Östersund	207	59	—	35	94
Umeå	252	67	—	47	114
Luleå	88	29	—	13	42
Sundsvall	187	45	—	13	58
Visby	300	72	7	80	159

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:					
Jakob	170	23	—	1	24
Katarina	245	42	—	14	56
Ladugårdslandet	367	23	—	—	23
Norrteije	75	20	3	2	25
Enköping	62	12	—	2	14
Söderhamn	62	10	—	9	19
Eksjö	109	33	26	5	64

1	2	3	4	5	6
Läroverk.	Närvarande lärjungar.	Befriade från afgift			Summa befriade.
		både till Biblisk- o. mat.-kn. Byggnadsfonden.	endast till Biblisk- o. mat.-kn.	endast till Byggnadsfonden.	

B. Femklassiga allmänna läroverk (forts.).

Vadstena	94	15	—	9	24
Mariestad	75	24	—	11	35
Borås	78	28	8	10	46
Lidköping	103	49	—	27	76
Sköfde	114	20	—	15	35
Eskilstuna	99	30	—	13	43
Arboga	83	17	—	8	25
Ystad	101	24	—	23	47
Karlshamn	128	27	22	20	69
Landskrona	111	21	—	20	41
Uddevalle	114	31	—	22	53
Göteborg:					
På båda linjerna	176	72	—	47	119
Realläroverket	243	54	—	74	128
Oskarshamn	87	36	1	9	46
Kristinehamn	85	22	—	20	42
Piteå	53	17	—	17	34
Haparanda	54	15	3	—	18

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Söderköping	24	6	4	4	14
Vimmerby	27	12	—	5	17
Alingsås	50	21	6	10	37
Falköping	64	23	—	13	36
Askersund	43	22	—	9	31
Sala	29	10	9	—	19
Vernamo	38	17	9	6	32
Sölvesborg	16	3	2	3	8
Ronneby	30	3	2	—	5
Trelleborg	39	4	—	—	4
Engelholm	61	16	—	8	24
Varberg	46	—	—	17	17
Marstrand	19	7	—	7	14
Strömstad	27	5	—	7	12
Åmål	58	26	3	9	38
Filipstad	63	30	15	3	48
Arvika	65	20	—	11	31
Skellefteå	24	13	—	10	23
Örnsköldsvik	44	12	—	9	21

Sammandrag.

Anm. Stockholms Nya elementarskola är ej här inräknad.

Högre allm. lärov.	11,129	2,658	563	979	4,200
Femkl. „ „	2,888	665	63	378	1,106
Trekl. „ „	757	250	50	131	431
Summa	14,774	3,573	676	1,488	5,737

Kol. 3—6 lemna i viss mån kännedom om antalet lärjungar, som äro i högre eller lägre grad obemedlade. Om man för korthetens skull betecknar de förra såsom medellöse och de sednare såsom mindre bemedlade, så kan man — likasom i 1878 års läroverksstadga — såsom medellöse räkna dem, som befriats från afgift både till biblioteks- och materiel-kassan och till byggnadsfonden (kol. 3), och såsom mindre bemedlade dem, som befriats endast från afgift till endera (kol. 4 och 5). Att bland de sednare här skilja mellan dem, som befriats från afgift till biblioteks- och materiel-kassan, och dem, som befriats från afgift till byggnadsfonden, är ouödigt, då dels dessa två afgifter äro nästan alldeles lika stora (se sid. 36), dels grunden för valet af befrielse från den ena eller andra afgiften väl snarare torde i allmänhet vara kassornas större eller mindre behof, än någon olikhet i de befriades tillgångar. Man erhåller under dessa förutsättningar följande öfversigt för höstterminen 1880; för jämförelsens skull äro procenttalen för samtliga elementarläroverken höstterminen 1876 äfven ut-satta.

Läroverk.	Medellöse	Mindre bemedlade	Summa
	i % af närvarande lärjungar.		
Högre allmänna läroverk...	24	14	38
Femklassiga " " ...	23	15	38
Treklassiga " " ...	33	24	57
Samtliga	24	15	39
Höstterminen 1876: "	25	17	42

I nära öfverensstämmelse med hvad som skedde i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 150) kan här anmärkas, att procenttalen för de femklassiga läroverken icke intaga någon afgjord medeltställning mellan de motsvarande för de två andra grupperna. Men denna oregelbundenhet försvinner äfven nu, om man frånräknar Stockholms 3 femklassiga läroverk med 782 lärjungar, hvaribland 88 befriats från båda afgifterna och 15 från en. För de återstående femklassiga läroverken blifva då de tre procenttalen 27, 20 och 47. Frånräknar man äfven vid de högre läroverken de tre i Stockholm belägna, medför detta icke någon större förändring på dithörande procenttal, hvilka då blifva 25, 15 och 40. Om man således särskildt betraktar läroverken utom Stockholm, så äro äfven nu procenttalen för de befriade störst vid de treklassiga läroverken, men minst vid de högre. För Stockholms-läroverken äro procenttalen inom de båda grupperna sinsemellan nästan lika, nemligen 12, 2 och 14 vid de högre samt 11, 2 och 13 vid de femklassiga. Öfver hufvud taget är det således sannolikt, att antalet befriade varit jemförelsevis större i de lägre klasserna, än i de högre, hvilket för öfrigt kunde väntas, då väl i allmänhet de obemedlade lärjungarne tidigare afgå. — Med afseende på de ytterst olika förhållandena vid olika läroverk må hänvisas till föregående specialtabell. Dock må nämnas, att äfven bland de högre läroverken finnas icke

få, vid hvilka »Summa befriade» uppgår till 50 % eller mera af antalet närvarande lärjungar; vid ett ända till 58 %. Höstterminen 1876 träffades vid de högre läroverken ännu större procenttal.

Slutligen må med afseende på hithörande primäruppgifter — under hänvisande för öfrigt till den utförligare framställningen i berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 151 o. följ. — kortligen anmärkas, att de ej hafva all den grad af tillförlitlighet, som vore önskvärd. Möjligt är därför att af en eller annan anledning fel förefinnas, som välla för höga tal, men ej kunnat vid bearbetningen upptäckas. Dock är det knappast sannolikt, att talen i föregående procenttabell derigenom blifvit ens en enhet för höga.

I föregående framställning är Stockholms Nya elementarskola ej innefattad. Vid detta läroverk finnas (utom stipendiefunderna) inga för särskilda ändamål afsedda kassar, utan en gemensam kassa, ur hvilken alla till skolans ekonomi hörande utgifter bestridas. Afgiften till denna kassa erlägges 3 gånger årligen, nemligen 1 gång under höstterminen och 2 gånger under vårterminen. Under läsåret 1880—81 (likasom under läsåret 1876—77 och ett antal föregående år) utgjorde afgiften 15 kronor i hvardera uppbörden. Härifrån befriades vid höstterminens uppbörd 13 af 297 närvarande, vid vårterminens första uppbörd 11 af 289 och vid dess andra 10 (?) af 282 (?) närvarande. Om de vid de särskilda uppbörderna befriade voro samma lärjungar eller andra, framgår ej af årsredogörelsen, och således måste det lemnas derhän, om de voro fullständigt eller partielt befriade.

Vid pedagogierna äro förhållandena med afseende på terminliga afgifter mycket olika, dels sinsemellan, dels i jemförelse med allmänna läroverken. I Kungl. brefvet af den 22 November 1861, hvarigenom pedagogiernas förhållanden hufvudsakligen blifvit bestämda, talas blott om en terminlig afgift, nemligen af 4 riksd 50 öre af hvarje icke medellös lärjunge till den s. k. egna kassan, hvars öfriga anvisade inkomster äro inskrifningsavgifter och frivilliga gåfvor. Denna terminliga afgift »bör användas till inköp af böcker och undervisningsmateriel eller eljest behöflig materiel för skolan, hvaremot kassans öfriga tillgångar må användas för pedagogiens behof i allmänhet».

Denna terminsavgift må här, likasom vid de allmänna läroverken, kallas afgiften till biblioteks- och materiel-kassan. Men dessutom förekom jemväl under detta läsåret (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 152 o. följ.), dels vid några få pedagogier en terminlig afgift af 5 kr. till »byggnadsfonden», dels vid flera en terminlig afgift, som må benämnas afgiften till ljus- och ved-kassan, men här ej är föremål för vidare redogörelse.

För de 3 pedagogier, nemligen Södertelje och Greuna tvåklassiga samt Simrishamns enklassiga, vid hvilka båda de förstnämnda afgifterna förekommit, utvisas befrielserna under höstterminen 1880 af följande tabell.

Läroverk.	Närvarande lärjungar.	Befriade från afgift			Summa befriade.
		både till Biblisk- o. matl-kn och till Byggnadsfonden.	endast till Biblisk- o. matl-kn.	endast till Byggnadsfonden.	
Södertelje	38	21	—	10	31
Grenna	16	8	3	3	14
Simrishamn	29	10	—	3	13
Summa	83	39	3	16	58

De befrielser från afgiften till biblioteks- och materielkassan, hvilka för öfrigt egt rum under höstterminen 1880, äro angifna i följande tabell.

Tvåklassiga pedagogier.	Närvarande lärjungar.	Befriade	Enklassiga pedagogier.	Närvarande lärjungar.	Befriade
Hjo	20	11	Öregrund	4	1
Köping	44	8	Ulricehamn	16	3
Nora	39	18	Mariefred	13	—
Hedemora	16	—	Lindesberg	34	13
Kungelf	21	2	Säter	11	—
Kungsbacka	21	7	Falkenberg	17	8
Borgholm	20	5	Laholm	22	13
			Mönsterås	26	7
Summa	181	51	Summa	143	45

D. Ekonomiska förhållanden.

Kap. 18. Läroverkens särskilda kassor m. m.

Årsredogörelsernas uppgifter om nya donationer till läroverken äro sammanställda i följande tabell, vid hvars upprättande följts de i föregående berättelser iakttagna grundsatser (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 173). Anmärkas må här att bland dessa grundsatser, ehuru ej förut särskildt omnämd, är äfven den att endast upptaga de donationer, hvilkas afkastning anslagits till stipendier, premier eller understöd, men icke sådana, som afse andra ändamål (t. ex. anskaffande af materiel). De till Kammar-rätten insända räkenskaperna hafva i en del fall rådfrågats.

Läroverk.	Kapital.	Anmärkningar.
Stockholm:	Kronor.	
Norra latinläroverket.....	4,000	Stipendiefond.
Södra „.....		
Realläroverket.....		
„.....	500	„
Jakob.....	2,000	„
Uppsala.....	3,500	3 stipendiefonder.
Gefle.....	5,000	Stipendiefond.
Hudiksvall.....	1,100	2 stipendiefonder.
Skara.....	4,000	Stipendiefond.
„.....	3,000	Premiefond.
Vesterås.....	6,000	2 stipendiefonder.
Lund.....	1,500	2 „
„.....	150	Premiefond.
Malmö.....	1,500	Stipendiefond.
„.....	2,000	Till premie- och fattig-kassan.
„.....	300	Premiefond.
Helsingborg.....	1,000	Stipendiefond.
Strömstad.....	10,000	„
Halmstad.....	2,000	„
„.....	2,500	Premiefond.
Borgholm.....	200	Till förökande af den s. k. läroboksfonden (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 147).
Hernösand.....	9,000	2 stipendiefonder.
Umeå.....	3,500	2 „
„.....	150	Premiefond.
„.....	190	Till förökande af en premiefond.
Luleå.....	320	„ „ „ stipendiefond.
Summa	63,410	

Såsom icke varande »ny donation», har i denna tabell icke upptagits ett vid 1880 års slut till Stockholms Real-

läroverk öfverlemnadt belopp af 8,228 kr. 11 öre, utgörande behållningarna i Kungsholms, Adolf Fredriks och Nikolai upphörda läroverks kassor (se här nedan). — Till »Strömstads samhälle» skänktes genom testamente af den 3 Juli 1875 ett belopp af 20,000 kronor, »att utgöra fond för stipendier åt elever vid dels elementarläroverket derstädes eller den undervisningsanstalt, som i detsamma ställe framdeles der kan inrättas, och dels den allmänna skola för flickor, som derstädes må finnas eller framdeles varder ordnad». Ehuru visserligen hvarken i testamentet eller det åtföljande reglementet föreskrifvits någon viss proportion, enligt hvilken stipendierna böra mellan läroverken fördelas, har i föregående tabell uppförts donationens halfva belopp. — Till »staden Halmstad» skänktes genom gåfvobref af den 25 april 1881 ett belopp af 10,000 kronor, hvaraf i enlighet med de i gåfvobrefvet meddelade föreskrifterna om räntans användning en fjerdedel här ofvan uppförts.

Om man sammanställer slutsummorna i denna tabell och de motsvarande i föregående berättelser, erhåller man följande öfversigt öfver de donationer, som under de fem perioderna kommit läroverken till godo.

1876—77	Kronor	48,764
1877—78	»	75,007
1878—79	»	36,135
1879—80	»	64,681
1880—81	»	63,410

Summa Kronor 287,997.

Bland de under stiftstyrelsernas och skoldirektionernas förvaltning stående samt i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 176 o. 177) upptagna kassor förekomma fem, som här böra ånyo omnämnas. Dessa äro dels en under Karlstads domkapitel stående kassa, benämnd »Åmåls och Filipstads skolfond», dels fyra under Direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk stående kassor, nemligen »Kungsholms läroverks kassa», »Adolf Fredriks läroverks premie- och fattig-kassa», »F. d. Nikolai läroverks kassa» samt »F. d. Katedralskolans fond».

I anledning af en af Domkapitlet i Karlstad gjord underdånig framställning om återlevererande till statsverket af förstnämnda fond, som bildats af från statsverket åren 1834 och 1837 utbekomna medel (Bilaga N:o 7 a till Kungl. Maj:ts proposition N:o 1 vid 1879 års riksdag), och af hvilken fond räntan användes såsom bidrag till aflönande

af lärare vid de två omförmälda läroverken, samt sedan i enlighet med Kungl. Maj:ts framställning det ordinarie anslaget till allmänna läroverken blifvit i riksstaten för 1880 höjdt med ett mot dessa lönebidrag svarande belopp (se Kap. 19), föreskrefs genom Kungl. bref af den 30 Maj 1879, att berörda fond jemte derå uppkomna besparingar och ränta för 1880 skulle vid samma års slut inlevereras till Statskontoret. Det på grund häraf inlevererade beloppet utgjorde 67,610 kr. 70 öre.

Beträffande de tre närmast följande kassorna har redan här ofvan nämnts, att deras behållningar blefvo vid 1880 års slut öfverlemnade till Stockholms Realläroverk. Detta öfverlemnande skedde jemlikt Kungl. bref af den 17 September 1880, genom hvilket för öfrigt lemnades föreskrifter angående fördelning och användande af Stockholms Gymnasii samt Klara och Maria femklassiga läroverks tillhö- righeter (läroverkskassor, stipendiefonder, samlingar och andra lösören). I Realläroverkets räkenskaper blef det öfverlemnade beloppet af 8,228 kr. 11 öre, hvaraf 624 kr. 93 öre från Kungsholms läroverks kassa, 48 kr. 94 öre från Adolf Fredriks läroverks premie- och fattig-kassa samt 7,554 kr. 24 öre från F. d. Nikolai läroverks kassa, bok- fördt under namnet *Allmänna premie- och stipendiefonden*. Slutligen är med afseende på »F. d. Katedralskolans fond» att nämna, att dess behållning vid 1880 års slut, 17,564 kr. 59 öre, enligt direktionens beslut öfverfördes till »Stock- holms stads undervisningsverks anslag och fond» (jfr be- rättelsen för läseåret 1876—77, sid. 176).

Ställningen under år 1880 i den »Kungl. och Hvitfeldtska stipendie-inrättningen» (jfr förra berättelsen, sid. 39) ut- visas af följande räkenskapssammandrag, i hvilket såsom behållning räknats utlånade medel, fordringar och kontan- ter, men icke värdet på inrättningens säterier, hemman m. m. Behållning vid årets början: 172,303 kr. 33 öre; inkomster: 36,006 kr. 17 öre; utgifter: 27,749 kr. 65 öre; behållning vid årets slut: 180,559 kr. 85 öre.

Kap. 19. Omkostnaderna för läroverken.

Med afseende på de anslag, som äro upptagna i den vid 1879 års riksdag upprättade riksstaten för år 1880, är följande att nämna.

Såsom *Reservationsanslag* till elementarläroverken var förut å ordinarie stat under titeln »Penningar» uppfördt ett belopp af 2,545,998 kr. 1 öre. Med förändring af rubriken till »Allmänna läroverken» lades härtill i riks- staten för 1880 följande anslag:

- 1) För lärares uppflyttning i högre lönegrad... Kr. 40,000
- 2) För det högre och det treklassiga lärover-
kens i Göteborg ombildning » 1,250
- 3) Till fullständigt upprättande af Stockholms
Realläroverk » 15,100

Allm. läroverken 1880—81.

Inkomstsumman innefattar följande poster:

	Kronor.
Räntor å utlånade medel	9,167·97
Arrenden m. m.	27,360·15
Afgår: Afkortning för fattigdom m. m.	521·95
Summa	36,006·17.

Om utgiftssumman — likasom i förra berättelsen — för- delas under 3 hufvudtitlar, nemligen för det första utgifter till diverse med stiftelsen afsedda ändamål (»Stipendier m. m.»), för det andra utgifter, som äfven vanliga egare få vidkännas vid brukandet af jordegendom (»Diverse afbrän- ningar»), och för det tredje utgifter, som inrättningen har att bestrida i sin egenskap af förvaltande embetsverk, så- som löner, arvoden och pensioner m. m. (»Diverse förvalt- ningskostnader»), så erhåller man följande poster:

	Kronor.
Stipendier m. m.	17,354·50
Diverse afbränningar	932·01
Diverse förvaltningskostnader	9,463·14
Summa	27,749·65.

Enligt här ofvan angifna grunder erhåller man ur denna och de fyra föregående berättelserna följande räk- ningsammandrag för åren 1876—1880. Behållning vid 1876 års början: 149,240 kr. 41 öre; inkomster: 173,981 kr. 65 öre; utgifter 142,662 kr. 21 öre; behållning vid 1880 års slut: 180,559 kr. 85 öre.

Inkomstsumman innefattar följande poster:

	Kronor.
Räntor å utlånade medel	42,544·67
Arrenden m. m.	134,654·81
Afgår: Afkortning för fattigdom m. m.	3,217·83
Summa	173,981·65.

Utgiftssumman fördelas på följande poster:

Stipendier m. m.	89,459·25
Diverse afbränningar	7,088·29
Diverse förvaltningskostnader	46,114·67
Summa	142,662·21.

- 4) För läroverket i Sundsvall Kr. 7,850·00
- 5) Vederlag för en af statsmedel bildad
och under domkapitlets i Karlstad för-
valtning stående fond, hvaraf räntan
användts såsom bidrag till lärares af-
lönande vid Filipstads och Åmåls läro-
verk » 2,939·96

Summa Kr. 67,139·96.

Beloppet ökades således till 2,613,137 kr. 97 öre. Det under titeln »Indelt ränta och ersättning för indragna räntor» upp- förda beloppet af 4,868 kr. 27 öre bibehölls oförändradt. Hela detta reservationsanslag uppgick således enligt riks- staten för år 1880 till 2,618,006 kr. 24 öre.

Samtliga nyssnämnda tilläggsbelopp — 67,139 kr. 96 öre — utgöra tillökning i de för hithörande läroverk anslagna medel, i ty att intet af dem återfinnes bland de extra ordinarie anslagen å riksstaten för 1879. De äro äfven alla att anse som förökning af tillgångarne för bestridande af de utgifter, som i berättelsen för läseåret 1876—77 kallats »Allmänna lönestaten». — För öfrigt må med afseende på det 2:a, 3:e och 4:e anslaget hänvisas till Kap. 1 och 9. — Genom det 5:e anslaget bereddtes ersättning för de räntemedel af en till statsverket indragen fond (jfr Kap. 18), hvilka förut voro i Statskontorets s. k. Statsliggare upptagna såsom afräknade från de till lärares aflöning eljest utgående statsmedlen. Härigenom minskas således totalsumman af »de afräknade medlen» (jfr berättelsen för läseåret 1879—80, sid. 39) från 45,368 kr. 49 öre till 42,428 kr. 53 öre. Samtliga anslagen beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts derom gjorda framställningar. Deremot afslog riksdagen Kungl. Maj:ts framställningar *dels* om ett anslag af 6,900 kr. för upprättande af ett treklassigt allmänt läroverk i Motala, *dels* om förhöjning med 100 kr. af den till rektor vid läroverket i Vesterås från statsverket utgående hyresersättning. Såsom i berättelsen för läseåret 1876—77 (sid. 181) blifvit nämnt, utgör denna hyresersättning 500 kronor.

I förenämnda reservationsanslag ingår ett vid 1878 års riksdag dit från extra ordinarie stat öfverflyttadt anslag af 15,000 kr. till praktisk utbildning af blifvande elementarlärare. I anledning deraf må här, såsom fortsättning af förut meddelade uppgifter om omkostnaderna för profåret, nämnas, att genom Kungl. bref af den 16 Juli 1880 anordnades 8,150 kr. till arvoden åt profärsföreståndare och biträdande lärare och 425 kr. till inköp af pedagogisk litteratur samt genom Kungl. bref af den 14 Januari 1881 respektive 8,075 kr. och 350 kr. för samma två ändamål. Utgifterna för år 1880 utgjorde således tillsammans 17,000 kronor. — I sammanhang med detta ämne kan erinras derom, att till uppmuntran för lärarekandidater, som med den tillämdagångna terminen fullständigt genomgått sin profärskurs och derunder jemte god fallenhet för lärarekallet ådagalagt synnerlig flit och håg för vinnande af praktisk lärarebildning, anordnades genom nyssnämnda två Kungl. bref respektive 4,000 och 2,800 kronor, hvilka belopp skulle utgå af allmänna besparingarna å anslagen under riksstatens åttonde hufvudtittel.

Såsom i berättelsen för läseåret 1879—80 (sid. 40) är omnämndt, förededde allmänna läroverkens ordinarie anslag vid 1879 års slut en brist af 47,129 kr. 19 öre. Denna brist växte under år 1880 med 43,186 kr. 21 öre och skulle således vid 1880 års slut hafva utgjort 90,315 kr. 40 öre; men till betäckande af en del af bristen öfverfördes, jemlikt Kungl. bref af den 30 December 1880, till sagde anslag ett belopp af 25,000 kr. från allmänna besparingarna å anslagen under riksstatens åttonde hufvudtittel. Bristen utgjorde således vid 1880 års slut 65,315 kr. 40 öre.

Riksstaten för 1880 upptager — i likhet med riks-

staten för 1879 — såsom extra ordinarie anslag till allmänna läroverken endast:

Till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk..... Kr. 6,000.

Detta anslag, som genom Kungl. bref af den 12 December 1879 blef fördeladt i 6 stipendier, nemligen 2 å 1,500 kr. samt 4 å 750 kr. hvarterda, beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts derom gjorda framställning. Deremot afslog riksdagen Kungl. Maj:ts framställningar *dels* om ett anslag på 10,000 kr. för utvidgning af Visby allmänna läroverks skolhus, *dels* att oguldna återstoden — omkring 38,000 kr. — af det statslån, som vid 1865—1866 års riksdag beviljades för läroverksbyggnad i Skara, måtte afskrifvas, på det att läroverkets byggnadsfonds tillgångar skulle kunna användas till uppförande af en ny gymnastikbyggnad derstädes.

Då, såsom nyss anmärktes, den extra ordinarie staten ej förändrades, uppgår således tillökningen å ordinarie och extra ordinarie staterna tillsammans till samma belopp, som tillökningen på den ordinarie staten, eller m. a. o. till 67,139 kr. 96 öre. Dock må erinras derom, att det 5:e tilläggsanslaget å ordinarie staten, 2,939 kr. 96 öre, egentligen endast är en nominell tillökning, åtminstone för statsverket i dess helhet, emedan denna post fullt betäckes genom indragningen af »Åmåls och Filipstads skolfond» (jfr Kap. 18), utgörande 67,610 kr. 70 öre, hvilket belopp man i »Kapital-konto till Riks-hufvud-boken för år 1880» återfinner bland »Statsverkets inkomster» och »Extra uppbörd».

Ställningen i den utom statsregleringen och Rikshufvudboken stående räkning, som i Statskontoret föres öfver influtna examensafgifter och öfver dermed bestridda utgifter, utvisas för 1880 af följande sammandrag.

	Kronor.	öre.
Debet.		
Behållning vid årets början	665	51
Influtna examensafgifter	18,020	—
Summa	18,685	51
Kredit.		
Utgifter	16,899	06
Behållning vid årets slut	1,786	46
Summa	18,685	51

Härvid är dock att märka, att räkningen upprättats med hänsyn till inkomster och utgifter, som *under* sjelfva räkenskapsåret till Statskontoret influtit eller derifrån utbetalts, men utan hänsyn till hvilket examensår medlen egentligen tillhöra. En närmare redogörelse för detta ämne torde likväl vara obehöflig. — Af utgiftssumman åtgingo 16,835 kr. 5 öre till arvoden samt rese- och traktaments-ersättningar åt censorerna samt 64 kr. till arvoden åt lärare för kompletteringsexamen.

Det å ordinarie stat stående anslaget till »Pedagogier och folkskolor», af hvilket — såsom i berättelsen för läseåret 1876—77 (sid. 191 och följ.), närmare visats — en mindre del utgår till andra läroverk, än de egentliga pedagogierna, är i riksstaten för 1880 upptaget till alldeles samma belopp som i riksstaten för 1879 och var till följd deraf sålunda sammansatt:

	Kronor.	öre.
Penningar.....	62,619	31
Indelt ränta och ersättning för indragna räntor	4,219	—
Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag	4,519	62
Oindelt spannmål (värde förslagsvis)	1,077	36
Summa	72,435	29

Stockholm den 21 Juni 1887.

Det belopp, som jemlikt Kungl. brefvet af d. 9 Juni 1871 (jfr berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 192) blef till detta anslag under år 1880 öfverfördt från reservationsanslaget för allmänna läroverken, utgjorde 5,083 kronor 9 öre.

Af det vid riksdagen 1856—58 beviljade reservationsanslaget »Till löneförbättring åt lärare vid vissa stadspedagogier samt dessa skolors utvidgning» (jfr berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 193) återstod vid 1880 års början en reservation af 1,094 kr. 50 öre. Under året blef hela detta belopp — jemte 105 kr. 50 öre af anslaget till pedagogier och folkskolor — användt till aflöning under samma år af en extra lärare vid pedagogien i Lindesberg.

Simon Nordström.

Constans Falk.

TABELL-BILAGOR.

Tab. 1.

Antal afdelningar öfver det normala höstterminen 1880.

A. Högre allmänna läroverk.

Läroverk.	Klasser och linier.														Summa.				
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.				
Stockholm:																			
Norra latinläroverket.....	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	3	—	3	6
Södra „.....	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	3	—	2	5
Realläroverket.....	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	4	—	4
Nya elementarskolan.....	—	—	1	2	—	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—	—	1	2	$\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$
Uppsala.....	1	1	2	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	4	—	3	7
Gefle.....	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Linköping.....	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	2	—	5	7
Norrköping.....	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Vestervik.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Skara.....	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3
Örebro.....	1	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	6
Vesterås.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Falun.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Vexjö.....	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	4	6
Jönköping.....	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	2	—	5	7
Lund.....	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	3	—	6	9
Malmö.....	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	5
Karlskrona.....	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Kristianstad.....	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3
Helsingborg.....	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Göteborg.....	1	1	2	—	1	$\frac{1}{2}$	1	—	1	—	1	—	—	—	1	4	$\frac{1}{2}$	5	9 $\frac{1}{2}$
Kalmar.....	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	5
Karlstad.....	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	2	—	6	8
Hernösand.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Sundsvall.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Visby.....	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Summa	10	23	23	3	10	$\frac{1}{2}$	10 $\frac{1}{2}$	2	9	1	9 $\frac{1}{2}$	1	4	—	4	56	7 $\frac{1}{2}$	46 $\frac{1}{2}$	110

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:																			
Katarina.....	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	
Ladugårdslandet.....	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	6	
Göteborg:																			
På båda linierna.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	
Realläroverket.....	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	5	
Summa	2	5	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	3	—	15	
Summornas summa	12	28	28	6	10	1	10½	2	9	1	9½	1	4	—	4	68	10½	46½	125

Anm. 1. Östersunds läroverk hade vårterminen 1881 3:e klassen delad i 2 parallelafdelningar.

2. Då vid något läroverk en årsafdelning varit delad i s. k. parallelafdelningar, har i tabellen utsatts det tal, hvarmed antalet öfverskjutit det normala, således 1 eller 2, allt efter som parallelafdelningarna varit 2 eller 3. Då en årsafdelning endast under en del af läsotimmarne varit delad i 2 parallelafdelningar, har utsatts ett bråk, som (approximatift) anger huru stor del de timmar, under hvilka delning egt rum, utgjort af hela antalet timmar för läsevecka i enkl afdelning.

Allm. läroverken 1880—81.

Tab. 2.

**Lärokurser i historia och geografi vid Stockholms Nya elementarskola, antagna
den 27 September 1880.**

Anm. Timantalen äro i Direktionens under ofvanstående dag fattade beslut endast angifna för klasserna 6—7; för de öfriga klasserna äro de här nedan angifna efter uppgifterna i årsredogörelsen för läsåret 1880—81.

a) Klasserna 1—4.

Läseämne.	Första klassen (1-årig).	Andra klassen (1-årig).	Tredje klassen (1-årig).	Fjerde klassen (1½-årig).
Historia och geografi.....	4½ t.r. Kort öfversigt af alla verldsdela- rnes fysiska geografi samt Europas allmännaste politiska fördelning. Fäderneslandets historia under forn- och medel-tiden, efter en kortare lärobok.	4½ t.r. Matematisk geografi samt de skandinaviska rikenas, Ryss- lands, Tyska rikets, Österrike- Ungarns, Hollands och Bel- giens geografi, efter en kortare lärobok. Ritning af en karta öfver skandinaviska halfön. Fäderneslandets historia fort- satt, under nya tidens två första tidehvarf (1521—1718).	3½ t.r. Europas geografi fortsatt och afslutad. Ritning af en karta öfver Europa. Fäderneslandets historia fort- satt och afslutad. Gamla ti- dens och medeltidens all- männa historia, efter en kor- tare lärobok.	4 t.r. De utom-europeiska verldsdela- rnes geografi. Ritning af en karta öfver Asien och af en öfver Amerika. Repetition af fäderneslandets historia under forn- och me- del-tiden. Allmänna historien fortsatt och afslutad.

b) Realklasserna 5—7.

Läseämne.	Femte klassen (1½-årig).	Sjette klassen (2-årig).	Sjunde klassen (1-årig).
Historia och geografi.....	2 t.r. Europas geografi utförligare. Fäderneslandets historia utförligare, under konungarne af Vasa- och Pfälziska huset. Repetition af gamla och medel-tidens allmänna historia.	2 t.r. De utom-europeiska verldsdela- rnes geografi. Fäderneslandets historia fortsatt och af- slutad. Nya tidens allmänna historia utförligare.	2 t.r. Sveriges statskunskap i kort öfversigt. Allmän repetition.

c) Latinklasserna 5—7.

Historia och geografi.....	2 t.r. Europas geografi utförligare. Fäderneslandets historia utförligare, under konungarne af Vasa- och Pfälziska huset. Gamla tidens allmänna historia utför- ligare.	3½ t.r. De utom-europeiska verldsdela- rnes geografi. Fäderneslandets historia fortsatt och af- slutad. Medeltidens samt reformations- tidens allmänna historia utförligare.	3½ t.r. Nya tidens allmänna historia fortsatt och afslutad. Sveriges statskunskap i kort öfversigt. Allmän repetition.
----------------------------	--	---	---

Tab. 3.

Lärarnes antal höstterminen 1880.

Anm. 1. Ordinarie och vikarierande lärare äro ej här skilda.

2. Tecknet * (i kolumnerna för extra lärare och för lärare i teckning och musik) utmärker, att undervisningen bestrids af qvinna.

A. Högre allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Läroverk.	Rektorer.	Lektorer.	Adjunkter.	Extra lärare.	Öfningslärare i		Öfrige.	Summa.		Anmärkningar.
					Teckning.	Musik.				
Stockholm:										
Norra latinläroverket.....	1	7	7	7	1	1	1	1	26	Kol. 8: Undervisningen bestrids af ord. läraren vid Nya elem.-skolan; dessutom 1 biträdande, afönd af hufvudläraren(?). — Kol. 9: Särskild skrifflärare; samma som vid Nya elem.-skolan.
Södra „.....	1	4	7	7	1	1	1	—	25	Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer. — Kol. 6: Den ene (ord.) derjemte ord. gymn.-lärare vid läroverket samt t. f. lärare i teckning och i gymnastik vid Katarina läroverk. — Kol. 7: Läraren (ord.) är derjemte t. f. musiklärare vid Realläroverket.
Realläroverket.....	1	4	7	2	1	1	1	—	19	Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer. — Kol. 7: Se anm. vid Södra latinläroverket, kol. 7.
Nya elementarskolan.....	1	7	11	—	1	1	1	1	23	Kol. 4: 1 adjunkt med minskad tjenstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1. — Kol. 8: Undervisningen bestrids af Gymn. Centr.-institutet. — Kol. 9: Särskild skrifflärare; se Norra latinläroverket.
Uppsala.....	1	7	16	4	1	1	1	—	31	Kol. 8: Dessutom 1 biträdande lärare, afönd af den ordinarie(?).
Gefle.....	1	7	9	2	*1	1	1	—	22	
Hudiksvall.....	1	4	7	—	1	1	1	—	15	
Linköping.....	1	7	14	5	1	1	1	1	31	Kol. 9: Särskild bibliotekarie med 2 tr i läseämne.
Norrköping.....	1	6	10	3	*1	1	1	—	23	
Vestervik.....	1	3	7	1	1	1	1	—	15	Kol. 7 o. 8: Samma person (tjenstledig) är ordinarie lärare i musik och i gymnastik.
Skara.....	1	7	15	—	1	1	1	—	26	
Venersborg.....	1	5	10	2	1	1	1	—	21	Kol. 7: En af adjunkterna t. f. musiklärare.
Strengnäs.....	1	7	7	—	*1	1	1	—	18	Kol. 3: 2 ord. lektorer med minskad tjenstgöring samt deras vikarie äro här räknade som 2.
Örebro.....	1	7	17	—	1	1	1	—	28	
Nyköping.....	1	5	8	—	1	1	1	—	17	
Vesterås.....	1	7	10	—	1	1	1	—	21	
Falun.....	1	5	11	—	1	1	1	—	20	
Vexjö.....	1	7	12	—	1	1	1	—	23	Kol. 4: Tillsättandet af den 12:e adjunktbesättningen (jfr förra berättelsen Tab. 6) medgafs genom K. bref af d. 9 Juli 1880. — Kol. 8: Dessutom 1 biträdande lärare, afönd af den ordinarie(?).
Jönköping.....	1	7	13	6	1	1	1	1	31	Kol. 9: Särskild skrifflärare.
Lund.....	1	7	15	6	1	1	1	—	32	Kol. 6: Dessutom 1 biträdande lärare, afönd af den ordinarie(?).
Malmö.....	1	6	14	3	1	1	1	—	27	
Karlskrona.....	1	5	10	3	1	1	1	—	22	Kol. 3: Enligt stat 6 lektorer, men 1 lektors tjenstgöring upphölls af brist på vikarie af 4 lärare vid läroverket.
Kristianstad.....	1	5	10	2	1	1	1	—	21	
Helsingborg.....	1	4	7	7	1	1	1	—	22	
Göteborg.....	1	7	12	9	2	1	1	—	33	Kol. 6: 1 ord., 1 extra (ord. teckningslärare vid Göteborgs Realläroverk), afönd af statsmedel, och 1 biträdande, afönd af den ordinarie(?). — Kol. 8: Dessutom 1 biträdande lärare, afönd af den ordinarie(?).
Halmstad.....	1	4	7	—	1	1	1	—	15	Kol. 6: Dessutom 1 biträdande lärare, afönd af statsmedel. — Kol. 8: Dessutom 1 biträdande lärare (samma som i anm. till kol. 6), afönd af den ordinarie.
Kalmar.....	1	7	14	—	1	1	1	—	25	
Karlstad.....	1	7	9	10	1	1	1	—	30	
Hernösand.....	1	6	7	1	1	1	1	—	18	Kol. 6 o. 8: Samma person ordinarie lärare i teckning och i gymnastik.
Östersund.....	1	5	8	—	1	1	1	—	17	Kol. 4: 1 adjunkt med minskad tjenstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1. — Kol. 5: Under vårterminen 1 extra lärare (icke afönd af statsmedel).
Umeå.....	1	5	8	2	1	1	1	—	19	Kol. 6: En af lektorerna ordinarie teckningslärare.
Luleå.....	1	4	6	—	1	1	1	(1)	14	Kol. 9: Särskild skrifflärare, afönd af teckningsläraren; ej inräknad i summorna.
Sundsvall.....	1	4	6	2	1	1	1	—	16	
Visby.....	1	5	10	5	*1	1	1	—	24	
Summa	34	194	341	93	36	34	34	4	770	

B. Femklassiga allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kollegor.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfr.			
Stockholm:									
Jakob	1	6	—	1	1	1	1	11	Kol. 5: Samma lärare som vid Ladugårdslandet; på båda ställena tillförordnad. — Kol. 7: Gymn. Centr.-inst:t. — Kol. 8: Särskild skrifflärare.
Katarina	1	7	3	1	1	1	1	15	Kol. 5: Se Södra latinläroverket, kol. 6. — Kol. 7: D:o d:o. — Kol. 8: Särskild skrifflärare; samma som vid Ladugårdslandet.
Ladugårdslandet	1	7	$\left\{ \begin{array}{l} 6 \\ *1 \end{array} \right.$	1	1	1	1	19	Kol. 5: Se Jakobs läroverk. — Kol. 8: Särskild skrifflärare, se Katarina läroverk.
Norrtelje	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 5 o. 7: Ordinarie gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Enköping	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 5: Dessutom 1 biträdande lärarinna, anställd af den ordinarie.
Söderhamn	1	5	—	1	*1	1	—	9	
Eksjö	1	5	1	*1	1	1	—	10	Kol. 4: Tjänstgjort 10 timmar i veckan. — Kol. 7: En af kollegerna ord. gymnastiklärare.
Vadstena	1	5	—	1	1	1	—	9	
Mariestad	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Borås	1	5	—	1	1	1	—	9	
Lidköping	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 3: 2 kolleger med minskad tjänstgöring och deras vikarie äro här räknade som 2.
Skövde	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Eskilstuna	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Arboga	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Ystad	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 3: En ord. kollega med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som en.
Karlshamn	1	5	—	1	1	1	—	9	
Landskrona	1	5	—	1	1	1	—	9	
Uddevalla	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Göteborg:									
På båda linierna	1	5	2	*1	1	1	—	11	
Realläroverket	1	5	4	1	1	1	—	13	Kol. 5: Läraren (ord.) dessutom extra teckningslärare vid Göteborgs Högsta allmänna läroverk.
Oskarshamn	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Kristinehamn	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Piteå	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Haparanda	1	4	—	1	1	1	—	8	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Summa	24	124	17	24	24	24	3	240	

C. Treklassiga allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kolleg.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
				Tekning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfn.			
Söderköping	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Vimmerby	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Alingsås	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 7: En af kollegerna ord. gymnastiklärare.
Falköping	1	2	2	1	1	1	—	8	Kol. 4: Aföfnade af staden och enskilde personer.
Askersund	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 7: Rektor t. f. gymnastiklärare.
Sala	1	2	—	*1	1	1	—	6	Kol. 6 o. 7: Samma person ord. lärare i musik och i gymnastik.
Vernamo	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Sölvesborg	1	2	—	*1	1	1	—	6	Kol. 7: En af kollegerna t. f. gymnastiklärare.
Rönneby	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare. — Kol. 7: En af kollegerna t. f. gymnastiklärare.
Trelleborg	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af staden. — Kol. 5 o. 7: Ord. gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Engelholm	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af staden.
Varberg	1	2	—	1	1	1	—	6	
Marstrand	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Strömstad	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Åmål	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af staden. — Kol. 5 o. 7: Ord. gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Filipstad	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af staden. — Kol. 6: En af kollegerna t. f. musiklärare.
Arvika	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Skellefteå	1	2	—	*1	*1	1	—	6	Kol. 5 o. 6: Samma person ord. lärarinna i teckning och i musik. — Kol. 7: En af kollegerna t. f. gymnastiklärare från 1 Oktober.
Örnsköldsvik	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Summa	19	38	6	19	19	19	—	120	

D. Tvåklassiga pedagogier.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Läroverk.	Rektorer.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Summa.	Anmärkningar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfvar.		
Hjo.....	1	1	—	—	*1	1	4	
Södertelje	1	1	1	1	1	1	6	Kol. 4: Afönad af staden och enskilde. — Kol. 6: Extra läraren t. f. musiklärare.
Köping	1	1	—	1	1	1	5	
Nora	1	1	—	—	1	1	4	
Hedemora	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5 o. 7: Vik. rektor t. f. gymn.-lärare samt har derjemte undervisat i teckning.
Grenna	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5: T. f. rektor har äfven undervisat i teckning.
Kungelf	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5: Vik. kollegan har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6 o. 7: Ord. musikläraren t. f. gymnastiklärare.
Kungsbacka	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 7: Vik. kollegan t. f. gymnastiklärare.
Borgholm	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 6: Vik. kollegan t. f. musiklärare.
Summa	9	9	1	2	9	9	39	

E. Enklassiga pedagogier.

Öregrund	1	—	—	—	—	1	2	Kol. 5: T. f. pedagogen har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6 o. 7: Gymnastikläraren har äfven undervisat i musik.
Ulricehamn	1	—	—	—	—	—	1	
Mariefred	1	—	—	—	—	—	1	
Lindesberg	1	—	1	—	—	—	2	Kol. 4: Afönad höstterminen af statsmedel, vårterminen af staden och landsförsamlingen.
Säter	1	—	—	—	—	—	1	
Simrishamn	1	—	1	—	1	—	3	Kol. 4 o. 5: Afönad af enskilde; har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6: Undervisningen åligger stadens Kanton.
Falkenberg	1	—	—	—	—	—	1	
Laholm	1	—	—	—	—	—	1	
Mönsterås	1	—	—	—	1	—	2	Kol. 6: Afönad af kommunen(?).
Summa	9	—	2	—	2	1	14	

Sammandrag.

Se texten, Kap. 7.

Tab. 4.

Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med d. 1 Juli 1880 till och med d. 30 Juni 1881.

Anm. 1. Inom samtliga kolumner har inträdet egt rum från och med d. 1 Januari 1881.

2. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag städse beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och år 1881.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20							
Ålder.	Rektorer vid					Lektorer,					Adjunkter och Kolleger,				Öfningslärare vid högre allmänna läroverk i											
	högre	5-kl.	3-kl.	2-kl.											Teckning,		Musik,		Gymn. o. mil- öfningar,							
	allmänna läroverk,					pedagogier,		s o m i n t r ä d t i l ö n e g r a d e n :																		
	2.	2.	2.	2.	3.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	2.	3.	2.	3.							
År																										
32.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
33.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—							
34.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
35.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
36.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
37.....	—	—	—	—	—	1	1	—	—	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—							
38.....	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—							
39.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—							
40.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—							
41.....	—	—	—	—	—	1	2	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—							
42.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—							
43.....	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—							
44.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1							
45.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—							
46.....	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—							
47.....	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—							
48.....	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3	—	1	—	—	—	—							
49.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—							
50.....	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—							
51.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
52.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—							
53.....	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—							
54.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—							
55.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
56.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—							
57.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—							
58.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
59.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
60.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
61.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
62.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
63.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
64.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
65.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
Summa	1	—	—	—	1	9	8	9	11	24	11	17	16	1	1	—	—	1	1							

Tab. 5.

Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med d. 1 Juli 1876 till och med d. 30 Juni 1881.

Anm. 1. Inom kol. 2 och 3 räknas inträdet från olika tidpunkter; inom kol. 4—20 deremot städse från och med d. 1 Januari.

2. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag städse beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och det år, i hvilket inträdesdagen infaller.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20					
Ålder.	Rektorer vid					Lektorer,					Adjunkter och Kolleger,				Öfningslärare vid högre allmänna läroverk i									
	högre	5-kl.	3-kl.	2-kl. pedagogier,											Teckning,		Musik,		Gymn. o. mil- öfningar,					
	allmänna läroverk,					s o m i n t r ä d t i l ö n e g r a d e n :																		
	2.	2.	2.	2.	3.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	2.	3.	2.	3.					
År																								
30.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
31.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—					
32.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	1	—					
33.....	—	—	—	—	—	3	—	—	—	15	—	—	—	1	—	—	—	1	—					
34.....	—	—	—	—	—	4	—	—	—	14	—	—	—	1	1	—	—	1	—					
35.....	—	—	—	—	—	5	—	—	—	14	1	—	—	—	—	—	—	—	—					
36.....	—	—	—	—	—	2	2	—	—	20	6	—	—	—	—	—	—	1	—					
37.....	—	—	—	—	—	3	4	—	—	10	6	—	—	1	1	—	1	—	—					
38.....	—	—	—	—	—	5	2	—	—	6	10	—	—	—	—	—	—	1	—					
39.....	—	—	—	—	—	2	1	—	—	6	17	3	—	—	1	1	—	—	—					
40.....	—	—	—	—	—	4	1	—	—	3	16	3	—	—	—	—	1	—	—					
41.....	—	—	—	—	—	1	3	—	—	4	10	3	—	1	—	—	—	—	1					
42.....	—	—	—	—	—	5	3	2	—	1	6	4	—	—	—	—	—	—	1					
43.....	—	—	—	—	—	1	2	2	—	3	5	5	—	—	1	—	—	—	—					
44.....	2	—	—	—	—	1	3	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	1					
45.....	—	—	—	—	—	—	3	1	—	1	5	3	1	—	—	—	—	—	—					
46.....	1	—	—	—	—	—	2	4	1	1	8	9	1	—	—	—	—	—	—					
47.....	—	1	—	—	1	1	2	4	1	2	—	8	4	—	—	—	—	—	—					
48.....	1	1	—	—	—	—	1	7	2	1	2	5	6	—	2	—	—	—	—					
49.....	—	—	—	—	—	—	2	4	2	—	2	7	7	—	—	—	—	—	—					
50.....	1	1	—	—	1	—	—	3	3	—	1	3	5	—	—	—	—	—	—					
51.....	—	1	—	—	—	—	—	4	—	1	2	7	5	—	1	—	—	—	1					
52.....	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	2	1	6	—	1	—	—	—	—					
53.....	1	—	—	—	—	—	1	1	5	—	2	4	9	—	1	—	—	—	—					
54.....	—	1	—	—	1	—	—	2	1	—	1	3	6	—	—	—	—	—	—					
55.....	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—					
56.....	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	2	1	5	—	—	—	—	—	—					
57.....	—	1	—	—	—	—	—	1	3	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—					
58.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—					
59.....	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—					
60.....	1	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
61.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—					
62.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
63.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
64.....	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—					
65.....	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
66.....	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Summa	8	7	—	—	5	38	32	43	41	112	110	72	68	4	9	4	3	5	4					

Tab. 6.

Lärjungarnes antal höstterminen 1880.

Anm. Att vid ett läroverk en klass saknas på grund af läroverkets organisation är betecknadt med —. Att deremot en klass saknas genom fullständig brist på lärjungar är betecknadt med 0.

Lärjungarnes antal

A. Högre all-

Läroverk.		N ä r v a r a n d e l ä r														
		K l a s s e r o c h l i n i e r.														
		1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2	
		Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.
	Stockholm:															
1	Norra latinläroverket	67	76	57	32	40	8	27	—	53	—	48	—	29	—	28
2	Södra „	49	64	55	31	18	26	25	—	39	—	40	—	22	—	21
3	Realläroverket	30	29	23	29	—	26	—	61	—	63	—	35	—	15	—
4	Nya elementarskolan	24	38	51	63	—	24	32	—	—	27	33	—	—	1	4
5	Uppsala	81	71	92	12	43	17	69	14	47	13	57	8	35	1	20
6	Gefle	31	52	41	21	30	14	32	9	20	4	13	3	14	3	13
7	Hudiksvall	21	28	21	6	14	0	17	0	11	0	12	—	6	—	4
8	Linköping	40	68	58	4	44	14	46	14	67	4	44	14	39	8	33
9	Norrköping	35	52	52	20	32	14	25	10	27	6	17	6	15	6	8
10	Vestervik	20	39	35	23	7	12	6	7	—	11	—	12	—	8	—
11	Skara	34	48	57	11	44	10	38	11	40	11	32	12	28	4	22
12	Venersborg	25	37	37	17	22	14	24	7	20	7	12	8	11	7	13
13	Strengnäs	6	10	10	7	9	2	13	2	9	0	9	—	14	—	7
14	Örebro	55	89	68	44	39	25	37	13	37	17	28	16	34	7	18
15	Nyköping	12	25	33	7	23	9	18	1	15	2	16	—	14	—	12
16	Vesterås	38	36	38	9	27	7	27	8	17	1	14	—	9	—	9
17	Falun	25	39	43	19	14	10	11	8	12	4	15	4	18	1	5
18	Vexjö	45	54	46	6	60	2	42	—	54	—	41	—	17	—	24
19	Jönköping	37	69	64	17	63	23	55	29	55	17	39	7	41	8	26
20	Lund	57	72	75	9	66	17	79	5	66	3	58	7	58	3	36
21	Malmö	62	77	81	28	55	11	42	8	30	4	25	3	22	3	10
22	Karlskrona	36	45	68	12	26	15	20	10	21	12	10	10	19	2	10
23	Kristianstad	24	47	57	20	29	9	27	6	33	0	20	—	15	—	9
24	Helsingborg	18	49	62	19	34	17	28	5	28	1	22	5	18	7	20
25	Göteborg	78	73	99	—	65	36	57	21	51	10	37	11	27	11	36
26	Hahnstad	35	40	34	11	26	2	21	—	17	—	10	—	4	—	12
27	Kalmar	51	95	72	16	56	7	34	9	27	4	13	4	28	3	27
28	Karlstad	28	64	51	17	45	17	63	30	48	12	40	15	28	8	30
29	Hernösand	49	23	42	9	21	2	20	—	21	—	18	—	20	—	15
30	Östersund	34	31	46	5	11	4	23	5	17	6	8	—	9	—	8
31	Umeå	25	24	21	7	28	10	24	12	29	13	24	4	20	4	7
32	Luleå	10	13	8	2	8	3	12	0	10	0	8	—	4	—	10
33	Sundsvall	45	47	28	19	10	7	8	10	—	7	—	3	—	3	—
34	Visby	41	46	43	12	27	11	22	14	17	7	14	15	16	8	7
Summa		1,268	1,670	1,668	564	1,036	425	1,024	329	938	266	777	202	634	121	504

Stockholm: Nya elementarskolan: Lärjungarne i 4:e klassen äro här räknade till reallinien, ehuru de egentligen tillhöra den gemensamma linien, som i detta läroverk omfattas

höstterminen 1880.

männa läroverk.

j u n g a r.				Från- varande lärjungar.	S ä r s k i l d f ö r d e l n i n g a f L. 6—7.											
S u m m a.					L. 6:1		L. 6:2		L. 7:1		L. 7:2		S u m m a.			
Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Summa.	
200	40	225	465	1	39	14	32	16	23	6	19	9	113	45	158	1
168	57	165	390	5	29	10	29	11	14	8	15	6	87	35	122	2
82	229	—	311	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
113	115	69	297	3	—	—	27	6	—	—	3	1	30	7	37	4
244	65	271	580	3	31	16	33	24	17	18	7	13	88	71	159	5
124	54	122	300	0	11	9	7	6	8	6	6	7	32	28	60	6
70	6	64	140	5	9	2	7	5	4	2	3	1	23	10	33	7
166	58	273	497	17	36	31	21	23	13	26	21	12	91	92	183	8
139	62	124	325	8	16	11	10	7	6	9	1	7	33	34	67	9
94	73	13	180	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
139	59	204	402	12	12	28	6	26	11	17	7	15	36	86	122	11
99	60	102	261	1	10	10	7	5	0	11	5	8	22	34	56	12
26	11	61	98	0	7	2	5	4	8	6	3	4	23	16	39	13
212	122	193	527	30	17	20	12	16	13	21	10	8	52	65	117	14
70	19	98	187	0	11	4	8	8	9	5	6	6	34	23	57	15
112	25	103	240	2	11	6	5	9	3	6	5	4	24	25	49	16
107	46	75	228	0	8	4	9	6	12	6	4	1	33	17	50	17
145	8	238	391	18	30	24	21	20	8	9	11	13	70	66	136	18
170	101	279	550	12	26	29	24	15	24	17	13	13	87	74	161	19
204	44	363	611	7	28	38	24	34	29	29	14	22	95	123	218	20
220	57	184	461	7	17	13	13	12	9	13	5	5	44	43	87	21
149	61	106	316	5	18	3	7	3	11	8	2	8	38	22	60	22
128	35	133	296	2	17	16	7	13	3	12	0	9	27	50	77	23
129	54	150	333	5	17	11	11	11	11	7	9	11	48	40	88	24
250	89	273	612	2	21	30	17	20	12	15	13	23	63	88	151	25
109	13	90	212	2	6	11	3	7	2	2	4	8	15	23	43	26
218	43	185	446	11	11	16	4	9	14	14	6	21	35	60	95	27
143	99	254	496	4	17	31	20	20	12	16	13	17	62	84	146	28
114	11	115	240	0	14	7	5	13	9	11	8	7	36	38	74	29
111	20	76	207	5	12	5	5	3	5	4	5	3	27	15	42	30
70	50	132	252	0	16	13	16	8	10	10	4	3	46	34	80	31
31	5	52	88	3	8	2	7	1	1	3	7	3	23	9	32	32
120	49	18	187	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
130	67	103	300	0	6	11	12	2	7	9	5	2	30	24	54	34
4,606	1,907	4,913	11,426	181	511	427	414	363	308	326	234	270	1,467	1,386	2,853	

de fyra lägsta klasserna; vid fördelning i enlighet med läroverkets organisation tillhöra således rätteligen 176 lärjungar den gemensamma linien, 52 reallinien och 69 latinlinien.

B. Femklassiga allmänna läroverk.

L ä r o v e r k.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r.											Från- varande lärjungar.
	K l a s s e r o c h l i n i e r.							S u m m a.				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.	
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.					
Stockholm:												
Jakob.....	45	39	29	26	9	13	9	113	39	18	170	0
Katarina	33	44	62	41	30	23	12	139	64	42	245	0
Ladugårdslandet	66	91	90	44	39	14	23	247	53	62	367	0
Norrtelje	22	19	15	7	4	1	7	56	8	11	75	0
Enköping	12	15	12	7	4	3	9	39	10	13	62	0
Söderhamn	15	13	13	6	5	5	5	41	11	10	62	0
Eksjö	18	26	22	8	16	7	12	66	15	28	109	3
Vadstena	19	22	15	9	12	3	14	56	12	26	94	1
Mariestad	21	12	18	4	11	2	7	51	6	18	75	0
Borås.....	15	21	19	5	6	11	1	55	16	7	78	0
Lidköping	16	17	41	11	5	5	8	74	16	13	103	0
Sköfde	30	22	21	11	8	11	11	73	22	19	114	0
Eskilstuna.....	25	31	19	12	2	5	5	75	17	7	99	0
Arboga	24	26	16	5	3	5	4	66	10	7	83	0
Ystad.....	9	36	24	12	6	4	10	69	16	16	101	1
Karlshamn	36	34	24	15	7	9	3	94	24	10	128	0
Landskrona	21	23	24	8	9	9	17	68	17	26	111	0
Uddevalla	22	28	27	9	12	7	9	77	16	21	114	1
Göteborg:												
På båda linierna	44	55	35	13	8	13	8	134	26	16	176	0
Realläroverket	36	75	75	57	—	—	—	186	57	—	243	1
Oskarshamn	30	17	18	15	—	7	—	65	22	—	87	0
Kristinhamn	19	15	18	8	9	8	8	52	16	17	85	0
Piteå	13	10	14	5	5	1	5	37	6	10	53	0
Haparanda.....	19	12	11	4	6	0	2	42	4	8	54	0
Summa	610	703	662	342	216	166	189	1,975	508	405	2,888	7

C. Treklassiga allmänna läroverk.

L ä r o v e r k.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r.										Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r.							S u m m a.				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.		Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.					
Söderköping	7	8	9	—	—	—	—	24	—	—	24	0
Vimmerby	6	8	13	—	—	—	—	27	—	—	27	1
Alingsås	11	13	26	—	—	—	—	50	—	—	50	0
Falköping	18	16	15	—	11	—	4	49	—	15	64	0
Askersund	10	16	17	—	—	—	—	43	—	—	43	0
Sala	7	7	15	—	—	—	—	29	—	—	29	0
Vernamo	6	18	14	—	—	—	—	38	—	—	38	0
Sölvesborg.....	4	5	7	—	—	—	—	16	—	—	16	0
Ronneby	6	15	4	—	1	—	4	25	—	5	30	0
Trelleborg	12	12	9	2	4	—	—	33	2	4	39	0
Engelholm.....	8	20	12	9	5	3	4	40	12	9	61	0
Varberg	21	17	8	—	—	—	—	46	—	—	46	0
Marstrand	7	9	3	—	—	—	—	19	—	—	19	0
Strömstad	13	9	5	—	—	—	—	27	—	—	27	0
Åmål	17	19	12	8	2	—	—	48	8	2	58	0
Filipstad	19	15	20	9	—	—	—	54	9	—	63	5
Arvika	27	16	12	—	—	—	—	55	—	—	55	0
Skellefteå	7	8	9	—	—	—	—	24	—	—	24	4
Örnsköldsvik.....	13	18	13	—	—	—	—	44	—	—	44	0
Summa	219	249	223	28	23	3	12	691	31	35	757	10

D. Tvåklassiga pedagogier.

Läroverk.	Närvarande lärjungar.				Frånvarande lärjungar.
	K l a s s e r.			Summa.	
	1	2	3		
Hjo.....	8	12	—	20	0
Södertelje	21	6	11	38	0
Köping	20	24	—	44	1
Nora	22	17	—	39	0
Hedemora	7	9	—	16	0
Grenna	7	9	—	16	0
Kungelf.....	14	7	—	21	0
Kungsbacka	14	7	—	21	0
Borgholm	10	10	—	20	2
Summa	123	101	11	235	3

Köping: Hvardera klassen i vissa ämnen delad i ett nedre och ett öfre lexlag.
 Nora : Hvardera klassen delad i 2 afdelningar.
 Hedemora: Andra » » 2 läslag.
 Kungelf : Hvardera » » 2 afdelningar.
 Borgholm: Andra » » 2 »

E. Enklassiga pedagogier.

Läroverk.	Närvarande lärjungar.	Summa.	Anmärkingar.
Öregrund	4	4	
Ulricehamn ...	I. 6 II. 10	16	
Mariefred	13	13	
Lindesberg ...	I. 17 II. 17	34	
Säter	11	11	
Simrishamn ...	I. 19 II. 6 III. 4	29	
Falkenberg ...	I. 8 II. 9	17	
Laholm	I. 14 II. 8	22	
Mönsterås ...	26	26	3 afdelningar.
Summa	172	172	

I nedanstående sammandrag äro från Lindesberg 17 lärjungar och från Simrishamn 10 förda till 2:a klassen.

Sammandrag.

Läroverk.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r.																	Från- varande lärjungar.		
	K l a s s e r o c h l i n i e r.														S u m m a.					
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linien.	Real- linien.		Latin- linien.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.					
34 högre	1,268	1,670	1,668	564	1,036	425	1,024	329	938	266	777	202	634	121	504	4,606	1,907	4,913	11,426	181
24 femklassiga	610	703	662	342	216	166	189	—	—	—	—	—	—	—	—	1,975	508	405	2,888	7
19 treklassiga	219	249	223	28	23	3	12	—	—	—	—	—	—	—	—	691	31	35	757	10
Summa	2,097	2,622	2,553	934	1,275	594	1,225	329	938	266	777	202	634	121	504	7,272	2,446	5,353	15,071	198
9 tvåklassiga pedagogier...	123	101	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	235	—	—	235	3
9 enklassiga	145	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	172	—	—	172	0
Summa	2,365	2,750	2,564	934	1,275	594	1,225	329	938	266	777	202	634	121	504	7,679	2,446	5,353	15,478	201

Tab. 7.

Antal lärjungar höstterminen 1880 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.

L ä r o v e r k .	Nedre 7:e klassen.					Öfre 7:e klassen.					Summa för 7:1 och 7:2.				
	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	båda språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	båda språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	båda språken eller ettdera.	
Stockholm:															
Norra latinläroverket.....	—	6	—	6	6	—	5	1	6	9	—	11	1	12	15
Södra „.....	2	5	—	7	8	—	4	2	6	6	2	9	2	13	14
Nya elementarskolan.....	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	1	1
Uppsala.....	6	9	3	18	18	5	6	—	11	13	11	15	3	29	31
Gefle.....	—	—	5	5	6	1	2	—	3	7	1	2	5	8	13
Hudiksvall.....	—	2	—	2	2	—	1	—	1	1	—	3	—	3	3
Linköping.....	6	12	6	24	26	—	2	1	3	12	6	14	7	27	38
Norrköping.....	2	7	—	9	9	—	4	—	4	7	2	11	—	13	16
Skara.....	6	6	3	15	17	3	5	2	10	15	9	11	5	25	32
Venersborg.....	2	7	1	10	11	—	4	1	5	8	2	11	2	15	19
Strengnäs.....	2	—	1	3	6	—	3	—	3	4	2	3	1	6	10
Örebro.....	10	11	—	21	21	3	5	—	8	8	13	16	—	29	29
Nyköping.....	—	5	—	5	5	—	4	1	5	6	—	9	1	10	11
Vesterås.....	1	1	1	3	6	—	2	—	2	4	1	3	1	5	10
Falun.....	4	1	1	6	6	—	—	—	—	1	4	1	1	6	7
Vexjö.....	3	5	1	9	9	2	7	1	10	13	5	12	2	19	22
Jönköping.....	—	5	2	7	17	2	—	5	7	13	2	5	7	14	30
Lund.....	5	16	4	25	29	4	9	1	14	22	9	25	5	39	51
Malmö.....	3	5	1	9	13	—	2	1	3	5	3	7	2	12	18
Karlskrona.....	1	3	3	7	8	—	7	—	7	8	1	10	3	14	16
Kristianstad.....	1	10	—	11	12	—	9	—	9	9	1	19	—	20	21
Helsingborg.....	—	—	—	—	7	2	3	6	11	11	2	3	6	11	18
Göteborg.....	9	6	—	15	15	7	8	4	19	23	16	14	4	34	38
Halmstad.....	—	—	1	1	2	—	—	4	4	8	—	—	5	5	10
Kalmar.....	—	6	7	13	14	3	5	2	10	21	3	11	9	23	35
Karlstad.....	2	10	4	16	16	1	11	1	13	17	3	21	5	29	33
Hernösand.....	9	2	—	11	11	6	1	—	7	7	15	3	—	18	18
Östersund.....	—	1	3	4	4	—	2	1	3	3	—	3	4	7	7
Umeå.....	1	7	—	8	10	1	2	—	3	3	2	9	—	11	13
Luleå.....	—	2	1	3	3	—	—	—	—	3	—	2	1	3	6
Visby.....	6	—	3	9	9	—	1	—	1	2	6	1	3	10	11
Summa	81	150	51	282	326	40	115	34	189	270	121	265	85	471	596

Tab. 8.

Antal lärjungar höstterminen 1880, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1:o. Efter läroverk.

4. Högre allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedrägts-organerna.	I metabolism-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och benstycket.	Misbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				
Stockholm:																
Norra latinlärov....	—	1	8	3	—	1	2	6	5	1	—	27	23	50	465	
Södra „	1	3	5	3	—	—	—	7	12	7	13	51	17	68	390	Kol. 12: Befriade på grund af svaghet i bräckkanalerna, större skador å extremiteter (anchylosis) o. s. v.
Realläroverket	—	2	14	13	6	4	8	2	4	7	16	76	15	91	311	Kol. 12: 8 anemi, 4 ofta återkommande hufvudvärk, 1 konvalescens efter skarlakansfeber, 1 kontusion i ljum-sken, 2 begagnat sjukgymnastik. —
Nya elem.-skolan....	1	1	4	4	—	2	9	5	6	4	—	36	5	41	297	Kol. 14: 4 lång skolväg.
Uppsala	—	2	4	1	3	1	5	3	12	2	—	33	19	52	580	
Gefle	—	3	5	—	—	—	6	—	8	1	—	23	15	38	300	
Hudiksvall	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	4	4	8	140	Kol. 13: Dessutom 5 befriade från appa-relgymnastik.
Linköping	2	—	14	9	1	—	9	7	9	1	—	52	33	85	497	
Norrköping	—	1	6	13	—	1	5	3	16	12	—	57	14	71	325	
Vestervik	—	—	5	4	—	—	3	—	3	—	—	15	5	20	180	
Skara	1	—	2	2	—	1	3	1	8	6	—	24	26	50	402	
Venersborg	—	—	23	—	—	—	—	6	3	2	—	34	20	54	261	
Strengnäs	—	—	—	1	—	—	1	—	4	—	—	6	6	12	98	
Örebro	—	—	20	10	—	1	10	3	11	2	19	76	20	96	527	Kol. 12: Blekaot
Nyköping	—	—	4	8	—	—	7	—	5	—	—	24	5	29	187	
Vesterås	—	—	2	2	—	2	6	4	1	1	—	18	6	24	240	
Falun	—	—	—	3	1	—	1	—	2	—	1	8	5	13	228	Kol. 12: Scrophulosis.
Vexjö	—	—	—	6	—	—	8	3	4	3	—	24	20	44	391	Kol. 13: Af dessa voro 11 befriade endast från apparelgymnastik.
Jönköping	1	1	15	4	2	4	14	3	7	12	—	63	24	87	550	
Lund	—	—	3	2	1	—	14	—	4	1	—	25	35	60	611	
Malmö	1	—	4	3	—	—	6	4	5	2	—	25	12	37	461	
Karlskrona	—	—	3	2	—	—	5	2	8	3	1	24	8	32	316	
Kristianstad	—	1	—	—	—	—	1	1	3	—	—	6	9	15	296	
Helsingborg	—	—	3	1	—	—	2	2	9	4	1	22	22	44	333	Kol. 12: Rachitis.
Göteborg	2	—	—	7	—	1	10	—	9	6	1	36	45	81	612	Kol. 12: Hufvudvärk.
Halmstad	—	1	4	—	—	—	—	1	1	—	—	7	11	18	212	
Kalmar	—	—	16	16	1	1	2	9	13	2	—	60	23	83	446	
Karlstad	—	3	19	4	—	—	8	—	7	5	—	46	32	78	496	
Hernösand	—	1	2	3	—	—	7	—	8	5	1	27	12	39	240	Kol. 12: Struma.
Östersund	—	—	1	—	—	—	5	—	1	—	—	7	7	14	207	
Umeå	—	—	1	3	—	—	4	—	3	—	—	11	8	19	252	
Luleå	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	9	11	88	
Sundsvall	—	—	2	4	—	—	3	—	4	—	3	16	3	19	187	Kol. 12: Blodbrist.
Visby	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	4	19	23	300	
Summa	9	20	189	132	15	19	171	74	195	89	56	969	537	1,506	11,426	

B. Femklassiga allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedrigs-organerna.	I matsmältning-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och ben-systemet.	Misbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa a.				
Stockholm:																
Jakob	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	1	4	—	4	170	Kol. 12: Blodbrist.
Katarina	—	—	5	1	—	—	—	4	9	10	—	29	13	42	245	Kol. 12: »Tillfälliga skador å armar och fötter, svaghet i bräckkanalerna, bostad utom tullarna o. s. v.»
Ladugårdslandet ...	—	—	—	—	—	—	4	1	3	1	—	9	—	9	367	
Norrtelje	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	2	75	
Enköping.....	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	62	
Söderhamn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	4 befriade från vissa delar af apparetj-gymnastik.
Eksjö	—	—	1	1	—	—	—	1	3	1	—	7	—	7	109	
Vadstena	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	3	—	3	94	Kol. 18: Befriade endast från en del af öfningarna.
Mariestad	1	1	—	—	—	—	1	1	—	1	—	5	—	5	75	
Borås	—	—	—	—	—	2	1	—	—	3	—	6	—	6	78	
Lidköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	
Sköfde	—	—	2	2	1	—	5	1	1	—	—	12	—	12	114	
Eskilstuna	—	—	2	1	—	—	3	—	—	1	—	7	—	7	99	
Arboga.....	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	3	83	
Ystad	—	—	2	—	—	—	4	—	2	—	—	8	—	8	101	
Karlshamn	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	128	
Landskrona	—	1	2	—	—	—	3	1	4	—	—	11	—	11	111	
Uddevalla	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	3	—	3	114	
Göteborg:																
På båda linierna...	—	1	4	—	—	1	—	1	4	8	—	19	—	19	176	
Realläroverket.....	—	—	4	1	—	—	8	—	3	5	—	21	—	21	243	
Oskarshamn	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3	—	3	87	Kol. 12: Förlorat venstra armen.
Kristinehamn	—	—	2	—	2	1	—	1	2	1	1	10	—	10	85	
Piteå	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	4	—	4	53	
Haparanda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	
Summa	1	4	30	8	3	4	33	12	40	33	3	171	13	184	2,888	

C. Treklassiga allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörselorganerna.	I nervsystemet.	I cirkulationsorganerna.	I andedäggorganerna.	I matsmältningorganerna.	I urin- och könsorganerna.	I rörelseorganerna och benystemet.	Misbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				
Söderköping	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	24	Kol. 13: En befriad från mera ansträngande rörelser.
Vimmerby	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	—	6	—	6	27	
Alingsås	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	2	50	
Falköping	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	3	64	
Askersund	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	3	—	3	43	
Sala	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	4	—	4	29	
Vernamo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	
Sölvesborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
Ronneby	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	2	30	
Trelleborg	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	39	
Engelholm	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	4	—	4	61	
Varberg	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	2	46	
Marstrand	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	2	19	
Strömstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	
Åmål	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	
Filipstad	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	3	—	3	63	Kol. 4 o. 5: Befriade från mera ansträngande rörelser. Kol. 13: Dessutom 5 befriade från d.o.
Arvika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	55	
Skellefteå	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	24	
Örnsköldsvik	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	44	
Summa	1	—	4	3	1	1	4	6	9	8	—	37	—	37	757	

D. Tvåklassiga pedagogier.

Hjo	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	4	—	4	20	Kol. 12: Bleksot.
Södertelje	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	38	
Köping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	
Nora	—	1	—	—	—	—	2	1	—	3	3	10	—	10	39	
Hedemora	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
Grenna	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	2	16	
Kungelf	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	2	21	
Kungsbacka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	
Borgholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
Summa	1	1	—	—	—	—	5	2	3	5	3	20	—	20	235	

Anm. Bland de enklassiga pedagogierna förekom gymnastik endast vid Öregrunds. Af dess 4 lärjungar var ingen befriad.

Sammandrag.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedrägts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och benystemet.	Misbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa a.				
Högre allmänna läroverk ...	9	20	189	132	15	19	171	74	195	89	56	969	537	1,506	11,426	
Femkl. » » ...	1	4	30	8	3	4	33	12	40	33	3	171	13	184	2,888	
Trekl. » » ...	1	—	4	3	1	1	4	6	9	8	—	37	—	37	757	
Tvåklassiga pedagogier	1	1	—	—	—	—	5	2	3	5	3	20	—	20	235	
Summa	12	25	223	143	19	24	213	94	247	135	62	1,197	550	1,747	15,306	

2:o. Efter läroverks- och ålders-grupper.

Läroverks- o. ålders-grupper:																
Högre allm. läroverk:																
Under 15 år	3	7	48	46	4	4	72	32	111	42	32	401	1	402	6,187	
15 år eller deröfver	6	13	141	86	11	15	99	42	84	47	24	568	536	1,104	5,239	
Femklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	1	3	20	4	—	4	27	6	31	24	2	122	13	135	2,382	
15 år eller deröfver	—	1	10	4	3	—	6	6	9	9	1	49	—	49	506	
Treklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	1	—	3	3	1	1	3	6	7	6	—	31	—	31	675	
15 år eller deröfver	—	—	1	—	—	—	1	—	2	2	—	6	—	6	82	
Tvåklassiga pedagogier:																
Under 15 år	1	1	—	—	—	—	3	1	3	5	3	17	—	17	211	
15 år eller deröfver	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	3	—	3	24	
Summa:																
Under 15 år	6	11	71	53	5	9	105	45	152	77	37	571	14	585	9,455	
15 år eller deröfver	6	14	152	90	14	15	108	49	95	58	25	626	536	1,162	5,851	
Summornas summa	12	25	223	143	19	24	213	94	247	135	62	1,197	550	1,747	15,306	

Tab. 9.

Öfversigt för vårterminen 1880 öfver de antal lärjungar, som vid de särskilda läroverken inskrifvits, flyttats och afgått m. m., med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 1 Febr. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen				
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer						från andra linien.	Öfver i klassen från föregående termin.	Flyttade till klassen på grund af beslut		Inskrifne under termen.	Summa.	från terminens början till och med d. 31 Januari.	från och med d. 1 Februari till terminens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.	
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			vid föreg. termins slut.	vid vår-termins början.							
A. Högre allmänna läroverk.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	1,211	—	—	119	1,330	1	13	65	79	
2	—	38	104	3	12	—	—	1,531	—	29	34	1,594	5	16	99	120	
3	—	26	138	4	32	1	—	1,528	—	25	16	1,569	3	26	113	142	
R. 4	—	4	33	—	2	—	6	608	2	15	7	632	1	26	142	169	
L. »	1	12	74	1	7	—	4	979	—	13	13	1,005	5	9	65	79	
R. 5	—	2	42	—	8	—	3	456	2	3	5	466	—	17	156	173	
L. »	—	4	107	1	11	—	1	901	7	11	9	928	6	21	85	112	
6 o. 7	Se nästa sida under »Sammandrag».																
Samtliga klasser	1	99	875	22	109	3	23	10,698	15	126	230	11,069	31	616	1,105	1,752	
Anm. Stockholms Nya elementarskola är ej medtagen i kol. 2—7; jfr texten.																	
B. Femklassiga allmänna läroverk.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	674	—	—	37	711	—	7	48	55	
2	—	7	35	1	1	—	—	743	—	7	6	756	3	28	62	93	
3	1	6	41	1	4	—	—	603	—	6	3	612	—	19	89	108	
R. 4	—	2	17	—	1	—	1	278	—	2	3	283	1	24	69	94	
L. »	—	1	12	—	—	—	—	226	—	1	1	228	1	4	30	35	
R. 5	—	1	18	—	1	—	1	176	—	1	3	180	—	57	110	167	
L. »	—	—	16	—	2	—	—	198	—	—	—	198	—	60	115	175	
Summa	1	17	139	2	9	—	2	2,898	—	17	53	2,968	5	199	523	727	
C. Treklassiga allmänna läroverk.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	222	—	—	12	234	—	2	11	13	
2	—	4	30	—	4	—	—	276	—	4	2	282	—	6	43	49	
3	—	—	30	—	5	—	—	206	—	—	3	209	—	9	120	129	
R. 4	—	—	5	—	—	—	—	20	—	—	—	20	—	4	8	12	
L. »	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	—	27	—	3	13	16	
Summa	—	4	65	—	9	—	—	751	—	4	17	772	—	24	195	219	

Anm. Stockholms Nya elementarskola är ej medtagen i kol. 2—7; jfr texten.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 1 Febr. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen			
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						från andra linien.	Gyar i klassen från föregående termin.	Flyttade till klassen på grund af beslut		Inskrifte under terminen.	Summa.	från terminens början till och med d. 31 Januari.	från och med d. 1 Februari till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			vid vårens början.	vid föreg. termins slut.						

D. Tvåklassiga pedagogier.

1	—	—	—	—	—	—	—	108	—	—	7	115	2	2	13	17
2	—	—	—	—	3	1	—	112	—	—	1	113	—	2	57	59
3	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	19	—	5	12	17
Summa	—	—	—	—	3	1	—	239	—	—	8	247	2	9	82	93

E. Enklassiga pedagogier.

Samtliga afdelningar	—	—	—	—	—	—	—	187	—	—	20	207	7	8	48	63
----------------------------	---	---	---	---	---	---	---	-----	---	---	----	-----	---	---	----	----

Sammandrag.

1	—	—	—	—	—	—	—	2,402	—	—	195	2,597	10	32	185	227
2	—	49	169	4	20	1	—	2,662	—	40	43	2,745	8	52	261	321
3	1	32	209	5	41	1	—	2,356	—	31	22	2,409	3	59	334	396
R. 4	—	6	55	—	3	—	7	906	2	17	10	935	2	54	219	275
L. »	1	13	86	1	7	—	4	1,232	—	14	14	1,260	6	16	108	130
R. 5	—	3	60	—	9	—	4	632	2	4	8	646	—	74	266	340
L. »	—	4	123	1	13	—	1	1,099	7	11	9	1,126	6	81	200	287
R. 6:1	—	3	24	—	5	—	2	321	—	4	3	328	1	12	61	74
L. »	—	3	78	—	8	—	2	825	—	3	5	833	3	13	66	82
R. 6:2	—	1	22	1	2	—	3	275	1	2	3	281	—	12	45	57
L. »	—	—	84	1	12	1	2	737	2	2	7	748	1	10	49	60
R. 7:1	—	2	24	1	1	1	—	142	—	4	—	146	—	7	10	17
L. »	—	1	67	2	4	—	—	592	—	2	5	599	3	19	20	42
R. 7:2	—	—	14	4	3	—	—	103	1	5	3	112	—	68	26	94
L. »	—	3	64	4	2	—	—	489	—	8	1	498	2	347	103	452
Gemensamma linien	1	81	378	9	61	2	—	7,420	—	71	260	7,751	21	143	780	944
Reallinien	—	15	199	6	23	1	16	2,379	6	36	27	2,448	3	227	627	857
Latinlinien	1	24	502	9	46	1	9	4,974	9	40	41	5,064	21	486	546	1,053
Summa	2	120	1,079	24	130	4	25	14,773	15	147	328	15,263	45	856	1,953	2,854

Tab. 10.

Öfversigt för höstterminen 1880 öfver de antal lärjungar, som vid de särskilda läroverken inskrifvits, flyttats och afgått m. m., med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 15 Sept. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen			
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						från andra linien.	Qvar i klassen från föregående termin.	Flyttade till klassen på grund af beslut.		Inskrifne under terminen.	S u m m a.	från terminens början till och med d. 14 September.	från och med d. 15 September till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	S u m m a.
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			vid föreg. termins slut.	vid höstetns början.						
	A. Högre allmänna läroverk.															
1	—	—	—	—	—	—	—	177	—	—	1,103	1,280	5	18	11	34
2	—	72	701	11	97	—	—	196	827	218	455	1,696	11	12	27	50
3	23	41	886	1	127	1	—	204	970	297	219	1,690	25	12	33	70
R. 4	7	3	329	1	51	—	8	112	256	150	56	574	50	3	15	68
L. »	17	21	634	1	27	—	7	123	626	158	141	1,048	9	5	12	26
R. 5	1	8	225	1	38	1	7	71	232	89	40	432	9	4	16	29
L. »	6	13	613	—	53	—	4	136	662	140	100	1,038	15	15	14	44
6 o. 7	S e n ä s t a s i d a u n d e r » S a m m a n d r a g ».															
Samtliga klasser	60	184	5,655	24	675	3	40	1,520	5,929	1,707	2,452	11,608	174	138	197	509
Anm. Stockholms Nya elementarskola är ej medtagen i kl. 2—7; jfr texten.																
B. Femklassiga allmänna läroverk.																
1	—	—	—	—	—	—	—	106	—	—	507	613	5	3	9	17
2	—	25	420	8	54	—	—	94	391	132	87	704	10	8	8	26
3	13	8	441	—	69	1	—	77	420	125	40	662	28	3	12	43
R. 4	2	3	207	—	31	—	1	34	172	75	62	343	8	9	9	26
L. »	7	4	154	1	2	—	1	32	141	34	9	216	—	1	1	2
R. 5	1	2	123	—	12	—	1	11	114	42	2	169	1	1	8	10
L. »	1	2	142	1	15	—	—	21	130	38	2	191	2	2	1	5
Summa	24	44	1,487	10	183	1	3	375	1,368	446	709	2,898	54	27	48	129
C. Treklassiga allmänna läroverk.																
1	—	—	—	—	—	—	—	48	—	—	173	221	—	—	2	2
2	—	9	95	8	18	2	—	52	154	16	32	254	—	1	6	7
3	—	3	115	—	24	2	—	37	161	21	8	227	—	1	8	9
R. 4	—	—	13	—	2	—	—	10	18	3	1	32	—	—	4	4
L. »	—	—	12	—	5	—	—	6	19	1	1	27	—	—	1	1
L. 5	—	—	4	—	—	—	—	2	5	1	—	8	—	—	1	1
Summa	—	12	239	8	49	4	—	155	357	42	215	769	—	2	22	24

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 15 Sept. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen			
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						från andra linien.	Qvar i klassen från föregående termin.	Flyttade till klassen på grund af beslut		Inskrifne under terminen.	Summa.	från terminens början till och med d. 14 September.	från och med d. 15 September till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			vid föreg. termins slut.	vid höst- t-ns början.						

D. Tvåklassiga pedagogier.

1	—	—	—	—	—	—	—	40	—	—	85	125	3	—	2	5
2	—	1	20	5	22	1	—	48	48	8	1	105	4	—	8	12
3	—	—	8	—	—	—	—	2	3	5	1	11	—	2	2	4
Summa	—	1	28	5	22	1	—	90	51	13	87	241	7	2	12	21

E. Enklassiga pedagogier.

Samtliga afdelningar	—	—	—	—	—	—	—	141	—	—	31	172	5	5	8	18
----------------------------	---	---	---	---	---	---	---	-----	---	---	----	-----	---	---	---	----

Sammandrag.

1	—	—	—	—	—	—	—	512	—	—	1,899	2,411	18	26	32	76
2	—	107	1,236	32	191	3	—	390	1,420	374	575	2,759	25	21	49	95
3	36	52	1,450	1	220	4	—	320	1,554	448	268	2,590	53	18	55	126
R. 4	9	6	549	1	84	—	9	156	446	228	119	949	58	12	28	98
L. »	24	25	800	2	34	—	8	161	786	193	151	1,291	9	6	14	29
R. 5	2	10	348	1	50	1	8	82	346	131	42	601	10	5	24	39
L. »	7	15	759	1	68	—	4	159	797	179	102	1,237	17	17	16	50
R. 6:1	1	6	165	—	21	—	6	47	155	70	71	343	8	12	13	33
L. »	2	5	507	2	47	—	3	106	536	112	194	948	18	13	22	53
R. 6:2	—	4	158	—	22	—	1	51	163	44	14	272	6	7	7	20
L. »	1	4	480	—	61	1	1	126	493	151	25	795	11	10	13	34
R. 7:1	—	—	132	—	13	—	—	30	123	47	7	207	2	5	1	8
L. »	—	2	411	6	59	—	2	90	432	118	13	653	5	10	8	23
R. 7:2	1	4	74	—	4	—	1	17	79	22	5	123	—	1	2	3
L. »	1	1	340	1	55	—	—	34	375	91	9	509	—	11	3	14
Gemensamma linien	36	159	2,686	33	411	7	—	1,222	2,974	822	2,742	7,760	96	65	136	297
Reallinien	13	30	1,426	2	194	1	25	383	1,312	542	258	2,495	84	42	75	201
Latinlinien	35	52	3,297	12	324	1	18	676	3,419	844	494	5,433	60	67	76	203
Summa	84	241	7,409	47	929	9	43	2,281	7,705	2,208	3,494	15,688	240	174	287	701

Tab. 11.

Afgångs- och kompletterings-examina vårterminen 1880.

a) Den skriftliga afgångsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summor Summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1. Offentliga.											
Stockholm:											
Gymnasium	2	2	—	—	4	16	28	—	—	44	48
Södra latinläroverket	—	2	—	2	4	—	16	—	9	25	29
Nya elementarskolan	—	—	12	—	12	6	4	4	—	14	26
Uppsala	—	—	1	2	3	1	19	1	10	31	34
Gefle	1	—	9	1	11	1	10	1	—	12	23
Hudiksvall	—	—	—	1	1	—	10	—	2	12	13
Linköping	2	3	1	—	6	4	28	—	—	32	38
Norrköping	—	—	—	1	1	2	13	—	—	15	16
Vestervik	1	—	—	—	1	3	—	—	—	3	4
Skara	—	—	—	2	2	2	23	—	—	25	27
Venersborg	1	—	1	—	2	2	6	1	1	10	12
Strengnäs	4	1	2	1	8	—	14	—	5	19	27
Örebro	—	—	2	2	4	4	13	3	4	24	28
Nyköping	—	—	—	2	2	—	14	—	4	18	20
Vesterås	—	1	—	1	2	—	9	—	—	9	11
Falun	1	1	1	2	5	2	9	1	4	16	21
Vexjö	—	—	—	—	—	—	20	—	—	20	20
Jönköping	2	1	2	—	5	5	20	1	1	27	32
Lund	1	—	—	—	1	4	37	—	—	41	42
Malmö	—	—	1	2	3	—	22	1	4	27	30
Karlskrona	—	—	—	—	—	6	12	—	1	19	19
Kristianstad	—	—	—	—	—	—	14	—	—	14	14
Helsingborg	2	1	2	1	6	7	9	1	5	22	28
Göteborg	—	3	—	2	5	8	28	1	—	37	42
Halmstad	—	—	—	1	1	2	12	—	—	14	15
Kalmar	—	1	—	—	1	2	19	1	2	24	25
Karlstad	—	—	—	1	1	5	27	—	1	33	34
Hernösand	—	—	—	1	1	2	9	—	—	11	12
Östersund	—	—	—	—	—	—	7	—	—	7	7
Umeå	—	—	1	—	1	3	6	1	5	15	16
Luleå	—	2	—	4	6	—	4	—	3	7	13
Visby	3	2	1	2	8	2	8	—	1	11	19
Summa	20	20	36	31	107	89	470	17	62	638	745

Stockholm: Nya elem.-skolan: Kol. 4: Häri en beträdd med underslef (försök att lemna hjälp).

Gefle: Kol. 4: En af dessa uteblef.

Norrköping: Kol. 5: Uteblef.

Strengnäs: Kol. 2: Häri en uteblifven och en beträdd med underslef (mottagen hjälp). — Kol. 4: Häri en beträdd med underslef (lemnad hjälp).

Örebro: Kol. 5: En af dessa uteblef för sjukdom.

Göteborg: Kol. 3: En af dessa uteblef för sjukdom.

Luleå: Kol. 5: För en af dessa var finska det egentliga modersmålet.

a) Den skriftliga afgangsexamen (forts.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summor Summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
2. Enskilda.											
Stockholm:											
Ateneum	—	—	—	—	—	5	3	—	—	8	8
Beskowska skolan	—	—	—	—	—	—	16	—	1	17	17
Wallinska flickskolan	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	3
Lunds privata elementarskola	2	1	—	—	3	2	12	—	—	14	17
Göteborgs realgymnasium	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	4
Summa	2	1	—	—	3	11	34	—	1	46	49
Summor Summa	22	21	36	31	110	100	504	17	63	684	794

Lunds privata elem.-skola: Kol. 2: En af dessa uteblef för sjukdom.

b) Den muntliga afgangsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summor summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.			med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
1. Offentliga.													
Stockholm:													
Gymnasium	1	—	—	—	1	15	28	—	—	43	44	10	—
Södra latinläroverket	—	2	—	2	4	—	14	—	7	21	25	5	4
Nya elementarskolan	—	—	—	—	—	6	4	4	—	14	14	—	—
Uppsala	—	—	—	2	2	1	19	1	8	29	31	12	8
Gefle	—	—	1	—	1	1	10	—	—	11	12	1	—
Hudiksvall	—	—	—	—	—	—	10	—	2	12	12	5	1
Linköping	—	—	—	—	—	4	28	—	—	32	32	15	—
Norrköping	—	—	—	—	—	2	18	—	—	15	15	7	—
Vestervik	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3	—	—
Skara	—	—	—	—	—	2	23	—	—	25	25	17	—
Venersborg	—	—	—	—	—	2	6	1	1	10	10	3	1
Strengnäs	—	2	—	4	6	—	12	—	1	13	19	4	1
Örebro	—	—	2	3	5	4	13	1	1	19	24	9	—
Nyköping	—	—	—	3	3	—	14	—	1	15	18	4	—
Vesterås	—	—	—	—	—	—	9	—	—	9	9	5	—
Falun	—	—	1	2	3	2	9	—	2	13	16	3	—
Vexjö	—	1	—	—	1	—	19	—	—	19	20	12	—
Jönköping	—	1	1	—	2	5	19	—	1	25	27	8	—
Lund	—	—	—	—	—	4	37	—	—	41	41	26	—
Malmö	—	1	1	2	4	—	21	—	2	23	27	12	1
Karlskrona	—	—	—	—	—	6	12	—	1	19	19	5	—
Kristianstad	—	—	—	—	—	—	14	—	—	14	14	8	—
Helsingborg	3	1	—	4	8	4	8	1	1	14	22	2	—
Göteborg	—	—	—	—	—	8	28	1	—	37	37	21	—
Halmstad	—	—	—	—	—	2	12	—	—	14	14	8	—
Kalmar	—	4	—	2	6	2	15	1	—	18	24	9	—
Karlstad	—	2	—	1	3	5	25	—	—	30	33	16	—
Hernösand	—	—	—	—	—	2	9	—	—	11	11	6	—
Östersund	—	—	—	—	—	—	7	—	—	7	7	2	—
Umeå	—	—	1	1	2	3	6	—	4	13	15	3	1
Luleå	—	—	—	2	2	—	4	—	1	5	7	1	—
Visby	1	—	—	—	1	1	8	—	1	10	11	4	—
Summa	5	14	7	28	54	84	456	10	34	584	638	243	17

Stockholm: Gymnasium: Kol. 8: Häraf 1 tillhörande den mosaiska trosbekännelsen.

” Södra latinläroverket: Kol. 3: En underkändes af censorerne. — Kol. 8: Häraf 1 tillhörande den mosaiska trosbekännelsen. — Kol. 10: En underkändes af en censor, men godkändes af de 2 andra.

Gefle: Kol. 4: Underkändes af censorerne.

Hudiksvall: Kol. 8: En underkändes af den ene censorn.

Linköping: Kol. 8: En underkändes af en censor, men godkändes af de 2 andra.

Strengnäs: Kol. 8: En underkändes af en censor, men godkändes af de 2 andra.

Örebro: Kol. 4: En underkändes af censorerne.

Falun: Kol. 10: Häraf en flicka.

Vexjö: Kol. 3: Underkänd af censorerne.

Jönköping: Kol. 4: Underkänd af censorerne.

Malmö: Kol. 3: Underkänd af censorerne. — Kol. 10: Häraf 1 flicka. — Kol. 13: Dessutom 1 med C i grekiska godkänd i muntliga ex.

Helsingborg: Kol. 2: Två underkändes af censorerne. — Kol. 3: Underkänd af censorerne. — Kol. 5: En af dessa uteblef. — Kol. 8: En underkändes af den ene censorn. — Kol. 9: Underkänd af den ene censorn.

Göteborg: Kol. 9: Flicka.

Kalmar: Kol. 3: En underkändes af censorerne. — Kol. 5: Uteblefvo. — Kol. 13: Dessutom 1 med C i grekiska godkänd i muntliga ex.

Karlstad: Kol. 3: En underkändes af censorerne.

Umeå: Kol. 14: Dessutom en med C i grekiska godkänd i muntlig ex.

Luleå: Kol. 5: En underkändes af censorerne.

Visby: Kol. 2: Underkänd af censorerne.

b) Den muntliga afgångsexamen (forts.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summor summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
												med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
2. Enskilda.													
Stockholm:													
Ateneum	—	1	—	—	1	5	2	—	—	7	8	—	—
Beskowska skolan	—	—	—	—	—	—	16	—	1	17	17	5	—
Wallinska flickskolan	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	3	—	—
Lunds privata elementarskola	—	—	—	—	—	2	12	—	—	14	14	8	—
Göteborgs realgymnasium	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	4	—	—
Summa	—	1	—	—	1	11	33	—	1	45	46	13	—
Summor summa	5	15	7	28	55	95	489	10	35	629	684	256	17

c) Sammandrag rörande afgångsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	
L ä r j u n g a r.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.		
a) Vid dimissionsberättigade 32 offentliga läroverk	Realister	109	20	89	5	84	—
	Latinare	490	20	470	14	456	243
	Summa	599	40	559	19	540	—
" " 5 enskilda "	Realister	13	2	11	—	11	—
	Latinare	35	1	34	1	33	13
	Summa	48	3	45	1	44	—
b) Öfrige (»Privatister»).....	Realister	53	36	17	7	10	—
	Latinare	94	31	63	28	35	17
	Summa	147	67	80	35	45	—
	Summa Realister	175	58	117	12	105	—
	" Latinare	619	52	567	43	524	273
	Summornas summa	794	110	684	55	629	—

Kol. 2: Privatisterna blefvo alla för examens undergående hänvisade till de läroverk, vid hvilka de sig anmält, med följande undantag: af 8 vid Stockholms Gymnasium anmälde hänvisades 2 till Södra latinläroverket, 5 till Nya elem.-skolan och 1 till Gefle; af 19 vid Nya elem.-skolan anmälde hänvisades 8 till Södra latinläroverket; 6 vid Lunds offentliga läroverk hänvisades till Malmö.

Kol. 3: Här i äro inräknade: 3 för sjukdom uteblifne (1 L. vid off. lärov., 1 R. vid ensk. lärov. och 1 L. bland priv.), 3 utan uppgifven orsak uteblifne (1 R. vid off. lärov., 1 R. och 1 L. bland priv.) samt 3 beträdde med underslef (1 R. vid off. lärov., 2 R. bland priv.). — Dessutom äro här inräknade 9, som uteblefvo efter att hafva deltagit endast i en del af den skr. examen.

Kol. 5: Här i äro inräknade 3 utan uppgifven orsak uteblifne (L. bland priv.). — Af censorerna underkändes 13 (3 R. och 6 L. vid off. lärov., 3 R. och 1 L. bland priv.).

Kol. 6: 6 voro underkände af en censor (4 L. vid off. lärov., 1 R. och 1 L. bland priv.). — 2 tillhörde den mosaiska trosbekännelsen (L. vid off. lärov.). — 6 voro flickor (3 L. vid ensk. lärov., 1 R. och 2 L. bland priv.).

Kol. 7: Dessutom godkändes 3 (2 vid off. lärov., 1 bland priv.), som fått C i grekiska.

d) Kompletteringsexamen.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	6	2	4	2	2
Grekiska	1	—	—	1	—
Franska	1	—	1	—	1
Matematik och fysik å klassiska linien	6	—	—	3	3
Historia och geografi.....	2	—	—	—	2
Summa	16	2	5	6	8

Kol. 2: Vid Stockholms Södra latinläroverk 2 (1 i grekiska, 1 i matematik och fysik), Nya elem.-skolan 1 (historia och geografi), Uppsala 3 (2 i latin, 1 i matematik och fysik), Skara 1 (franska), Strengnäs 1 (latin), Örebro 1 (historia och geografi), Lund 5 (1 i latin, 4 i matematik och fysik), Kalmar 1 (latin), och Stockholms Ateneum 1 (latin), hvilka alla till dessa samma läroverk hänvisades för examens undergående.

Kol. 3: Häri är inräknad 1 utan uppgifven orsak uteblifven.

Kol. 5: Häri är inräknad 1 (grekiska) utan uppgifven orsak uteblifven.

Tab. 12.

Afgångs- och kompletterings-examina höstterminen 1880.

a) Den skriftliga afgångsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1. Offentliga.											
Stockholm:											
Norra latinläroverket	—	—	—	7	7	—	—	—	6	6	13
Södra „	—	2	—	6	8	—	1	—	4	5	13
Nya elementarskolan	—	—	10	—	10	—	1	3	—	4	14
Uppsala	—	—	11	3	14	—	—	—	4	4	18
Strengnäs	—	—	—	—	—	—	3	1	4	8	8
Jönköping	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	2
Lund	3	—	1	3	7	1	2	—	2	5	12
Malmö	—	—	2	1	3	—	1	2	2	5	8
Göteborg	—	—	—	—	—	1	3	1	1	6	6
Luleå	—	1	—	2	3	—	1	—	3	4	7
Summa	4	3	24	22	53	3	12	7	26	48	101
2. Enskilda.											
Stockholm:											
Ateneum	2	2	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Lunds privata elementarskola	1	—	—	—	1	1	1	—	—	2	3
Summa	3	2	—	—	5	1	1	—	—	2	7
Summornas summa	7	5	24	22	58	4	13	7	26	50	108

Stockholm: Norra latinläroverket: Kol. 5: Två af dessa uteblefvo.

„ Södra „ : „ 3: En „ „ uteblef.

„ Nya elem.-skolan : „ 4: „ „ „ för sjukdom.

Uppsala: Kol. 4: Tre af dessa uteblefvo. — Kol. 5: En af dessa uteblef.

Lunds allmänna: Kol. 2, 7 och 8: Alla 6 tillhörde Helsingborgs lärov. — Kol. 2: Två af dessa uteblefvo.

Göteborg: Kol. 7: Tillhörde Venersborgs läroverk.

b) Den muntliga afgångsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.			med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
1. Offentliga.													
Stockholm:													
Norra latinläroverket.....	—	—	—	3	3	—	—	—	3	3	6	—	2
Södra »	—	—	—	3	3	—	1	—	1	2	5	—	—
Nya elementarskolan	—	—	2	—	2	—	1	1	—	2	4	—	—
Uppsala	—	—	—	2	2	—	—	—	2	2	4	—	—
Strengnäs	—	1	—	2	3	—	2	1	2	5	8	1	1
Jönköping	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Lund	—	1	—	—	1	1	1	—	2	4	5	1	—
Malmö	—	—	1	1	2	—	1	1	1	3	5	1	1
Göteborg	1	—	—	1	2	—	3	1	—	4	6	2	—
Luleå	—	—	—	—	—	—	1	—	3	4	4	1	1
Summa	2	2	3	12	19	1	10	4	14	29	48	6	5
2. Enskilda.													
Lunds privata elementarskola	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—
Summornas summa	3	3	3	12	21	1	10	4	14	29	50	6	5

Stockholm: Norra latinläroverket: Kol. 5: En af dessa uteblef.

„ Södra „ „ 5: „ „ „ „ för sjukdom. — Kol. 10: Underkändes af den ene censorn.

Strengnäs: Kol. 10: En af dessa underkändes af den ene censorn.

Lunds allmänna: Kol. 3, 7 och 8: Alla 3 tillhörde Helsingborgs läroverk. — Kol. 3: Uteblef för sjukdom.

Göteborg: Kol. 2: Tillhörde Venersborgs läroverk, underkändes af censorerna. — Kol. 8: En af dessa tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

c) Sammandrag rörande afgångsexamen.

1	2	3	4	5	6	7
L ä r j u n g a r.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.	
a) Vid dimissionsberättigade 11 offentliga läroverk { Realister	7	4	3	2	1	—
Latinare	15	3	12	2	10	6
Summa	22	7	15	4	11	—
, , 2 enskilda { Realister	4	3	1	1	—	—
Latinare	3	2	1	1	—	—
Summa	7	5	2	2	—	—
b) Öfrige (»Privatister») { Realister	31	24	7	3	4	—
Latinare	48	22	26	12	14	5
Summa	79	46	33	15	18	—
Summa Realister	42	31	11	6	5	—
, Latinare	66	27	39	15	24	11
Summornas summa	108	58	50	21	29	—

Kol. 2: De lärjungar, som tillhörde dimissionsberättigade läroverk, hänvisades till sina egna läroverk med följande undantag: 1 hänvisades från Venersborg till Göteborg; 6 från Helsingborg till Lund. — Privatisterna hänvisades till de läroverk vid hvilka de sig anmält, med följande undantag: 9 hänvisades från Stockholms Realläroverk till Uppsala, 1 från Venersborg till Göteborg, 2 från Örebro och 1 från Nyköping till Stockholms Södra latinläroverk, 2 från Falun till Uppsala, 5 från Lunds allmänna till Malmö, 4 från Helsingborg till Lunds allmänna, 1 från Halmstad till Göteborg, 1 från Hernösand till Uppsala, 2 från Lunds privata till Lunds allmänna.

Kol. 3: Häri äro inräknade en för sjukdom uteblifven (R. bland priv.) och 9 utan uppgifven orsak uteblifne (2 R. och 1 L. vid off. lärov., 3 R. och 3 L. bland priv.). — Dessutom äro här inräknade 5, som uteblefvo efter att hafva deltagit endast i en del af den skr. examen.

Kol. 5: Häri äro inräknade 2 uteblifne för sjukdom (1 L. vid off. lärov., 1 L. bland priv.) och 1 uteblifven utan uppgifven orsak (L. bland priv.). — Af censorerna underkändes 1 (R. vid off. lärov.).

Kol. 6: 2 voro underkände af en censor (L. bland priv.). — 1 tillhörde den mosaiska trosbekännelsen (L. vid off. lärov.).

d) Kompletteringsexamen,

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	4	1	3	1	2
Matematik och fysik å klassiska linien	3	—	—	1	2
Summa	7	1	3	2	4

Kol. 2: Vid Stockholms Norra latinläroverk och dit hänvisad 1 (matematik och fysik), vid Stockholms Södra latinläroverk och dit hänvisad 1 (latin), vid Gefle och till Uppsala hänvisad 1 (latin), vid Lunds allmänna och till Malmö hänvisande 4 (2 i latin, 2 i matematik och fysik).

Kol. 3: Häri är inräknad 1 utan uppgifven orsak uteblifven.

Tab. 13.

Ämnen för arbetena vid den skriftliga afgangsexamen vårterminen 1880.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Aflatsväsendet i dess ursprungliga och dess utbildade form.
2. Orsakerna till den öfvervigt Thebe för någon tid tillvann sig bland de grekiska staterna.
3. Wallensteins lefnad och död.
4. Nantesiska ediktet.
5. Slaget vid Lund år 1676.
6. Frans Mikael Franzéns skaldeverksamhet.
7. Biens lif.
8. Jernets egenskaper och användning.
9. Exemplets makt.

B. För latinlinien.

Latinskt översättningsprof.

När Augustus var död, vägrade Tiberius länge att mottaga regeringsmakten. Sedan han i senaten vidlyftigt ordat om det utomordentligt vidsträckt riket och sina egna ringa krafter, yttrade han slutligen, att han redan af erfarenheten lärt, huru många vanskligheter verldsherraväldet vore underkastadt; huru skulle han våga åtaga sig en börda, som Augustus knappt mäktat bära? I en stat, som egde så många utmärkta män, borde de ej anförtro allt åt en person; sjelf vore han icke hela styrelsen vuxen, men dock villig att öfvertaga värden af den del, som senaten honom betrodde. Härvid togo senatorerna, som ingenting högre fruktade än att synas förstå hans verkliga mening, sin tillflykt till tårar och böner. Tiberius kunde emellertid på länge icke öfvertalas att göra dem till viljes. Men då en senator, vid namn Asinius, slutligen yttrade: »Jag vill fråga dig, Tiberius, hvilken del af förvaltningen du då helst vill hafva dig anförtrodd», kunde han ej längre fortfa med sin hycklade anspråkslöshet, utan öfvertog hela styrelsen.

Tyskt översättningsprof.

Det berättas i en legend om St. David, att hans ögon på ålderdomen blifvit försvagade till följd af mycket gråtande. När han en dag efter en vandring steg in i sin kammare, der en solstråle lyste in genom den lilla fönsteröppningen, ville han, såsom han brukade, hänga sina handskar på en spik i väggen. Spiken fann han nu icke, men i dess ställe såg han något, som han tyckte vara för ändamålet tjenligt, och begagnade sig deraf. Och hvarje gång han kom in i kammaren och solen sken genom fönstret, hängde han nu sina handskar på samma ställe. Händes sig så en gång, när han var ute på marken, att han säde en af sina lärjungar in efter handskarne, som han glömt. När lärjungen kom in i den helige mannens kammare, såg han till sin förvåning handskarne upphängde på en solstråle. Han skyndade ut och berättade undret för den åldrige läraren, som i en brinnande bön utgöt sitt hjertas varma tacksamhet för detta underbara bevis på Herrens nåd.

Franskt översättningsprof.

När den Trojanske prinsen Paris hade bortröfvat den sköna Helena, konung Menelai gemål, kom hela Grekland i häftig rörelse. Man förmenade, att man icke borde tåla en sådan skymf, tillfogad icke allenast en lysande konung i Grekland, utan ock alle Greker; fastmer borde man eftertryckligt straffa den djerfve qvinnoröfvaren. Alle hjeltar i Grekland rustade sig därför till krig mot Troja och svuro i sin förbittring alle Trojaners död, till och med de menlösa barnens. Efter att länge i hamnen vid Aulis hafva väntat på gynnande vind anlände de förenade Grekerne slutligen till Troja och belägrade staden. Man hade till befälhafvare utvalt konung Agamemnon i Mycene; men den sluge Ulysses från Itaka var den egentliga själen i företaget, och man följde i hufvudsaken hans råd, fastän man icke samlades i hans utan i Agamemnons tält, när man skulle hålla krigsråd.

C. För reallinien.

Tyskt översättningsprof.

Pompeji är utan tvifvel den märkvärdigaste ruinen från forntiden. I Rom finner man nästan endast spillrorna af offentliga byggnader, och dessa minnesmärken erinra blott om förgångna århundradens politiska historia; men i Pompeji framställer sig de gamles privatlif sådant som det var. Vulkanen, som betäckte denna stad med aska, har skyddat honom för tidens åverkan. Aldrig skulle för luften utsatta byggnader så hafva bibehållit sig. Målningarna och bronsbilderna hafva ännu sin ursprungliga skönhet, och allt, som kan tjena till bruk i hushållet, är på ett märkvärdigt sätt bibehållet. Amforerna stå ännu i ordning till följande dags fest; mjölet, som skulle knådas, fins der ännu; qvarlefvorna af en qvinna prydes ännu med de smycken hon bar på den högtidsdag, som vulkanen störde, ehuru hennes förtorkade arm ej mer fyller det med ädelstenar fullsatta armband, som han ännu bär. Ingenstädes kan man se en så öfverraskande bild af livets plötsliga afbrott. Hjulspåren äro synbart intryckta i stenläggningen på gatorna, och stenkaren omkring brunnen bära ännu spår af linorna, med hvilka man upphemtade vattnet.

C. För reallinien (forts.).

Franskt öfversättningsprof.	Jag tror icke, skriver Kolumbus till Konungen af Spanien, att menskligt tungomål är i stånd att uttrycka mina lidanden både till kropp och själ. Det synes nästan, som om rättvisa och medlidande icke mera finnes på jorden; eller skall jag väl tro, att jag begått en förbrytelse, i det jag för Spaniens räkning gjort den viktigaste upptäckt, som någonsin blifvit gjord? Innan jag började detta stora företag, hånade man min ifver och log åt mina förhoppningar; nu fruktar jag, att den lysande framgången gjort mig förhatlig för den spanska nationen. Men huru stor min olycka än må vara och huru svåra de pröfningar, som mina fienders elakhet ännu hafva i beredskap åt mig, önskar jag dock, att minnet af denna skriande orättvisa måtte dö med mig och att de kedjor, hvarmed man djerfts att belasta min kropp, måtte begravas med mig, om jag någonsin blir så lycklig att erhålla en likkista och en graf.
Engelskt öfversättningsprof: a)	Ej långt från Azoat i Sahara träffar man en dubbel grafsten, hvilken vandraren ej så lätt går förbi utan att läsa den derpå befintliga inskriften. Denna innehåller, att der ligga begravna en köpman och hans kameldrivare, som på sin resa utstodo en sådan brist på vatten, att till sluts blott kameldrivaren ännu hade en klunk kvar, för hvilken köpmannen skall hafva bjudit honom icke mindre än 10,000 dukater. Men förgäfvat! Blott en kort sträcka förmådde de ännu att släpa sig fram; då dogo båda af utmattning, knapt tusen steg från den brunn, som de hade sträfvat att uppnå. Till minne af denna händelse uppsattes en minnessten, hvilken är mycket välkommen för de resande såsom ett tecken till att brunnen ej är långt borta.
'	b) Tre mäktige konungar hotade Karl XII:s ungdom. Rykten om deras förberedelser uppskrämde Svenskarne och oroade rådet. De store generalerne voro döde; man hade orsak att frukta för hvad som komma kunde under en ung konung, som aldrig sysselsatte sig med allvarliga ting. Då han var närvarande i rådet, var han tankspridd och likgiltig och tycktes icke taga del i någonting. Rådet öfverlade i hans närvaro om den fara, hvori landet befann sig. Någre rådsherrar föreslogo att genom underhandlingar afvända stormen. Plötsligt reser sig den unge konungen med hela allvaret och tillförsigten af en man, som fattat sitt beslut. »Jag har, säger han, beslutat att aldrig börja ett orättvist krig, men ock att aldrig sluta ett rättmätigt utan med mine fienders undergång. Mitt beslut är fattadt. Jag skall angripa den förste, som förklarar sig mot mig, och när jag besegrat honom, hoppas jag att jag skall injaga fruktan hos de öfrige.»
Geometrisk uppgifter.	1. Upprita en figur, som är likformig med en gifven rätlinig figur och har en perimeter af gifven längd. 2. En cirkel och en rät linie äro gifna. Att på den räta linien bestämma en punkt så belägen, att den derifrån till cirkeln dragna tangenten får en gifven längd. 3. Upprita en rätvinklig triangel, hvilkens yta är lika stor med en gifven kvadrat och i hvilken skilnaden emellan katern är lika stor med en gifven rät linie. 4. På en rät linie AB såsom diameter uppritas en halfcirkel. Från någon punkt P på denne fälles en mot AB vinkelrät linie PC och från A drages en korda, som träffar PC i D och halfcirkeln i E. Bevisa då att rektangeln, som innehålls af AD och AE är lika med kvadraten på AP, huru denna korda än drages. 5. Två cirklar tangera hvarandra utantill, deras medelpunkter förenas medelst en rät linie, och öfver denna linie såsom diameter uppritas en ny cirkel. Bevisa att alla tre cirkelne få gemensamma yttre tangenter. 6. Upprita en fyrhörning, som kan inskrivas i en cirkel, då man känner en sida i densamma, en af de vinklar, som ligga invid denna sida, samt begge diagonalerna. 7. I ett paralleltrapezium, som har den ena af de parallela sidorna dubbelt så stor som den andra, är parallellt med dessa sidor en linie inpassad, hvilken är lika stor med deras medelproportional. Huru delar denna linie trapeziet?
Algebraiska uppgifter.	1. Summan af två tals kvadratrötter är lika med kvadratroten ur det tal, som erhålles genom att till talens summa lägga 120; skilnaden mellan talens kvadratrötter är $\frac{1}{2}$ af kvadratroten ur deras skilnad. Hvilka äro dessa tal? 2. Bestäm två punkter på en triangelns sidor så, att sammanbindningslinien mellan dem skär såväl triangelns omkrets som dess yta midt itu. 3. Bland likbenta trianglar med samma omkrets bestäm den, i hvilken summan af bas och höjd är störst. 4. I en sfer (radie = r) inskrifves en kub, i denne åter inskrifves en kub o. s. v. i oändlighet. Huru stor rymd skulle alla dessa sfärer tillsammans upptaga? 5. En person tog vid början af sitt 38:de år i en bank en liförsäkring af 4000 kronor, för hvilken han då och sedermera vid början af hvarje lefnadsår erlade en premie af 120 kronor. Han dog kort efter ingången af sitt 65:te lefnadsår. Huru stor var bankens vinst eller förlust beräknad efter $3\frac{1}{2}$ procents ränta på ränta? 6. Huru förhålla sig en rätvinklig triangelns sidor, då den inskrifna cirkelns radie är $\frac{1}{n}$ af triangelns omkrets? 7. Tre klot (radier = r_1, r_2, r_3) äro lagda på ett plan så, att de tangera hvarandra inbördes. Huru stora blifva sidorna i den triangel, som bildas genom att sammanbinda de punkter, i hvilka kloten tangera planet? 8. Dela en 30° vinkel så, att Sinus för den ena delen blifver tre gånger så stor som Sinus för den andra.
Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.	1. En jemntjock och rektangulär pappskifva, hvars sidor äro 5 tum och 20 tum, skäres vinkelrätt mot längdriktningen i två lika stora delar, hvilka sedermera genom gångjern med hvarandra förenas, så att skifvorna med lätthet kunna vridas omkring den gemensamma kanten. Hängas de sålunda hopfästa skifvorna öfver en glatt och horisontelt belägen cylinder, och vinkeln mellan dem vid jemnvigt uppgår till 60°, så frågas, huru stor cylinderns radie är. Vid gångjernens vikt fästes ej afseende.

C. För reallinien (forts.).

- Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll (forts.).
2. Belastningsvigterna utgöra vid den Atwoodska fallmaskinen tillsammans 1 $\mathfrak{G}$. Huru böra de fördelas på snörets båda ändar, för att vigtsystemet under 1:sta fallsekunden må tillryggelägga hälften af det vid fritt fall under 1:sta sekunden genomlupna vägstycket? Vid snörets vikt och hjulens inverkan fästes ej afseende.
 3. För att mäta trycket på ett ställe i en vattenledning begagnades ett böjdt, inuti cylindriskt, glaströr som slutne manometer, och afläsningen skedde på en millimeterskala, hvars nollpunkt låg vid den slutne armens öfversta ända. Vid 755 millimeters barometerstånd visade quicksilfret i båda armarne på siffran 307; men för vattentrycket steg det i slutne armen till 110. Huru stort var då vattentrycket, räknadt i atmosferer?
 4. En plan spegel och en skärm bilda med hvarandra räta vinklar och båda intaga ett vertikalt läge. Framför spegeln befinna sig i jernhöjd med hvarandra en liten kula och en ljuslåga, hvilkas afstånd från spegeln och skärmen (a , b , c , d) äro gifna. Förklara uppkomsten af de *båda* på skärmen erhållna skuggorna af kulan och bestäm deras vinkelräta afstånd från spegelytan. Diskussion begäres.
 5. En ljustråle går från luft till glas ($n = \frac{3}{2}$). Infalls- och brytningsvinklarna utgöra tillhopa 90° . Bestäm hvardera vinklens storlek.
 6. I 5 $\mathfrak{G}$ vatten af 0° C. insänkes 1 $\mathfrak{G}$ is af -10° C. Angif slutresultatet i afseende på såväl temperatur som mängderna is och vatten, då intet värme utifrån blifvit använt. Specif. värmeför is är $\frac{1}{2}$, latent värmeför vatten 80.
 7. Jacobis enhet för elektriskt motstånd utgöres af en cylindrisk, 1 meter lång och 1 millimeter tjock koppartråd; Siemens' enhet af en quicksilfverpelare af 1 meters längd och 1 kvadratmillimeters genomskärningsyta. Quicksilfrets specifika ledningsmotstånd är ungefär 54 gånger kopparens. Huru förhålla sig dessa enheters storlek till hvarandra.

Anm. För det engelska öfversättningsprovet voro 2 ämnen gifna, emedan det realisterna åliggande arbetet att verkställa öfversättningar till 2 främmande språk var deladt på två tidsafdelningar med tyska under den ena och franska under den andra samt engelska (valfritt i stället för ettdera af de båda förra språken) under bådaderna.

Tab. 14.

Ämnen för arbetena vid den skriftliga afgangsexamen höstterminen 1880.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Melanchtons inflytande på det lutherska reformationsverket.
2. Bröderna Tiberius och Cajus Gracchus.
3. Jungfrun af Orléans.
4. Peter den store af Ryssland.
5. Riksdagen i Westerås 1527.
6. Tegnér's skaldestycke »Axel».
7. Stenkolens användning och betydelse för ett lands hushållning och näringar.
8. Arbetets ära och välsignelse.

B. För latinlinien.

Latinskt översättningsprof.

Genom segrarna vid Marathon och Salamis förhindrade Miltiades och Themistocles Greklands underkufvande och tryggade derigenom dess frihet för mer än hundra år; och om vi betänka detta, finnes för oss intet skäl att neka, att de gjort Grekland lika stora tjenester som någon annan. Det kan visserligen dragas i tvifvelsmål, om Grekerna sjelfve sedermera i allo vist begagnade sin frihet eller icke, och åtminstone hade det varit önskvärdt, att de afhållit sig från alla de inbördes krig, som de gamle skriftställarne så lifligt skildra, och hvilka det blefve för vidlyftigt att här uppräknas; men huru härmed än må vara, kan man ej tvifla, att dessa segrar lände ej blott Grekland utan ock hela människoslägtet till stort gagn. Eller är det icke lätt att förstå, hurudant Greklands tillstånd skulle hafva blifvit, om Perserna hade segrat? De skulle, med sin ovilja mot all ädlare själsodling, hafva utrotat Greklands allt rikare uppblomstrande bildning; och att derigenom en stor skada skulle tillfogats äfven vår egen odling, kan en hvar inse.

Tyskt översättningsprof.

Då staden Priene blifvit intagen af fienden, flydde de flesta innevärnarne derifrån, och bland dem filosofen Bias. Under det att de andra voro tungt lastade med de saker, som de lyckats rädda undan fiendens plundring, gick filosofen lös och ledig och samtalade än med den ene än med den andre af sina flyende landsmän. Då man frågade honom, hvarföre han ej sökt rädda något af sin egendom, läser han hafva svarat, att han hade allt sitt med sig. De, som ej kände honom, trodde, att han var den fattigaste af dem alla, och att han ingenting haft att rädda; de deremot, som voro närmare underrättade om hans förhållanden, förstodo, att han gifvit detta svar för att dermed antyda, att människan i sjelfva verket icke eger annat än det, som ej genom plundring eller andra olyckor kan beröfvas henne; det vill säga, att endast den är verkligen rik, som eger nyttiga kunskaper och ett odladt förstånd, ty det är egodelar, som ej bero af lyckans vexlingar.

Franskt översättningsprof.

När Soliman II återvände till Konstantinopel efter eröfringen af Belgrad år 1521, såg han i daggryningen en kvinna framskrida genom soldatleden mot hans tält. Han befalde att föra in henne; hon kastade sig till hans fötter och talade till honom i dessa ordalag: »Nådige herre, edra soldater hafva i natt plundrat mitt hus; hvar skall jag finna en bostad och hvarmed skall jag föda mina många barn?» Sultanen svarade henne leende: »du måtte ha varit bra hårdt insomnad, då du ej hörde tjufvarne.» »Jag sof — svarade kvinnan frimodigt — men jag hoppades, att Eders Höghet skulle vaka för mig, ty furstarne böra vaka öfver sine undersåtars säkerhet.» Detta svar behagade sultanen; han gaf henne tjugo guldmynt utom en skadeersättning, som motsvarade den förlust hon lidit, och förklarade byn, der hon bodde, skattfri för flere år.

C. För reallinien.

Tyskt översättningsprof.

När Nordboarne kommo i beröring med kristendomen, hade de redan långt derförinnan ett eget, utbildadt religionssystem, bland hvars grunddrag man omiskänligen spårar djup och innerlighet i känsla och tanke. På de frågor, som röra sig på djupet af den tänkande människans bröst, gaf Åsaläran ett svar, och ett svar som tillfredsstälde det tappra och redbara folket. I Nordbons själ lefde tron på en oemotståndlig makt, som efter behag bestämmer människans öden. Ej mindre fast var tron på en personlig fortvaro efter döden och på människornas olika tillstånd i ett kommande lif. Folkets blick hade äfven rigtats tillbaka, och man hade börjat tänka öfver allt varandes upphof; den gamla gudaläran lemnar lika bestämda som djupsinniga förklaringar öfver världens och människoslägtets skapelse. Men i all sin storhet bär dock äfven Åsaläran ett upplösningens frö inom sig, och äfven hon lider af den ofullkomlighet, som är gemensam för alla människoverk, och af de motsägelser, som måste förete sig öfverallt, hvarest öfversinliga ting skola rymmas i menskliga föreställningar eller med menskligt tungomål uttalas.

C. För reallinien (forts.).

Franskt öfversättningsprof.	Tre unge män slog sig ned i Siena och insatte hos en bankir 40,000 dukater med tillsägelse, att de icke fordrade någon ränta på dessa penningar, utan endast begärde, att bankiren skulle lofva att ej utbetala dem annat än i närvaro af alla tre. Men en af männen tänkte bemäktiga sig penningarne för sin egen räkning, och i denna afsigt låtsade han sig ämnat inköpa hus och gårdar för bolaget samt lät gifva bankiren en vink att hålla sig beredd, ty snart skulle de lyfta hela penningssumman. Derefter passade han på en dag, när de två ämnade sig på jagt med några andre, och, sedan de redan satt sig till häst, sade han till dem, att 50 dukater behöfdes för hushållet. De två redo förbi bankiren och, utan att tänka på något svek, sade de till honom att gifva den tredje hvad denne bad honom om; men, när de aflägsnat sig, lyfte denne alla penningarne och begaf sig bort med dem. När de båda andre vid sin återkomstingo höra detta, började de en rättegång mot bankiren, som med skäl klandrades af många, därför att han alltför obetänksamt hade utbetalt en så stor summa. Denne medgaf visserligen, att han gjort orätt deri, men förklarade sig färdig att när som helst ånyo betala penningarne enligt det från början utfästa villkoret, att utbetalningen finge ske blott i närvaro af alla tre fordringsägare.
Engelskt öfversättningsprof: a)	David Hume föddes i Edinburg och uppfostrades vid sin fädernestads universitet. Hans vänner önskade, att han skulle studera lagfarenhet, men han tyckte icke om detta förslag och försökte i stället köpmanslivet. Affärerna anstodo honom likväl icke, och han flyttade öfver till Frankrike, der han studerade allvarligt, så att han blef en stor författare i filosofiska ämnen. Men, enär han gjorde den erfarenheten, att allmänheten föga brydde sig om dylikt, blef han omsider bibliotekarie vid advokaternes fakultet i Edinburg och på denna plats frambragte han slutligen sin <i>Englands Historia</i> . Denna bok är så frisk, så enkel, så underhållande, att den läses mera som ett skådespel än en historia. Hume är icke någon opartisk skriftställare, men hans milda sätt att behandla vän och fiende kommer läsaren nästan att glömma, till hvilket parti författaren själf hör. Han är icke alldeles pålitlig som historiker, och han är derjemte utomordentligt partisk för den Stuartska dynastien; men oaktadt dessa brister skall hans verk alltid anses som det bästa prosa-alster, som den senare hälften af adertonde århundradet har att uppvisa.
, , b)	En Kristofer Rosenkranz i Köpenhamn fordrade af Kristian Tuuls enka betalning för en skuld på femtusen riksdaler. Hon var viss på att ej vara honom något skyldig, men han framlade en af henne och hennes affidne make undertecknad skuldsedel, hvilken hon dock förklarade vara förfalskad. Saken bragtes inför rätta och enkan dömdes att betala skulden. I sin nöd vände hon sig till konung Kristian den fjerde, som lofvade att taga saken i öfvervägande. Han skickade efter Rosenkranz och bad honom visa skonsamhet, men förgäfvess; fordringsägaren återopade den skrifna skuldsedeln. Kungen begärde då att få se skuldsedeln, affärdade Rosenkranz och lofvade att snart återställa den till honom. Vid noggrann undersökning af densamma fann Konungen, att papperet, å hvilken den var skriven, var märkt med stämpel från en fabrik, som blifvit anlagd först många år efter skuldsedelns datum. Detta var ett oemotsägligt bevis mot Rosenkranz. Konungen skickade några dagar senare efter denne och uppmanade honom på det mest berekande sätt att hafva förbarmande med den fattiga enkan, emedan himlens rättvisa annars helt visst skulle straffa honom för hans ondska. Då Rosenkranz emellertid stod oblygt fast vid sin fordran, lät Konungen fängsla honom, och han straffades med all lagens stränghet.
Geometrisk uppgifter.	1. De båda räta linier, hvilka sammanbinda midtpunkterna af motstående sidor i en 4-hörning, skära hvarandra midt itu. 2. Att till en cirkel draga två tangenter, som med hvarandra bilda en vinkel af gifven storlek och hvilkas beröringskorda går genom en gifven punkt. 3. Konstruera och inskrif i en gifven cirkel ett paralleltrapezium, som har tre sidor lika stora och den fjerde dubbelt så stor som hvar och en af de öfriga. 4. En punkt och två linier äro gifna. Att på den ena af dessa bestämma medelpunkten för en cirkel, som går genom den gifna punkten och tangerar den andra linien. 5. Bevisa, att två trianglar äro likformiga, om en vinkel i den ena är lika stor med en vinkel i den andra, och de mot dessa vinklar stående sidor förhålla sig till hvarandra likasom de motsvarande triangelarnes perimetrar. 6. Att inskrifva en likbent triangel i en gifven cirkel, då summan af triangelns bas och höjd är känd.
Algebraiska uppgifter.	1. Uttryck kubikroten ur det periodiska decimalbråket $2,370\ 370\ 370\ 3\ldots$ i form af ett annat dylikt! 2. Summan af ett tvåsiffrigt och ett ensiffrigt helt tal är 20. Man bildar ett decimalbråk genom att sätta det förra framför det senare och skilja dem med komma; derefter ett annat decimalbråk genom att sätta det senare talet framför det förra och skilja dem på samma sätt. Qvoten af dessa båda decimalbråk är $1\frac{1}{3}$. Hvilka äro talen? 3. Eqvationen $2x^3 - 9x^2 + 7 = 0$ har en rot lika med 1. Hvilka äro de båda andra? 4. a och b äro två hela tal. Bevisa, att om talet $a - 9b$ är multipel af 13, så är talet $10a + b$ det äfven. 5. En stympad pyramid af tre kilograms vikt med kvadratiska baser skall gjutas af bly (spec. vikt = 11,36) och af sådan form, att den ena baskvadraternes sida blir tre gånger så stor som den andras, och höjden medelproportional mellan de kring kvadraternas omskrifne cirkelarnes periferier. Huru stora blifva dimensionerna? 6. Ett handelsfartyg afseglar från en hamn med en hastighet af 2 mil i timmen och styr en kurs, som från norr afviker 30 grader mot vester. Från en fiendtlig hamn, som ligger 10 mil vester om den förra, afsänder man 24 timmar efter handelsfartygets utlöpande ett krigsskepp, som går med en hastighet af 3 mil i timmen. Hvilken kurs bör detta helst styra för att anträffa och uppbringa handelsfartyget? 7. På hvarje tangent till ellipsen $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$ nedfälls en perpendikel från origo. Angif eqvationen för locus för dessa båda liniers skärningspunkt.

C. För reallinien (forts.).

Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.

1. Huru stor kraft erfordras för att att en kropp af 12 kilograms vikt på 500 sekund meddela en hastighet af 620 meter? Tyngdkraftens acceleration är = 9,8 meter.
2. Två kärl *A* och *B* innehålla torr luft af olika tryck; i *A*, hvars volym är 7 liter, mätes trycket af en 780 millimeter hög quicksilfverpelare, i *B* är lufttrycket, uppmätt på samma sätt, blott 6 millimeter. Om kärlen sättas i förbindelse med hvarandra genom en kort rörledning, så fördelar sig luften på sådant sätt, att trycket i båda blir 636 millimeter. Huru stor är *B*:s volym, om rörledningens kan lemnas utan afseende?
3. Ett u-formigt böjdt och i båda ändar öppet rör ställes så, att båda dess mynningar komma att ligga i ett och samma horisontalplan. Det fylles till en del med quicksilfver (spec. vikt 13,5). Derefter ihålles sprit (spec. vikt 0,85) i ena armen till en höjd af 60 centimeter och i den andra vatten, till dess att spriten kommer upp i rörmynningen. Då inträffar att äfven vattnet når sin rörmynning. Försöket göres vid + 4° C. Huru hög är vattenpelaren?
4. En öppen träpipa, som anblåses med 10° C. varm luft, ger tonen *e*. Hvilken temperatur borde gifvas åt luftströmmen för att pipans ton skulle höjas till *f*? Ljudets fortplantningshastighet i luft antages vara 1120 fot vid 0° C. och kan anses ökas med 2 fot för hvarje grad.
5. Fins på hufvudaxeln till den plankonkava linsen af glas, hvars brytningsförhållande är $\frac{3}{2}$, ett sådant läge för det lysande föremålet, att en hälften så stor bild deraf uppkommer i medelpunkten till linsens bugtiga yta?
6. Fyra stycken 1 fot långa stänger af jern hopfogas så, att de bilda en romb med ledgångar i hörnen. Tvenne motstående af dessa skola förenas med en zinkstäng, hvars längd bör så afpassas, att afståndet mellan de båda öfriga hörnen förblir oförändradt, äfven om temperaturen vexlar. Huru lång skall zinkstängen tagas, då jernets längdutvidgningskoefficient är 0,000012 och zinkens 0,000029?
7. Med en Bunsens stapel af 3 par utfällas 10 gram koppar ur en lösning på 48 timmar. Huru mycket zink bortfrätas dervid i timmen hos stapeln? Zinkens equivalentvikt förhåller sig till kopparens som 40659 till 39560.

Anm. Med afseende på de två ämnena för det engelska öfersättningsprovet se anm. till Tab. 13.

Tab. 15.

Afgångsexamina 1876—1880.

a) Lärjungar vid högre allmänna läroverk, som aflagt godkänd afgångsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Godkände.					Summa godkände.	Rea- lister	Lati- nare	Lärj. ut kol. 9 med godkänd eller deröfver i grekiska.	Läroverk (forts.).	Godkände.					Summa godkände.	Rea- lister	Lati- nare	Lärj. ut kol. 9 med godkänd eller deröfver i grekiska.
	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.		i föregående summa.				1876.	1877.	1878.	1879.	1880.		i föregående summa.		
Stockholm:										Vexjö	22	21	16	17	19	95	—	95	71
Gymnasium	81	40	46	42	43	202	52	150	80	Jönköping	28	26	26	23	24	127	16	111	69
Södra latinlärov.	—	—	—	—	15	15	—	15	5	Lund	18	37	25	38	41	159	10	149	103
Nya elem.-skolan	9	21	14	8	11	63	31	32	5	Malmö	25	7	7	5	22	66	2	64	46
Uppsala	23	26	39	28	20	136	16	120	91	Karlskrona	8	8	5	15	18	54	9	45	23
Gefle	13	6	12	8	11	50	7	43	23	Kristianstad	12	7	11	14	14	58	2	56	36
Hudiksvall	3	8	9	4	10	34	1	33	23	Helsingborg	15	13	13	17	14	72	24	48	28
Linköping	31	26	31	26	32	146	12	134	88	Göteborg	14	27	18	23	39	121	14	107	84
Norrköping	7	12	7	15	15	56	8	48	27	Halmstad	5	6	4	11	14	40	5	35	26
Vestervik	2	4	2	11	3	22	22	—	—	Kalmar	18	13	18	15	17	81	6	75	58
Skara	16	20	17	12	25	90	5	85	72	Karlstad	22	19	19	14	30	104	16	88	59
Venersborg	10	8	7	10	8	43	3	40	28	Hernösand	11	9	10	12	11	53	3	50	26
Strengnäs	9	9	14	12	14	58	13	45	29	Östersund	3	3	3	1	7	17	—	17	6
Örebro	23	19	20	19	17	98	22	76	48	Umeå	12	9	3	8	9	41	4	37	28
Nyköping	13	11	11	12	14	61	7	54	32	Luleå	3	6	8	2	5	24	1	23	14
Vesterås	12	12	6	15	9	54	3	51	30	Visby	7	9	8	9	9	42	11	31	24
Falun	11	8	7	8	11	45	9	36	20	Summa	436	450	436	454	551	2,327	334	1,993	1,302

b) Anmälde och examinerade.

1	2	3	4	5	6	7
L ä r j u n g a r .	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.	
a) Vid dimissionsberättigade 32 offentliga läroverk { Realister	428	75	353	19	334	—
{ Latinare	2,178	131	2,045	52	1,993	1,302
Summa	2,606	206	2,398	71	2,327	—
" " 6 enskilda " { Realister	84	15	69	3	66	—
{ Latinare	178	27	151	9	142	47
Summa	262	42	220	12	208	—
b) Privatister { Realister	296	183	113	35	78	—
{ Latinare	706	283	423	167	256	110
Summa	1,002	466	536	202	334	—
Summa Realister	808	273	535	57	478	—
" Latinare	3,062	441	2,619	228	2,391	1,459
Summornas summa	3,870	714	3,154	235	2,869	—

Kol. 2—4: I kol. 2 äro inräknade 2 (L. vid off. lärov.), som relegierades efter examens-anmälan, till följd hvaraf summan af de i skr. ex. underkände och godkände blir 2 lägre än summan af de anmälde.

Kol. 3: Häri äro inräknade 68 alldeles uteblifne (5 R. o. 6 L. vid off. lär., 1 R. vid ensk. lär., 13 R. o. 43 L. bl. priv.), 20 beträdde med underslef (4 R. o. 10 L. vid off. lär., 5 R. o. 1 L. bl. priv.) samt 46, som uteblefvo efter att hafva deltagit endast i en del af den skr. ex.

Kol. 5: Häri äro inräknade 50 alldeles uteblifne (3 R. o. 7 L. vid off. lär., 1 L. vid ensk. lär., 2 R. o. 37 L. bl. priv.) och 2, som aflägsnat sig efter att hafva deltagit endast i en del af den muntl. ex. — Af censorernas underkändes 35 (8 R. o. 14 L. vid off. lär., 1 R. vid ensk. lär., 6 R. o. 6 L. bl. priv.).

Kol. 6: 37 voro underkände af 1 eller 2 censorer (4 R. o. 11 L. vid off. lär., 3 L. vid ensk. lär., 8 R. o. 11 L. bl. priv.). — 19 tillhörde den mosaiska trosbekännelsen (2 R. o. 9 L. vid off. lär., 2 R. o. 5 L. vid ensk. lär., 1 R. bl. priv.). — 21 voro flickor (4 R. o. 12 L. vid ensk. lär., 3 R. o. 2 L. bl. priv.).

Kol. 7: Dessutom godkändes 15 (6 vid off. lär., 9 bl. priv.), som fått C i grekiska.

Tab. 16.

De under kalenderåret 1880 utan aflagd afgangsexamen afgangne lärjungarne, fördelade efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgangsen samt efter läroverksgrupper, klasser och linier.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
K l a s s e r.	L ä r j u n g a r, s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till											utan att dylik uppgift om dem jemäts.	genom döden.	
	annat offentligt all- mänt läroverk, folk- skola, seminarium och dylikt.	enkelt läroverk.	enkilda studier eller enskildt läroverk.	tekniskt läroverk.	handbruk eller läro- verk för handbruk.	bruks-, fabriks- eller handverks-förber.	handel eller handels- institut.	sjömansverket.	sådana civila tjänste- mannabänor, hvartill afgiftsexamen ej er- fordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.			
1	23	3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	68	11	107
2	23	5	1	3	6	13	8	—	3	—	—	104	7	173
3	36	5	4	4	5	25	14	1	—	—	1	114	7	216
R. 4	54	9	6	15	9	26	19	3	4	—	1	89	—	235
L. ,	30	2	—	1	2	8	4	—	—	—	2	52	5	106
R. 5	22	4	18	8	5	39	6	3	1	—	1	98	1	206
L. ,	26	5	5	8	1	8	4	3	2	—	1	83	3	149
6 o. 7	S e n ä s t a s i d a u n d e r » S a m m a n d r a g ».													
Samtliga klasser	280	93	47	67	37	174	64	14	13	36	10	839	44	1,718
B. Femklassiga allmänna läroverk.														
1	18	5	—	—	4	4	2	—	—	—	—	34	4	71
2	27	1	3	5	11	12	5	—	1	—	1	48	6	120
3	51	3	3	7	12	24	9	3	—	1	—	34	—	147
R. 4	28	4	4	6	9	28	15	—	2	—	1	23	—	120
L. ,	21	1	—	—	2	4	3	—	—	—	—	5	1	37
R. 5	64	2	6	15	8	40	13	—	2	—	—	27	—	177
L. ,	145	3	1	4	1	4	2	—	—	—	—	15	1	176
Summa	354	19	17	37	47	116	49	3	5	1	2	186	12	848
C. Treklassiga allmänna läroverk.														
1	4	1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	9	—	18
2	10	—	—	1	7	4	1	—	—	—	—	35	—	58
3	61	—	—	2	6	9	2	1	4	—	—	52	—	137
R. 4	2	—	—	1	6	—	1	—	—	—	—	3	1	14
L. ,	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	16
Summa	91	1	—	6	20	14	4	1	4	—	—	101	1	243

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
K l a s s e r.	L ä r j u n g a r, s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till											utan att dylik uppgift om dem jemnas.	genom döden.	
	annat offentligt allmänt läroverk, folkskola, seminarium och dylikt.	enskilda studier eller enskildt läroverk.	tekniskt läroverk.	landbruk eller läroverk för landbruk.	bruket, fabriks- eller handverks-föreelse.	handel eller handelsinstitut.	sjömansrycket.	sådana civila tjänstemannabesor, hvartill afgångsexamen ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra befudshanor.			
1	1	1	—	3	4	—	1	—	—	—	—	11	—	21
2	26	—	2	2	8	11	—	—	1	—	—	22	—	72
3	4	1	—	3	3	2	—	2	—	—	—	4	—	19
Summa	31	2	2	8	15	13	1	2	1	—	—	37	—	112
D. Tvåklassiga pedagogier.														
1	9	1	—	9	7	3	—	—	—	—	2	30	—	61
2	8	2	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2	—	15
Summa	17	3	—	10	8	3	—	—	—	—	3	32	—	76
E. Enklassiga pedagogier.														
1	55	11	—	14	17	9	3	—	—	—	2	152	15	278
2	94	8	6	12	33	40	14	—	5	—	2	211	13	438
3	152	9	7	16	26	60	25	7	4	1	1	204	7	519
R. 4	84	13	10	22	24	54	35	3	6	—	2	115	1	369
L. ,	65	3	—	1	4	12	7	—	—	—	2	59	6	159
R. 5	86	6	24	23	13	79	19	3	3	—	1	125	1	383
L. ,	171	8	6	12	2	12	6	3	2	—	1	98	4	325
R. 6:1	8	1	4	10	3	18	2	2	—	2	1	56	—	107
L. ,	26	4	1	5	1	11	3	1	1	12	1	66	4	136
R. 6:2	11	8	3	1	4	15	2	1	1	1	1	30	—	78
L. ,	17	14	3	4	—	3	1	—	1	15	1	33	2	94
R. 7:1	1	1	—	3	—	2	—	—	—	2	—	13	2	24
L. ,	3	23	2	3	—	3	1	—	—	4	—	21	—	60
R. 7:2	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	7	—	12
L. ,	—	6	—	—	—	2	—	—	—	—	—	5	2	15
Gemensamma linien	301	28	13	42	76	109	42	7	9	1	5	567	35	1,235
Reallinien	190	32	41	61	44	168	58	9	10	5	5	346	4	973
Latinlinien	282	58	12	25	7	43	18	4	4	31	5	282	18	789
Summa	773	118	66	128	127	320	118	20	23	37	15	1,195	57	2,997